

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

**Euro
Compass**
Sp. z o.o.

Data opracowania: maj 2026

Skład autorski

mgr Beata Filipowicz

dr Monika Pietruczuk

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	4
1.1	Przedmiot opracowania.....	4
1.2	Podstawa formalno-prawna opracowania	4
1.3	Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie	5
1.4	Metody pracy i materiały źródłowe	8
2.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	12
3.	Wymagania ustawowe prognozy oddziaływania na środowisko – odniesienia	14
4.	Analiza zawartości dokumentu – Plan ogólny Gminy Uchanie	16
5.	Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym	30
6.	Analiza i ocena stanu środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego	39
6.1	Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne.....	39
6.2	Rzeźba terenu.....	41
6.3	Geologia, tektonika i zasoby mineralne	42
6.4	Gleby.....	45
6.5	Klimat i jakość powietrza	49
6.6	Wody	64
6.7	Ochrona przyrody	71
6.8	Zabytki i dobra materialne	76
7.	Analiza i ocena problemów ochrony środowiska obszaru Gminy Uchanie istotnych z punktu widzenia projektu planu ogólnego.....	78
8.	Potencjalne oddziaływania transgraniczne	86
9.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	86
10.	Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.....	87
11.	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	88

11.1	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody oraz różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta	91
11.2	Oddziaływanie na wody, GZWP oraz wpływ na istniejące ujęcia wód	95
11.3	Oddziaływanie na krajobraz, w tym krajobraz kulturowy	98
11.4	Oddziaływanie na gleby, powierzchnię ziemi i zasoby naturalne	102
11.5	Oddziaływanie na powietrze i klimat, w tym klimat akustyczny	103
11.6	Oddziaływanie na zdrowie człowieka	107
11.7	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	109
12.	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	110
13.	Rozwiązania alternatywne	111
14.	Analiza i wpływ ustaleń strategii na zmiany klimatyczne oraz różnorodność biologiczną z uwzględnieniem celów i kierunków adaptacji do zmian klimatu, o których jest mowa w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”	112
15.	Wnioski	113
	Załącznik 1	115

1. Wprowadzenie

1.1 Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego Gminy Uchanie, wywołanego uchwałą nr V/26/24 Rady Gminy Uchanie z dnia 25 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Uchanie.

Gmina wiejska Uchanie zlokalizowana jest we wschodniej części województwa lubelskiego, w północno-zachodniej części powiatu hrubieszowskiego, na granicy z powiatami: chełmskim i zamojskim. Na terenie Gminy nie zostały opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Dla Gminy Uchanie obowiązuje zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało uchwalone 29 czerwca 2017 roku uchwałą nr XXIII/136/2017 Rady Gminy Uchanie w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Uchanie. W związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ten dokument przestanie obowiązywać w dniu wejścia w życie planu ogólnego gminy lub w dniu 30 czerwca 2026 r.

Dotychczasową strukturę użytkowania Gminy Uchanie planuje się dostosować do obecnie obowiązujących przepisów prawa oraz do wytycznych dokumentów wyższego rzędu. Omawiane tereny wymagają zmian w związku z umożliwieniem rozwoju Gminy Uchanie zgodnie z potrzebami mieszkańców. Przedmiotowy dokument zapewni ład przestrzenny i funkcjonalny Gminy Uchanie.

1.2 Podstawa formalno-prawna opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) na organie administracji opracowującym m.in. projekt planu ogólnego spoczywa obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ww. dokumentu. W tym zakresie nowa ustawa zmienia i precyzuje obowiązujące przed jej wejściem w życie zapisy art. 40 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2006 r. poz. 129, ze zm.). Stanowi ona jednocześnie dostosowanie polskich regulacji prawnych do ustaleń zawartych w dyrektywach Wspólnot Europejskich.

W myśl ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Sporządzenie planu ogólnego gminy – zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) – ma na celu przede wszystkim, w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie:

- stref planistycznych,
- gminnych standardów urbanistycznych,

oraz dodatkowo określenie:

- obszarów uzupełnienia zabudowy.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne dla każdego planu ogólnego, o ile projekt planu nie uzyska odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynikającego ze stosownego uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi, a przyjętymi rozwiązaniami planistycznymi. Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem planu ogólnego, jest przedmiotem społecznej oceny – podlega wyłożeniu do publicznego wglądu, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzję Rady Gminy w sprawie uchwalenia planu ogólnego.

1.3 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie planu ogólnego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny do uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

2. Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
6. Oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.
7. Datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.
5. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto prognoza przedstawia:

1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych

w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska pismem z dnia 4.08.2025r., znak: WSTIII.411.1.50.2025.KŁ oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym pismem z dnia 29.07.2025 r., znak: ONS-ZN.7016.1.64.2025.

Niniejsza prognoza została opracowana w oparciu o akty prawne:

- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.),
- ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.),
- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.),
- ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 82),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r. poz. 463),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 22 czerwca 2017 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2017 r. poz. 1416 ze zm.),

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380, tekst jednolity),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713, tekst jednolity).

1.4 Metody pracy i materiały źródłowe

Prognozę oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie przygotowano z należytą starannością, zgodnie ze stanem prawnym oraz wymogami w zakresie przygotowywania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko.

W Prognozie przedstawiono wyniki analizy, a także oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów planu ogólnego dla obszaru Gminy Uchanie. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń projektu planu na środowisko. Określono także możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

Charakterystykę stanu środowiska przyrodniczego oraz analizę jakości jego poszczególnych elementów sporządzono metodą opisową przy wykorzystaniu dostępnych danych na temat obszaru Gminy tj. studium literatury, informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki publicznej oraz państwowego monitoringu środowiska. Przeanalizowano dokumenty gminne, ogólnodostępne bazy danych, w tym GUS BDL, Geoserwis GDOŚ, Hydroportal, literaturę naukową dotyczącą środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Uchanie, materiały i opracowania kartograficzne (w tym objaśnienia do map, m.in. Objaśnienia do mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000).

Należy podkreślić, że przy określaniu potencjalnego oddziaływania projektu ustaleń planu ogólnego na środowisko kierowano się zasadą ostrożności (przezorności). Zastosowanie takiego podejścia skutkuje tym, iż niektóre potencjalne oddziaływania mogą być nieco wyolbrzymione. Charakter oddziaływania opisano następującymi symbolami:

B	bezpośrednie
P	pośrednie
W	wtórne
Sk	skumulowane
K	krótkoterminowe
Ś	średnioterminowe
D	długoterminowe
ST	stałe
C	chwilowe

Dokonano oceny zgodnie z następującą skalą:

0	nie zidentyfikowano żadnego oddziaływania
+	może wystąpić pozytywne oddziaływanie
-	może wystąpić negatywne oddziaływanie

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Uchanie rok 2023.
- Biuletyn Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej. Rok 2017. IMGW-PIB, Warszawa.
- Gminna Ewidencja Zabytków.
- Informator PSH Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, Warszawa 2017 r.
- Jahn A., 1956. Wyżyna Lubelska. Rzeźba i czwartorzęd. Pr. Geogr. PAN., 7.
- Karta informacyjna złoża kopaliny – Złoże Puntowice, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, stan na 31.12.2024 r.
- Kaszewski B.M. 2008. Warunki klimatyczne Lubelszczyzny. Wyd. UMCS, Lublin.
- Krassowska A., 1976 — Kreda między Zamościem, Tomaszowem Lubelskim a Kuryłowem. Biul. Inst. Geol., 291.
- Liro A., 1998: Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA, Fundacja IUCN Poland, Warszawa.
- Mazurek P. A., 2024, Oddziaływania elektromagnetyczne farm fotowoltaicznych, Przegląd Elektroenergetyczny, 6, 144-147.
- Objąsnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000 ark. Kopyłów, Warszawa, 2013.
- Objąsnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000 ark. Wojsławice, Warszawa, 2009.
- Objąsnienia do mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000 ark. Kopyłów, Warszawa, 2011.
- Objąsnienia do mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000 ark. Wojsławice, Warszawa, 2011.

- Objąsnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000 ark. Kopyłów, Warszawa, 1998.
- Objąsnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000 ark. Wojsławice, Warszawa, 1997.
- Obwieszczenie nr 1/2025 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 31 stycznia 2025 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego.
- Ocena stanu klimatu akustycznego środowiska na terenie województwa lubelskiego w roku 2021, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru objętego zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Uchanie pod lokalizację ropociągu przesyłowego oraz opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Uchanie w korytarzu lokalizacji ropociągu, 2016, Studio Plan, Uchanie.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Zarząd Województwa Lubelskiego, 2015.
- Pożaryski W., 1974 — Obszar świętokrzysko-lubelski. W: Budowa geologiczna Polski. Tektonika. 1. Państw. Inst. Geol., Warszawa.
- Program ochrony środowiska dla powiatu hrubieszowskiego, Hrubieszów, 2019.
- Program rozwoju odnawialnych źródeł energii dla województwa lubelskiego, Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, 2013.
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Uchanie na lata 2012-2027.
- Raport o stanie Gminy Uchanie za 2023 rok.
- Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2017 roku, Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Lublin 2018.
- Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.). 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie, Lublin 2024.
- Rocznik meteorologiczny 2023, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, PAN.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych.
- Stan środowiska w województwie lubelskim, raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie, Lublin.

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

- Fijałkowski D., Stosunki geobotaniczne Lubelszczyzny, Ossolineum, Wrocław, 1972.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Uchanie, Zmiana, 2017, Uchanie.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Woś A., 2010. Klimat Polski w drugiej połowie XX w. Wydaw. Nauk. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań.
- Zarządzenie nr 51/2019 Wójta Gminy Uchanie z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Uchanie.
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Gliniska PLH060006.
- Zdanowski A., (red.). 1999 – Atlas geologiczny Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Cent. Arch. Geol. Państw. Inst. Geol., Warszawa.
- Zinkiewicz W., Zinkiewicz A. 1975. Atlas klimatyczny województwa lubelskiego 1951- 1960. LTN, Lublin.
- Żelichowski A.M. 1972. Rozwój budowy geologicznej obszaru między Górami Świętokrzyskimi i Bugiem. Biul. Inst. Geologicznego. 1-263.

Materiały kartograficzne:

- Ewidencja Gruntów i Budynków
- Podział Hydrograficzny Polski w skali 1:10 000 (IMGW,2027).
- Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, https://geolog.pgi.gov.pl/#url=https://bazadata.pgi.gov.pl/app/geolog_conf/sopo_obszary.json
- Matuszkiewicz W.(red.), 1991, Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa 1:300 000, Polska Akademia Nauk. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania.
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000 ark. Kopyłów
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000 ark. Wojsławice
- Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Kopyłów
- Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Wojsławice
- Mapa Geośrodowiskowa Polski w skali 1:50000 ark. Kopyłów
- Mapa Geośrodowiskowa Polski w skali 1:50000 ark. Wojsławice

Źródła internetowe:

- Centralny Rejestr Geostanowisk Polski, <https://geologia.pgi.gov.pl/geostanowiska/>
- Geoserwis mapy, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

- Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>
- Solon i in. 2018, https://www.geographiapolonica.pl/issue/item/91_2.html
- <https://midas-app.pgi.gov.pl/>
- https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS
- https://geolog.pgi.gov.pl/#url=https://bazadata.pgi.gov.pl/app/geolog_conf/sopo_obszary.json
- Karty charakterystyki JCWP https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPGW
- <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>
- Wojewódzka Ewidencja Zabytków w Lublinie, <https://wkz.lublin.pl/wykazy/>
- <http://antropopresja.pgi.gov.pl>

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego Gminy Uchanie, wywołanego uchwałą nr V/26/24 Rady Gminy Uchanie z dnia 25 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Uchanie.

Analizie i ocenie poddano projekt uchwały zawierający ustalenia danych przestrzennych, a także rysunek projektu planu na tle uwarunkowań. Wiodące znaczenie przy podziale Gminy Uchanie na strefy planistyczne miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy Uchanie.

Plan ogólny zakłada wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową – jako stref wiodących wyznaczonych na podstawie istniejących uwarunkowań, tj. kontynuacji istniejącego zainwestowania oraz realnego zapotrzebowania z dążeniem do uzyskania wyższych standardów zamieszkania, a także zapewnienia wyższego poziomu usług dla jego mieszkańców z zachowaniem obecnego charakteru Gminy. Jako funkcje uzupełniające wprowadzono do projektu planu m.in. strefy usługowe, strefy zieleni i rekreacji. Dodatkowo uwzględniono w projekcie planu istniejące strefy gospodarcze w odpowiedniej odległości od planowanej i istniejącej zabudowy mieszkaniowej. W planie ogólnym, przy wyznaczaniu stref wzięto pod uwagę przebieg istniejących obszarowych form ochrony przyrody, dla których wiodącą funkcją jest strefa otwarta bez możliwości zabudowy. Omawiany dokument zachowuje również istniejące grunty leśne oraz grunty rolne (grunty chronione klas I-III). W ustaleniach planu ogólnego uwzględnia się istniejącą obsługę komunikacyjną Gminy w zakresie ruchu samochodowego.

W planie ogólnym dla Gminy Uchanie ustalono następujące strefy planistyczne:

- SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- SU – strefy usługowe,

- SP – strefy gospodarcze,
- SR – strefy produkcji rolniczej,
- SI – strefy infrastrukturalne,
- SN – strefy zieleni i rekreacji,
- SC – strefy cmentarzy,
- SG – strefy górnictwa,
- SO – strefy otwarte,
- SK – strefy komunikacji.

Plan ogólny wyznacza dodatkowo obszary uzupełnienia zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych – na terenie których możliwe będzie wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii. Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego Gminy Uchanie. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego Gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy. Zapisy planu ogólnego Gminy Uchanie będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru Gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Zapisy planu nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji ustaleń planu ogólnego nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.

3. Wymagania ustawowe prognozy oddziaływania na środowisko – odniesienia

Poniżej przedstawiono zawartość Prognozy w oparciu o art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wraz z lokalizacją w tekście poszczególnych elementów.

Zapis ustawy do spełnienia	Lokalizacja zapisu w dokumencie
informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	Rozdział 4, 5
informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	Rozdział 1
propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	Rozdział 9
informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	Rozdział 8
streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	Rozdział 2
oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy	Załącznik 1
datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów	Strona tytułowa
istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	Rozdział 6, 10
stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	Rozdział 6, 11
istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	Rozdział 7
cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	Rozdział 5
przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe,	Rozdział 11

średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: – różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy	
rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	Rozdział 12
biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	Rozdział 13
Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem	Rozdział 1
W prognozie oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 51 ust. 1, uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania	Rozdział 5
Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu, ministrem właściwym do spraw środowiska oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, dodatkowe wymagania, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, kierując się szczególnymi potrzebami planowania przestrzennego na szczeblu gminy oraz uwzględniając: <ol style="list-style-type: none"> 1) formę sporządzenia prognozy; 2) zakres zagadnień, które powinny zostać określone i ocenione w prognozie; 3) zakres terytorialny prognozy; 4) rodzaje dokumentów zawierających informacje, które powinny być uwzględnione w prognozie. 	Nie dotyczy

4. Analiza zawartości dokumentu – Plan ogólny Gminy Uchanie

Informacje ogólne o obszarze objętym prognozą

Gmina wiejska Uchanie zlokalizowana jest we wschodniej części województwa lubelskiego, w północno-zachodniej części powiatu hrubieszowskiego, na granicy z powiatami: chełmskim i zamojskim. Gmina Uchanie graniczy z gminami: Białopole (pow. chełmski), Grabowiec (pow. zamojski), Hrubieszów, Trzeszczany, Wojsławice.

Powierzchnia administracyjna gminy wynosi 120,75 km², co stanowi 9,5% powierzchni powiatu hrubieszowskiego. Gmina jest dobrze skomunikowana, przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie (nr 844 i nr 846), dziewięć dróg powiatowych oraz sieć dróg gminnych i dojazdowych. Odległość od miejscowości Uchanie do miasta powiatowego Hrubieszowa około 35 km, od Zamościa około 45 km, od Chełma około 36 km, od Lublina około 70 km.

Pod względem administracyjnym gmina składa się z 27 sołectw (miejscowości): Aurelin, Białowody, Bokinia, Czyżowice, Dębina Kol., Drohiczany, Feliksów Kol., Gliniska, Jarosławiec, Lepieszów, Łuszczów, Łuszczów Kol., Marysin, Miedniki, Mojsławice, Mojsławice Kol., Odletajka, Pielaki, Putnowice Górne, Rozkoszówka, Staszic, Teratyn, Teratyn Kol., Uchanie, Kolonia Uchanie, Wola Uchańska, Wysokie. Ośrodkiem gminy jest miejscowość Uchanie. Gmina Uchanie jest gminą typowo rolniczą i charakteryzuje się niskim stopniem urbanizacji.

Ryc. 1. Położenie gminy Uchanie na tle Polski, województwa lubelskiego oraz powiatu hrubieszowskiego

Źródło: opracowanie własne

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa lubelskiego, Gmina Uchanie położona jest w strefie wyżynnej i płaskowyżowej roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na terenie Gminy dominuje zabudowa zagrodowa oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2023 (najnowsze dostępne dane), Gminę Uchanie zamieszkują 4044 osoby, w tym 2009 mężczyzn i 2035 kobiet.

Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny jest obligatoryjnie sporządzanym dokumentem planistycznym o zasięgu całej gminy, który ma zastąpić dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W przeciwieństwie do swojego poprzednika plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego. Oznacza to przede wszystkim, że jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gmina będzie posiadała większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru Gminy Uchanie (wywołanego Uchwałą Nr V/26/2024 Rady Gminy Uchanie z dnia 25 września 2024 r.) jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) w planie ogólnym Gminy Uchanie określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c pzp. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 pzp);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 pzp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 pzp.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil

funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog rodzajów przeznaczeń terenów, które mogą występować w danej strefie. Z przytoczonych powyżej przepisów jasno wynika, iż w planie ogólnym nie można ustalić ani też zabronić planowanych do realizacji przedsięwzięć, które zaliczane są do grupy zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Wiodące znaczenie przy podziale Gminy Uchanie na strefy miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna Gminy Uchanie.

W planie ogólnym dla Gminy Uchanie ustalono następujące strefy planistyczne:

- a) SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- d) SU – strefy usługowe,
- e) SP – strefy gospodarcze,
- f) SR – strefy produkcji rolniczej,
- g) SI – strefy infrastrukturalne,
- h) SN – strefy zieleni i rekreacji,
- i) SC – strefy cmentarzy,
- j) SG – strefa górnictwa,
- k) SO – strefy otwarte,
- l) SK – strefy komunikacji.

Dla każdej z tych stref, z wyjątkiem strefy górnictwa, strefy komunikacji i strefy otwartej określono wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, nie mniejsze jednak niż wynika to z przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów.

Dla stref planistycznych wymienionych w lit. od a) do f) wyznaczono obowiązkowo wartości maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Dla poszczególnych stref określono również profile dodatkowe.

a) Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną wyznaczono na terenie zabudowanym budynkiem wielorodzinnym. Dla stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. (Dz. U. poz. 2758) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 30%.

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
2SW	-	0,8	15	50	30

b) Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną wyznaczono na obszarach w zasięgu OUZ oraz obszarach zabudowanych budynkami mieszkalnymi. Po weryfikacji i uwzględnieniu obliczeń chłonności luk w zabudowie w tak wyznaczonych strefach, które pozwalały na możliwość powiększenia granic stref SJ i SZ, w dalszej kolejności uwzględniono wnioski złożone do planu ogólnego na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.), których pozytywne rozpatrzenie nie powodowałoby powstania ryzyka rozpraszania zabudowy. Dla stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 1775) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 30%.

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
5SJ, 10SJ, 11SJ, 28SJ, 30SJ, 32SJ, 35SJ, 38SJ, 39SJ, 42SJ, 50SJ, 65SJ, 68SJ, 73SJ, 79SJ, 80SJ, 82-84SJ, 87SJ, 88SJ	-	0,5	10	50	30
4SJ, 7SJ, 8SJ, 41SJ, 67SJ, 71SJ, 72SJ, 76SJ, 77SJ	-	0,6	10	50	30
81SJ, 85SJ, 90SJ	-	0,7	10	50	30

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

24SJ	-	0,8	10	50	30
1SJ, 3SJ, 6SJ, 12SJ, 16SJ, 20SJ, 21SJ, 36SJ, 37SJ, 40SJ, 45SJ, 46SJ, 51SJ, 54SJ, 62-64SJ, 66SJ, 75SJ, 91SJ, 92SJ, 97SJ	Teren zieleni naturalnej	0,5	10	50	30
9SJ, 14SJ, 15SJ, 17SJ, 18SJ, 23SJ, 31SJ, 33SJ, 43SJ, 44SJ, 49SJ, 89SJ, 94SJ	Teren zieleni naturalnej	0,6	10	50	30
86SJ	Teren zieleni naturalnej	0,7	10	50	30
2SJ, 22SJ	Teren zieleni naturalnej	0,8	10	50	30
60SJ, 78SJ, 95SJ	Teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej	0,5	10	50	30
70SJ, 96SJ	Teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej	0,6	10	50	30
19SJ	Teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej	0,5	10	50	30
13SJ, 98SJ	Teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej	0,6	10	50	30
74SJ	Teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej	0,8	10	50	30
69SJ	-	0,3	7	40	40
93SJ	Teren zieleni naturalnej	0,4	7	40	40
21SJ	Teren zieleni naturalnej	0,5	10	40	40

c) Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową wyznaczono na obszarach w zasięgu OUZ oraz obszarach zabudowanych budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi. Po weryfikacji i uwzględnieniu obliczeń

chłonności luk w zabudowie w tak wyznaczonych strefach, które pozwalały na możliwość powiększenia granic stref SJ i SZ, w dalszej kolejności uwzględniono wnioski złożone do planu ogólnego na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.), których pozytywne rozpatrzenie nie powodowałoby powstania ryzyka rozpraszania zabudowy. Dla stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 1775) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 30%.

Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
2SZ, 3SZ, 5SZ, 9SZ, 13SZ, 14SZ, 16SZ, 18SZ, 20SZ, 23SZ, 25SZ, 26SZ, 28SZ, 32SZ, 36SZ, 39SZ, 41SZ, 49SZ, 50SZ, 52-54SZ, 57SZ, 64-67SZ, 69SZ, 70SZ, 72SZ, 78SZ, 80-84SZ, 89SZ, 91-94SZ, 96-98SZ, 100-104SZ, 116SZ, 117SZ, 122SZ, 123SZ, 125SZ, 126SZ, 131SZ, 135SZ, 137SZ, 138SZ, 144SZ, 145SZ, 147SZ, 149SZ, 151SZ, 153SZ, 154SZ, 159SZ, 160SZ, 170SZ, 172SZ, 174-178SZ, 181SZ, 183SZ, 186SZ, 192SZ, 204-207SZ, 213SZ, 217SZ, 224SZ, 226-230SZ, 232-240SZ, 243SZ, 244SZ, 250-257SZ, 259-261SZ, 263-265SZ, 272SZ, 273SZ, 275SZ, 277SZ, 283SZ, 288SZ, 291SZ, 296SZ, 303SZ, 308SZ, 309SZ, 311SZ, 313SZ,	Teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren usług, teren zieleni naturalnej	0,4	18	50	30

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

315-318SZ, 323SZ, 325-331SZ, 333-335SZ, 337SZ, 339SZ, 340SZ, 344-346SZ, 348SZ, 350-352SZ, 361-365SZ, 371SZ,					
1SZ, 4SZ, 6-8SZ, 10-12SZ, 15SZ, 17SZ, 19SZ, 22SZ, 27SZ, 29-31SZ, 33-35SZ, 37SZ, 38SZ, 40SZ, 43-45SZ, 48SZ, 51SZ, 56SZ, 58-63SZ, 68SZ, 71SZ, 73-76SZ, 79SZ, 85-88SZ, 90SZ, 95SZ, 99SZ, 105SZ, 106SZ, 109-111SZ, 113SZ, 115SZ, 118SZ, 120SZ, 121SZ, 124SZ, 127SZ, 130SZ, 132SZ, 134SZ, 136SZ, 142SZ, 150SZ, 152SZ, 155SZ, 156SZ, 163SZ, 169SZ, 171SZ, 173SZ, 179SZ, 182SZ, 185SZ, 187SZ, 188SZ, 197SZ, 208SZ, 214SZ, 222SZ, 225SZ, 231SZ, 241SZ, 242SZ, 248SZ, 258SZ, 262SZ, 266SZ, 268SZ, 271SZ, 274SZ, 276SZ, 278SZ, 279SZ, 284SZ, 286SZ, 287SZ, 290SZ, 292SZ, 293SZ, 304-307SZ, 312SZ, 319SZ, 324SZ, 332SZ, 336SZ, 341-343SZ, 354SZ, 355SZ, 358-360SZ, 366SZ, 368SZ, 369SZ, 374SZ, 375SZ, 377SZ, 378SZ, 379-384SZ, 388SZ, 393SZ	Teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren usług, teren zieleni naturalnej	0,5	18	50	30
21SZ, 42SZ, 55SZ, 77SZ, 107SZ, 108SZ, 112SZ, 114SZ, 119SZ, 128SZ, 129SZ, 133SZ, 140SZ, 141SZ, 143SZ, 146SZ, 148SZ, 157SZ, 158SZ, 161SZ, 162SZ, 164-168SZ, 180SZ, 184SZ, 189SZ, 191SZ,	Teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren usług, teren zieleni naturalnej	0,6	18	50	30

193SZ, 194-196SZ, 198-203SZ, 209-212SZ, 215SZ, 216SZ, 218SZ, 219SZ, 223SZ, 245-247SZ, 249SZ, 267SZ, 269SZ, 270SZ, 280-282SZ, 285SZ, 289SZ, 294SZ, 297SZ, 299-302SZ, 310SZ, 314SZ, 320-322SZ, 338SZ, 347SZ, 349SZ, 353SZ, 356SZ, 357SZ, 367SZ, 370SZ, 385SZ, 389SZ, 391SZ, 392SZ					
46SZ, 373SZ	Teren usług, teren zieleni naturalnej	0,4	8	40	50
47SZ	Teren usług, teren zieleni naturalnej	0,4	12	40	50
386SZ	Teren usług, teren zieleni naturalnej	0,6	8	40	40
390SZ	Teren usług, teren zieleni naturalnej	0,4	9	40	50
387SZ	Teren usług, teren zieleni naturalnej	0,5	6	50	30
190SZ, 295SZ, 376SZ	Teren usług, teren zieleni naturalnej	0,5	10	40	40

d) Strefa usługowa

Strefy usługowe wyznaczono na obszarach zabudowanych zabudową usługową. Przy wyznaczaniu stref usługowych uwzględniono również politykę przestrzenną gminy determinowaną m. in. uwarunkowaniami infrastrukturalnymi i środowiskowymi oraz obszary objęte wnioskami złożonymi do planu na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 1 u.p.z.p., których pozytywne rozpatrzenie nie powodowałoby jednocześnie powstania ryzyka rozpraszania zabudowy. Dla stref usługowych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 1775) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 30%.

Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
19SU	-	0,4	6	20	60

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

38SU	-	0,5	15	50	30
7SU, 41SU	-	0,5	12	50	30
4SU, 15SU, 31SU, 42SU	-	0,5	10	50	30
33SU	-	0,6	25	50	30
11SU, 24SU	-	0,6	15	50	30
3SU, 5SU, 17SU, 21SU, 23SU, 30SU	-	0,6	10	50	30
22SU	-	0,6	7	50	30
40SU	-	0,6	18	50	30
35SU	-	0,7	25	50	30
25SU, 27SU	-	0,7	20	50	30
10SU, 32SU	-	0,7	15	50	30
26SU	-	0,7	12	50	30
2SU, 12SU, 16SU	-	0,7	10	50	30
13SU	-	0,7	8	50	30
14SU	-	0,8	10	50	30
39SU	Teren składów i magazynów	0,7	10	50	30
6SU, 8SU, 28SU, 29SU	Teren zieleni naturalnej	0,5	10	50	30
9SU	Teren zieleni naturalnej	0,6	30	50	30
20SU	Teren zieleni naturalnej	0,6	10	50	30
36SU	Teren zieleni naturalnej	0,8	10	50	30
37SU	Teren zieleni naturalnej, teren wód	0,6	10	50	30

e) Strefa gospodarcza

Strefy gospodarcze wyznaczono na obszarach zabudowanych budynkami przemysłu, składów, magazynów, produkcji oraz usług towarzyszących. Przy wyznaczaniu stref gospodarczych uwzględniono również politykę przestrzenną gminy determinowaną m. in. uwarunkowaniami infrastrukturalnymi i środowiskowymi oraz obszary objęte wnioskami złożonymi do planu na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 1 u.p.z.p. Dla stref gospodarczych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 1775) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 20%.

Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
10SP	Teren usług	0,5	10	50	30
9SP	Teren usług	1,0	18	50	30
7SP	-	0,8	15	50	30
2SP	-	0,8	10	50	30
4SP	-	0,9	10	50	30
8SP	-	1,0	55	50	30
5SP	-	1,0	35	50	30
6SP	-	1,0	18	50	30
3SP	-	1,0	10	50	30
1SP	Teren usług	1,0	10	50	30

f) Stref produkcji rolniczej

Strefy produkcji rolniczej wyznaczono na obszarach terenów rolnych ze zdecydowaną przewagą upraw polowych i obszarach zabudowanych zabudową o charakterze wielkotowarowej produkcji rolnej. Przy wyznaczaniu stref gospodarczych uwzględniono również politykę przestrzenną gminy, uwarunkowaniami infrastrukturalnymi i środowiskowymi oraz obszary objęte wnioskami mieszkańców, właścicieli i użytkowników nieruchomości oraz wnioskami instytucji złożonymi do planu na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 1 u.p.z.p. Dla stref produkcji rolniczej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 1775) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 30%.

Profil podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
1SR	Teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej	0,5	18	50	30
4SR	Teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej	0,5	10	50	30
3SR	Teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej	0,6	10	50	30

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

2SR	Teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej	0,8	18	50	30
5SR	Teren biogazowni, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej	0,8	35	50	30

g) Strefa infrastrukturalna

Strefy infrastrukturalne wyznaczono na obszarach istniejących terenów infrastruktury technicznej oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju powyższych funkcji, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy. Dla stref infrastrukturalnej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 1775) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 20%.

Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
1-14SI	-	-	-	-	20

h) Strefa zieleni i rekreacji

Strefy zieleni i rekreacji wyznaczono na obszarach zagospodarowanych terenów i na terenach przeznaczonych do rozwoju funkcji ujętych w profilu podstawowym i dodatkowym. Wyznaczone zostały również jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy oraz na działkach objętych wnioskami mieszkańców oraz właścicieli i użytkowników nieruchomości złożonymi do planu na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 1 u.p.z.p. Dla stref zieleni i rekreacji, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. (Dz. U. 2024 poz. 1775) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 50%.

Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
8SN, 12SN, 13SN	-	-	-	-	50
4SN	-	0,2	10	40	50

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

2SN	Teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej	0,3	8	40	60
7SN	Teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii	0,3	10	40	50
9SN, 11SN	Teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki	-	-	-	50
6SN	Teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług edukacji	-	-	-	50
10SN	Teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług turystyki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej	0,3	10	40	50
3SN	Teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu	0,3	12	10	70
1SN	Teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren zieleni naturalnej, teren lasu	0,5	10	50	50
5SN	Teren usług sportu i rekreacji, teren usług turystyki	0,3	10	30	50

i) Strefa cmentarzy

Strefy cmentarzy wyznaczono na obszarach zagospodarowanych pod funkcję cmentarzy czynnych oraz zamkniętych, a także na terenach przeznaczonych do rozwoju funkcji ujętych w profilu podstawowym i/lub profilu dodatkowym, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy. W uzasadnionych przypadkach wyznaczono również inne funkcje w profilach dodatkowych takie jak tereny usług kultu religijnego. Dla stref cmentarzy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. (Dz. U. poz. 2758) obowiązkowo określa się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie co najmniej 30%.

Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
2-4SC, 6SC	Teren zieleni naturalnej, teren lasu	-	-	-	50
1SC, 5SC	Teren usług kultu religijnego	0,1	9	30	30
7SC	Teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej, teren lasu	0,1	9	30	50

j) Strefa górnictwa

Strefę górnictwa wyznaczono na obszarze udokumentowanych złóż kopalin.

Profil podstawowy: teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
1SG	Teren zieleni naturalnej, teren lasu	-	-	-	-

k) Strefa otwarta

Strefy otwarte wyznaczono na obszarach terenów rolniczych, terenów lasów, terenów łąk, dolin rzecznych, zalesień i zadrzewień, wód powierzchniowych śródlądowych oraz form ochrony przyrody. Przy wyznaczeniu stref otwartych uwzględniono również politykę przestrzenną gminy. Elektrownię słoneczną wyznaczono w jednej strefie, poza obszarem gruntów chronionych klasy I-III.

Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
1-29SO, 33-35SO, 37-39SO, 41-43SO, 45SO, 46SO,	-	-	-	-	-

49SO, 51-67SO, 69-72SO, 74-78SO, 82-101SO, 103-105SO, 107SO, 108SO, 121SO					
44SO	Teren biogazowni	-	20	-	-
73SO	Teren elektrowni słonecznej	-	5	-	-
109SO, 111SO, 112SO, 115-118SO, 120SO	Teren zieleni urządzonej	-	-	-	-

l) Strefa komunikacyjna

Strefę komunikacji wyznaczono na obszarach terenów istniejących dróg klasy głównej oraz klasy zbiorczej znajdujących się w granicach gminy.

Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei liniowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej

Symbol literowy	Profile dodatkowe dominujące dla poszczególnych stref	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy (m)	Maksymalny udział powierzchni zabudowy (%)	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (%)
1SK	Teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-	-	-	-

W projekcie planu ogólnego wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. poz. 729 z 2024 r.). Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru wynosi **217, 25 m²**.

5. Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami planu ogólnego gminy. Jednocześnie plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska. Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu ogólnego należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej.

Poniżej zaprezentowano powiązania projektu planu ogólnego Gminy Uchanie z celami ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i wojewódzkim.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

Agenda określa 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (ang. Sustainable Development Goals, SDGs) oraz związanych z nimi 169 zadań (ang. targets), które mają zostać osiągnięte przez świat do 2030 roku. Dotyczą one osiągnięć w 5 obszarach – tzw. 5xP: ludzie (ang. people), planeta (ang. planet), dobrobyt (ang. prosperity), pokój (ang. peace), partnerstwo (ang. partnership). Są to m.in.:

- cel 6. „Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi”
- cel 7 „Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej energii po przystępnej cenie, zrównoważonej i nowoczesnej”.
- cel 11 „Zrównoważone miasta i społeczności”.
- cel 13 „Działania w dziedzinie klimatu”.
- cel 15 „Życie na lądzie”.

Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska do 2030 r. „8. Program działań w zakresie środowiska” lub „8. EAP”. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 z dnia 6 kwietnia 2022 r.

W 8 Ogólnym unijnym programie działań w zakresie środowiska do 2030 r opierając się o założenia Europejskiego Zielonego Ładu w 8. EAP przedstawiono sześć priorytetów, którymi są:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.;
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu;
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków;
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich);
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Podsumowując 8. EAP ma na celu przyspieszenie przejścia na neutralną dla klimatu, zasobooszczędną i regeneracyjną gospodarkę, która będzie dawać planecie więcej, niż sama z niej czerpie. Uznaje się w nim, że dobrostan i dobrobyt człowieka zależą od zdrowych ekosystemów, w których funkcjonujemy.

Pakiet Czysta energia dla wszystkich Europejczyków

Pakiet (Clean Energy for All Europeans Package - CEP), przedstawiony po raz pierwszy przez Komisję Europejską 30 listopada 2016 r., składa się między innymi z obszernego pakietu przepisów prawnych regulujących funkcjonowanie unijnych systemów elektroenergetycznych.

Zawarte w pakiecie wnioski regulacyjne i środki ułatwiające mają na celu przyspieszenie, przekształcenie i skonsolidowanie przejścia gospodarki UE na czystą energię, przy jednoczesnym tworzeniu nowych miejsc pracy i zapewnieniu wzrostu w nowych sektorach gospodarki i modelach biznesowych. W przedstawionym pakiecie przyjęto trzy główne cele:

- Efektywność energetyczna przede wszystkim,
- Światowy lider na polu energii odnawialnej,
- Uczciwe traktowanie konsumentów.

Pakiet Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład zawiera plan działań umożliwiających:

- bardziej efektywne wykorzystanie zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń.
- Osiągnięcie celów Pakietu będzie wymagało działań we wszystkich sektorach gospodarki, takich jak:
- inwestycje w technologie przyjazne dla środowiska;

- wspieranie innowacji przemysłowych;
- wprowadzanie czystszych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego;
- obniżenie emisyjności sektora energii;
- zapewnienie większej efektywności energetycznej budynków;
- współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy światowych norm środowiskowych.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 r. pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia” została opublikowana przez Komisję Europejską w dniu 20 maja 2020 r.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 jest wszechstronnym, ambitnym i długoterminowym planem mającym na celu ochronę przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Głównym celem strategii jest odbudowa bioróżnorodności w Europie do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań. Aby zapewnić, że różnorodność biologiczna wejdzie na ścieżkę regeneracji, w strategii określono szereg celów i zobowiązań, które mają zostać zrealizowane najpóźniej do 2030 r. i które dotyczą czterech głównych obszarów:

- Spójna sieć obszarów chronionych,
- Unijny plan odbudowy zasobów przyrodniczych,
- Umożliwienie zmiany transformacyjnej,
- Ambitny światowy program na rzecz różnorodności biologicznej.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno–gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Cele rozwojowe Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) będą realizowane za pośrednictwem strategii zintegrowanych a przede wszystkim przez Średniookresową Strategię Rozwoju Kraju do 2020 roku:

- Cel 1 – Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji;
- Cel 2 – Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym;
- Cel 3 – Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- Cel 4 – Wzrost wydajności i konkurencyjności Gospodarki;
- Cel 5 – Stworzenie Polski Cyfrowej;
- Cel 6 – Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;
- Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;

- Cel 10 – Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
- Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030)

PEP2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. PEP2030 stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Cel główny PEP2030 to rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, wyznaczono również cele szczegółowe i horyzontalne:

- ✓ Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
- ✓ Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
- ✓ Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
- ✓ Cele horyzontalne:
 - Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
 - Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

Celem głównym SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Jego realizacja jest możliwa dzięki wdrożeniu celów operacyjnych:

- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;
- Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;
- Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu;
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;
- Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;
- Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Dokument SPA został przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niesie ze sobą zmiana klimatu, ale również z myślą

o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć na stan środowiska i gospodarki.

Zmiana klimatu ma istotny wpływ na sektor energetyczny. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Problematyka zjawisk ekstremalnych jest istotna w wykorzystaniu odnawialnych źródeł: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej. Duże znaczenie ma również ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmiany klimatu oraz działania obejmujące monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmiany klimatu.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 (KPZK2030)

Celem strategicznym polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Realizacja celów KPZK2030 opiera się m.in. na zasadach:

- ✓ przezorności ekologicznej, co oznacza, że rozwiązywanie pojawiających się problemów powinno następować we właściwym czasie, tj. odpowiednie działania powinny być podejmowane już wtedy, gdy pojawia się uzasadnione przypuszczenie, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne tego naukowe potwierdzenie. Pozwoli to uniknąć zaniechań wynikających z czasochłonnych badań, braku środków lub zachowawczego działania odpowiedzialnych osób lub instytucji
- ✓ kompensacji ekologicznej, co polega na takim zarządzaniu przestrzenią, planowaniu i realizacji działań polityki rozwojowej, w tym przestrzennej, aby zachować równowagę przyrodniczą i wyrównywać szkody w środowisku wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji, niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej przyrodniczo.

Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030 (KSRR 2030)

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne.

KSRR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu

dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE) oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.”))

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. W programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,

- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku (SRWL 2030) przyjęta uchwałą nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego w dniu 29 marca 2021 roku, stanowi dokument będący podstawą prowadzenia polityki rozwoju województwa lubelskiego. Zawarte w tym dokumencie treści przedstawiają najważniejsze wyzwania i uwarunkowania rozwojowe, analizę potencjału regionu, wizję oraz cele i kierunki działań określone do realizacji na poziomie regionalnym w horyzoncie do 2030 roku. Przedstawiony wymiar terytorialny zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa lubelskiego oraz obszary strategicznej interwencji.

Cele strategiczne:

1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych;
2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych;
3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu
4. Wzmacnianie kapitału społecznego.

Gmina Uchanie znajduje się w granicach Żywicielskiego OSI. Priorytetem rozwoju OSI jest Wykorzystanie zasobów naturalnych Wyżyny Lubelskiej dla rozwoju konkurencyjnego rolnictwa.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego

Uchwała nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego 2015.5441. Za cel wiodący planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego uznaje się zrównoważony rozwój przestrzenny regionu prowadzący do podniesienia konkurencyjności województwa i poprawy warunków życia. W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego celem polityki przestrzennej województwa jest:

1. Wzbogacanie i racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi uwzględniające potrzeby przyszłych pokoleń.
2. Utrzymanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

3. Zintegrowana ochrona jakości środowiska życia człowieka.
4. Wzmocnienie stabilności środowiska przyrodniczego.

Cele szczegółowe:

- a. Zabezpieczenie potrzeb wodnych regionu.
- b. Harmonijne zagospodarowanie przestrzeni krajobrazowej.
- c. Powiększanie zasobów leśnych.
- d. Ochrona i wykorzystanie naturalnych zasobów uzdrowiskowych.
- e. Utrzymanie walorów obszarów wyróżniających się szczególnymi cechami przyrodniczymi i krajobrazowymi.
- f. Integrowanie regionalnego systemu obszarów chronionych z systemami krajowymi i europejskimi.
- g. Przywrócenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarom zdegradowanym i o zniekształconych stosunkach ekologicznych.
- h. Zwiększenie odporności środowiska na antropopresję oraz poziomu bezpieczeństwa przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi.
- i. Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ekosystemów w miastach.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, zgodnie ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Gmina Uchanie została zaliczona do obszaru funkcjonalnego rozwoju gospodarki żywnościowej (roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej). Obszar funkcjonalny obejmuje tereny Wyżyny Lubelskiej i Wyżyny Wołyńskiej charakteryzujące się dużą koncentracją gleb o najwyższej przydatności dla produkcji żywności oraz szczególnie przydatnych dla rozwoju rolnictwa towarowego. Priorytetem rozwojowym obszaru funkcjonalnego jest optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb oraz aktywizacja gospodarcza poprzez rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego. Podstawową funkcją rozwojową jest funkcja gospodarcza ukierunkowana na produkcję rolniczą, natomiast towarzyszącą funkcją rozwojową jest funkcja turystyczna.

Zasady i warunki zagospodarowania:

- utrzymanie w użytkowaniu rolniczym gleb o najwyższej przydatności dla produkcji roślinnej,
- utrzymanie trwałych użytków zielonych dla przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych,
- wzbogacanie przyrodnicze agroekosystemów poprzez fitomelioracje,
- dostosowanie struktury agrarnej do potrzeb wysokotowarowego rolnictwa,
- aktywna ochrona walorów krajobrazu kulturowego i dbałość o jakość przestrzenną zagospodarowania.

Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030"

Uchwała nr LIII/759/2023 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 grudnia 2023 roku w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030”. Stanowi

on podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem w województwie zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Cele Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego podzielono na poszczególne obszary interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP)
 - Cel: OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
 - Cel OKJP.II. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu;
2. Zagrożenia hałasem (ZH) - cel: ZH.I. Ochrona przed hałasem;
3. Pola elektromagnetyczne (PEM) – cel: PEM.I. Monitorowanie i utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożenia ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym;
4. Gospodarowanie wodami (GW) – cele:
 - GW I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych
 - GW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą;
5. Gospodarka wodno-ściekowa (GWS) – cel: GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
6. Zasoby geologiczne (ZG) - cel: ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
7. Gleby (GL) – cel: GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu;
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO) – cel: GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa lubelskiego;
9. Zasoby przyrodnicze (ZP) cele:
 - ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
 - ZP.III. Zwiększanie lesistości;
10. Zagrożenia poważnymi awariami (PAP) cel: PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii.

Plan ogólny nawiązuje do celów wskazanych w wyżej wymienionych dokumentach. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, a określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy. Plan ogólny poprzez wspieranie zrównoważonego rozwoju Gminy Uchanie wpisuje się w dokumenty wyższych szczebli.

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń. Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa

miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowanie wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

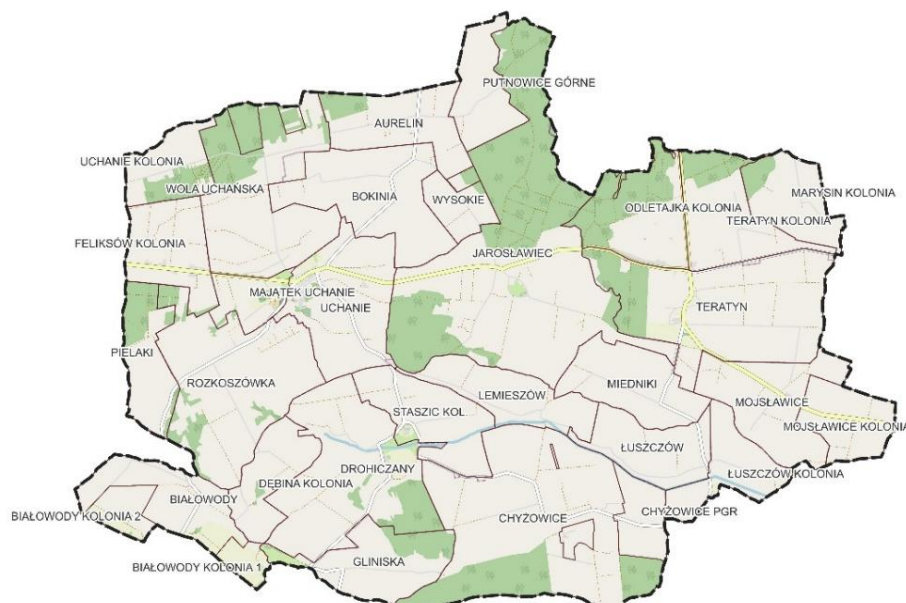
Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie Gminy Uchanie.

6. Analiza i ocena stanu środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego

6.1 Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne

Gmina wiejska Uchanie zlokalizowana jest we wschodniej części województwa lubelskiego, w północno-zachodniej części powiatu hrubieszowskiego, na granicy z powiatami: chełmskim i zamojskim. Gmina Uchanie graniczy z gminami: Białopole (pow. chełmski), Grabowiec (pow. zamojski), Hrubieszów, Trzeszczany, Wojsławice. Powierzchnia administracyjna gminy wynosi 120,75 km², co stanowi 9,5% powierzchni powiatu hrubieszowskiego. Gmina jest dobrze skomunikowana, przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie (nr 844 i nr 846), dziewięć dróg powiatowych oraz sieć dróg gminnych i dojazdowych. Odległość od miejscowości Uchanie do miasta powiatowego Hrubieszowa około 35 km, od Zamościa około 45 km, od Chełma około 36 km, od Lublina około 70 km.

Ryc. 2. Gmina Uchanie

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby sporządzenia planu ogólnego dla obszaru Gminy Uchanie

Pod względem administracyjnym gmina składa się z 27 sołectw (miejscowości): Aurelin, Białowody, Bokinia, Czyżowice, Dębina Kol., Drohiczany, Feliksów Kol., Gliniska, Jarosławiec, Lepieszów, Łuszczów, Łuszczów Kol., Marysin, Miedniki, Mojsławice, Mojsławice Kol., Odletajka, Pielaki, Putnowice Górne, Rozkoszówka, Staszic, Teratyn, Teratyn Kol., Uchanie, Kolonia Uchanie, Wola Uchańska, Wysokie. Ośrodkiem gminy jest miejscowość Uchanie. Gmina Uchanie jest gminą typowo rolniczą i charakteryzuje się niskim stopniem urbanizacji.

Pod względem geograficznym obszar Gminy Uchanie położony jest w obrębie dwóch prowincji: Wyżyny Polskie (południowa, zachodnia i północno-zachodnia część gminy) oraz Wyżyny Ukrainie (wschodnia i północno-wschodnia część gminy). W dalszej kolejności w obrębie wyżej wymienionych prowincji w granicach Gminy wyróżnia się jednostki niższego rzędu. Prowincja Wyżyny Polskie dzieli się na: Wyżynę Lubelsko-Lwowską (podprowincja), Wyżynę Lubelską (makroregion), Działy Grabowieckie (mezoregion), zaś Wyżyny Ukrainie dzielą się na następujące jednostki: Wyżyna Wołyńsko-Podolska (podprowincja), Wyżyna Wołyńska (makroregion), Grzęda Horodelska (mezoregion) (Solon i in. 2018).

Tabela 1. Położenie Gminy Uchanie na tle podziału fizyczno-geologicznego wg Solona i in.

Część powiatu	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion
Północno-zachodnia	Wyżyny Polskie	Wyżyna Lubelsko-Wołyńska	Wyżyna Lubelska	Działy Grabowieckie
Południowa, Południowo-zachodnia, Południowo-wschodnia i Wschodnia	Wyżyny Ukrainie	Wyżyna Wołyńsko-Podolska	Wyżyna Wołyńska	Grzęda Horodelska

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby sporządzenia planu ogólnego dla obszaru Gminy Uchanie

Ryc. 3. Położenie Gminy Uchanie na tle podziału fizyczno-geologicznego wg Solona i in.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby sporządzenia planu ogólnego dla obszaru Gminy Uchanie

6.2 Rzeźba terenu

Rzeźba terenu na obszarze Gminy jest wyraźnie zróżnicowana i ma bezpośredni związek z litologią skał budujących powierzchnię. Najwyżej wzniesiony punkt (302,0 m n.p.m.) w granicach Gminy Uchanie położony jest w rejonie miejscowości Rozkoszówka, natomiast najniższy punkt znajduje się w dolinie Wełnianki (około 191,5 m n.p.m.) w północnej części gminy i dolinie Białki w południowo-wschodniej części gminy (191,3 m n.p.m.).

Blisko 2/3 Gminy należy do Działów Grabowieckich, w obrębie których przebiega wyraźna granica oddzielająca lessy od pagórów kredowych. Granica ta na pewnych odcinkach posiada krawędzie lessowe o wysokości względnej do około 20 m. W granicach Gminy znajduje się tylko niewielka część tej krawędzi. Położona jest ona w północnej części miejscowości Putnowice Górne i rozciąga się równoleżnikowo wzdłuż północnej granicy Gminy. W centralnej części Gminy na linii miejscowości Feliksów - Mojsławice Kolonia (NW-SE) przebiega kolejna krawędź. Wysokości względne w jej obrębie osiągają ok 20 m i wykształcona jest ona wewnątrz pokrywy lessowej. Jedyne zdenudowane wzgórza kredowe odsłania się w zachodniej części Gminy i rozciąga się między Kolonią Uchanie na północy i miejscowości Feliksów na południu. Odgranicza je od pagórów w części północnej strefa lessów piaszczystych o szerokości do 2 km i wysokości względnej około 25 do 45 m. Deniwelacje między szczytowymi partiami wierzchowin lessowych, a dnami głęboko wciętych dolin osiągają ponad 60 m. Charakterystycznym elementem tej rzeźby są powierzchnie zrównań, które według Jahna (1956) mogą być fragmentami plioceńskich powierzchni zrównań. Wierzchowiny lessowe południowej części obszaru rozcina sieć suchych dolin erozyjno-denudacyjnych, dolin nieckowatych, parowów i wąwozów o stromych zboczach i głębokości przekraczających 20 m. Miąższość lessów dochodzi do 20 m.

Na północ od krawędzi Feliksów-Mojśławice Kolonia pośród wierzchowiny lessowej występują równiny erozyjno-denudacyjne z wychodniami skał głównie wieku eo-i mezoplejstocénskiego. Równiny te zlokalizowane są w obniżeniach rzek: Wełnianki i Wojsławki oraz w okolicy Jarosławca i Kolonii Uchanie.

Do form pochodzenia rzecznoego zaliczono fragmenty dolin rzecznych, wypełnionych osadami aluwialnymi. Mady i piaski rzeczne tworzą tarasy zalewowe (2,0–3,0 m n.p. rzeki) w dolinach Uchańki i Białki. Tarasy erozyjno-akumulacyjne nadzalewowe formowały się w okresie zlodowacenia północnopolskiego. Największe z nich związane są z dolinami rzek Wełnianki (poza granicą Gminy) i Uchańki. Terasy nadzalewowe wykształcone są jako nachylone powierzchnie o szerokości do 1 km i wysokości 5,0–20,0 m ponad współczesne dno dolin rzecznych. Krawędzie tarasów nie zawsze zaznaczają się w sposób wyraźny w morfologii obszaru.

W dnach największych dolin rzecznych występują równiny torfowe. Zajmują dość rozległe powierzchnie w dolinach Uchańki oraz Białki.

Na wschód o Jarosławca znajdują się nieduże formy pochodzenia eolicznego. Wykształcone są one w postaci pola piasków przewianych z niewielkich rozmiarów kulminacjami. Ich wysokości względne nie przekraczają 5 m, dlatego słabo zaznaczają się w rzeźbie terenu. Towarzyszą im niewielkie zagłębienia deflacyjne, które wypełnione są namułami organiczno-mineralnymi.

W zachodniej części Gminy przebiega dział wodny II stopnia. Granica wododziału przebiega pasmem wzgórz od miejscowości Gliniska, Rozkoszówkę, Feliksów i Uchanie Kolonia.

6.3 Geologia, tektonika i zasoby mineralne

Tektonika

Obszar Gminy Uchanie położony jest w lubelsko-podlaskiej części prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej. Budowa tektoniczna tej części platformy ukształtowana została w znacznym stopniu w megacyklu kaledońskim i miała znaczny wpływ na charakter procesów tektonicznych w czasie fazy bretońskiej, orogenezy waryscyjskiej. W tym czasie powstało wiele jednostek zrębowych i zapadliskowych (Żelichowski 1972). W pokrywie platformowej tego obszaru rozpoznano uskoki prostopadłe do strefy Teissera-Tornquista, nazywany uskokiem Włodzimierza Wołyńskiego (uskoki włodzimierski). Przecina on obszar Gminy na linii miejscowości Teratyn-Dębina (przebieg uskoku NE-SW) i miejscami pokrywa się z krawędzią Grzędy Horodelskiej, która tworzy prawdopodobnie zrąb tektoniczny (Dolecki i in., 1994). Uskok włodzimierski jest granicą pomiędzy dwoma elementami strukturalnymi: zrębu kumowskiego i zapadliska terebińskiego (Żelichowski 1972; Pożaryski 1974; Krassowska 1976). Północno-zachodnia część Gminy położona jest w obrębie zrębu kumowskiego, południowo-wschodnia leży w obrębie zapadliska terebińskiego. W obrębie zrębowego podniesienia

kumowskiego występują dwie jednostki niższego rzędu (blok Dubienki i blok Grabowca). Przeważająca część obszaru Gminy należy do bloku Grabowca.

Geologia

Działy Grabowieckie zbudowane są głównie z odpornych na wietrzenie górnokredowych skał węglanowych tworzących równoleżnikowe garby, najczęściej przykryte lessami, poprzecinane niewielkimi dolinkami oraz młodymi rozcięciami erozyjnymi (wąwozy, parowy). Również Grzęda Horodelska posiada charakter wyżyny lessowej.

Na obszarze Gminy Uchanie prekambryjska platforma wschodnioeuropejska zbudowana jest z ciemnozielonych diabazów z okresu proterozoiku. Na tych utworach bezpośrednio zalegają osady paleozoiczne, których miąższość wynosi 2450 m. Do osadów tych zaliczyć możemy skały osadowe: kambru, ordowiku, syluru, dewonu i karbonu. Strop osadów karbonu stwierdzono na głębokości ok. 500 m (Brzezina 2009).

Osady okresu mezozoicznego reprezentowane są przez osady jury środkowej i górnej oraz kredy dolnej i górnej. Kompleks tych osadów leży bezpośrednio na utworach karbonu (Zdanowski 1999). Oznacza to że na obszarze Gminy brakuje osadów permskich i triasowych. Miąższość osadów kredy i jury maleje generalnie w kierunku północno-wschodnim (600-750 m). Silnie zdenudowana powierzchnia utworów kredy odsłania osady mastrychtu. Są one litologicznie zróżnicowane, na przeważającej części obszaru Gminy występują margle z wkładkami kredy piszącej i opoki margliste. Lokalnie, zwłaszcza w południowo-wschodniej części Gminy przeważa kreda pisząca, lokalnie opoki i gezy (Brzezina 2009). Skały kredowe na powierzchni odsłaniają się w zachodniej części Gminy, między Kolonią Uchanie na północy i miejscowości Feliksów na południu.

Rzeźba podłoża podczwartorzędowego jest bardzo nierówna i wykazuje deniwelacje rzędu 55 m. Jest to skutek podnoszenia obszaru po mastrychcie i rozwoju (zwłaszcza w Paleogenie) procesów erozyjno-denudacyjnych (Dolecki i in., 1994). Wśród utworów powierzchniowych w Gminie Uchanie przeważają osady czwartorzędowe. Są one bardzo zróżnicowane zarówno pod względem wykształcenia litologicznego jak i miąższości, osiągając maksymalnie ok. 30 m w rejonie Putnowic Górnych i wschodniej części Gminy. Są to osady akumulowane podczas zlodowaceń: południowopolskich (nierozdzielone), środkowopolskich (odry i warty) oraz północnopolskich (wisły) jak również w trakcie okresów interglacjalnych (Dolecki i in., 1994, Brzezina 2009).

Osady zlodowaceń południowopolskich na powierzchni odsłaniają się jedynie w dolinie Wełnianki i okolicy Feliksowa. Reprezentowane są one w dolinie Wełnianki (na północy Gminy Uchanie) przez utwory rzecznoperyglacjalne wykształcone w postaci piasków ze żwirami wodnolodowcowymi a w okolicy Feliksowa przez mułki, mułki piaszczyste i ily jeziorne. Znacznie częściej osady tego okresu

występują pod przykryciem młodszych osadów aluwialnych. Lokalnie pod przykryciem młodszych osadów znajdują się także osady morenowe – gliny zwałowe zachowane jako niewielkie płyty.

Obszar Gminy Uchanie położony jest poza bezpośrednim zasięgiem zlodowaceń środkowopolskich. Znajdował się on w bezpośrednim oddziaływaniu sedymentacji w warunkach klimatu peryglacjalnego. Osady zlodowaceń środkowopolskich reprezentowane są przez lessy z okresu zlodowacenia odry, gleby kopalne interglacjału lubelskiego oraz osady eoliczne (lessy), jeziorne i eluwialne zlodowacenia warty (Dolecki i in., 1994). Gleby kopalne interglacjału lubelskiego spotykane są na głębokości do 10 m pod warstwą lessów warciańskich. Lessy z okresu zlodowacenia warty występują pod pokrywą osadów eolicznych z okresu zlodowaceń północnopolskich (Brzezina 2009). Gleby kopalne interglacjału eemskiego udokumentowano w kilku wierceniach.

W czasie zlodowaceń północnopolskich na obszarze Gminy akumulowane były ponownie osady lessowe (Dolecki i in., 1994). Są to osady, które zdecydowanie przeważają wśród utworów powierzchniowych spotykanych w gminie. Tworzą one grube pokrywy, które mają wpływ na ukształtowanie powierzchni terenu. Miąższość opisywanych osadów dochodzi do kilkunastu metrów (ok. 13 m) w części północnej i środkowej Gminy. W południowej części lessy osiągają miąższość wynoszącą maksymalnie kilka metrów. W dolinie Wełnianki w okresie zlodowacenia północnopolskiego, powstały akumulacyjne powierzchnie tarasowe. Miąższość piasków i mułków piaszczystych budujących tarasy dochodzi do 7 m.

Holocénskie piaski, mułki rzeczne oraz namuły i namuły torfiaste występują w dolinach rzecznych i lokalnie w zagłębieniach bezodpływowych. Ich miąższość w większych dolinach (np. Białki) dochodzi lokalnie do 4 m. Reprezentujące osady organogeniczne torfy niskie występują w dolinach największych cieków przepływających przez obszar Gminy. Ich miąższość wynosi najczęściej do około 2 m. W niektórych miejscach w spągu największych torfowisk pod osadami torfowymi znajdują się gytie mineralne, których miąższość średnio wynosi 0,5-1 m (maksymalnie 3 m) (Brzezina 2009).

Geostanowiska

Geostanowiska to najcenniejsze obiekty przyrody nieożywionej w Polsce, obiekty geologiczne ważne z punktu widzenia prezentacji i zachowania georóżnorodności Polski, a także istotnych dla nauki, kultury i historii. Na terenie Gminy Uchanie znajduje się jedno geostanowisko w Pielakach. Jest to sztuczne odsłonięcie geologiczne gdzie można zaobserwować skamieniałości późnego mastrychtu. Wychodnia margli kredowych znajduje się w lewej ścianie wąwozu we wsi Pielaki, za starym budynkiem Wiejskiego Domu Kultury (posesja nr 21A).

Zasoby mineralne

Z grupy surowców mineralnych o znaczeniu przemysłowym na terenie Gminy znajdują się jedynie niewielkie złoża surowców ilastych, przydatnych do produkcji ceramiki budowlanej. Złoża surowca

ilastego „Putnowice (Kaflarnia)” udokumentowano w 1956 roku dla istniejącej w Putnowicach od 1927 r. kaflarni. Złoże nie było eksploatowane. Złoże Putnowice jest szczegółowo rozpoznane i zlokalizowane jest na obszarze dwóch gmin: Uchanie oraz Białopole. Złoże składa się z dwóch obszarów o długości około 3 km. złoże udokumentowano w dwóch polach – północnym, położonym w obrębie wsi Buśno udokumentowano surowiec ilasty do produkcji kafli, natomiast w polu południowym w Putnowicach udokumentowano kredę piszącą jako konieczny dodatek w procesie produkcji kafli.

Obecny sposób użytkowania powierzchni na terenie złoża, to gospodarka leśna oraz gospodarka rolna. Złoże charakteryzuje się pokładową formą. Grubość nadkładu waha się w granicach od 0,35 do 1,2 m przy wartości średniej 0,6 m. Średnia miąższość złoża wynosi 2,4 m, a wartość maksymalna miąższości złoża osiąga wartość 6,65 m. Zawartość SiO_2 w złożu wynosi średnio 15%, a węglanu wapnia CaCO_3 83%.

6.4 Gleby

Gleba stanowi naturalną zewnętrzną warstwę skorupy ziemskiej ukształtowaną w wyniku integralnego oddziaływania klimatu i żywych organizmów na zwietrzelinę skalną w warunkach określonego reliefu, w ciągu pewnego przedziału czasu, przy wydatnym wpływie bezpośrednim lub pośrednim gospodarczej działalności człowieka. Pokrywa glebowa Gminy jest bardzo zróżnicowana i uwarunkowana przede wszystkim skałą macierzystą, warunkami hydrologicznymi, klimatem, szatą roślinną i działalnością człowieka.

Gmina Uchanie pod względem warunków glebowych należy do grupy najlepszych gmin w województwie lubelskim. Występujące tu gleby są bardzo dobrej jakości o doskonałych właściwościach fizycznych: są przewiewne, przepuszczalne, a jednocześnie mogą magazynować duże ilości wody. Gmina Uchanie ze względu na walory środowiskowe, a w szczególności właściwości gleby i uświetnienie, w zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 została zakwalifikowana jako Obszar Strategicznej Interwencji w zakresie produkcji żywności – do Żywicielskiego Obszaru Strategicznej Interwencji województwa lubelskiego. Duże znaczenie miała koncentracja gleb o najwyższej przydatności dla produkcji żywności oraz szczególnie przydatnych dla rozwoju rolnictwa towarowego. Gleby występujące w gminie posiadają doskonałe warunki fizykochemiczne, tj. niewielki udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych. Gleby kwaśne należy poddać procesowi wapniowania, w celu poprawy właściwości fizykochemicznych, chemicznych i fizycznych, wzrostu plonów roślin uprawnych i poprawy ich jakości. Gminę Uchanie cechuje też niewielki udział gleb użytków rolnych o bardzo niskiej i niskiej zasobności w przyswajalny fosfor – poniżej 40%, potas – poniżej 40 % i magnez - poniżej 20 %, co jest najniższą wartością w województwie.

Skała macierzysta decyduje o składzie granulometrycznym i chemicznym gleb. Na terenie Gminy Uchanie pokrywa glebowa nawiązuje do litologii podłoża. Przeważającą część obszaru Gminy zajmują gleby wytworzone z lessów. Są to gleby brunatne właściwe brunatne wylugowane i czarnoziemny zdegradowane występujące zwłaszcza na Grzędzie Horodelskiej. Gleby brunatne właściwe wykształciły się przeważnie z utworów lessowych i lessowatych, zalegających często na podłożu kredowym (Turski i in. 2008). Miąższość poziomu próchnicznego wynosi średnio 30-35 cm. Lokalnie na wierzchołkach i zboczach dolin występują rędziny właściwe, które wytworzone są z górnokredowych opok marglistych, margli i kredy piszącej.

Czarnoziemny są to gleby o pyłowym, wyjątkowo wyrównanym składzie granulometrycznym, wykształcone z utworów lessowych pod roślinnością leśną - stepową, łąkową i stepową. Zlokalizowane są głównie na wierzchołkach lessowych (Turski i in. 2008). Poziom próchnicy jest wysoki, o miąższości najcięższej 40 - 60 cm, a jej średnia zawartość wynosi 2,0 - 3,5 %. Dobre właściwości fizyko - chemiczne tych gleb sprzyjają osiągnięciu na nich wysokich plonów bez dużych nakładów.

W dolinach rzecznych i zagłębieniach bezodpływowych wytworzyły się mady, gleby mułowo-torfowe, torfowo-mułowe i czarne ziemie. Mady tworzą grupę gleb aluwialnych występujących na współczesnych terasach akumulacyjnych dolin rzecznych. Są to najczęściej gleby żyzne i urodzajne oraz optymalnie uwilgotnione. Ponadto cechują się zdolnościami podsiąku w okresie niedoboru opadów atmosferycznych oraz dużą czynnością biologiczną, która wynika z obecności próchnicy często w całym profilu glebowym (Turski i in. 2008). Mimo to, ze względu na położenie część mad rzecznych narażona jest na zalewy powierzchniowe. Mady najczęściej mają odczyn słabo kwaśny lub zbliżony do obojętnego. Jednak w dolinach, do których dostaje się materiał zasobny w węglan wapnia ze stoków zbudowanych ze skał lessowych odczyn ten jest bliższy alkalicznemu. Mady są przeważnie zasobne w magnez, a ubogie w przyswajalny fosfor. Użytkowane są jako grunty orne lub użytki zielone.

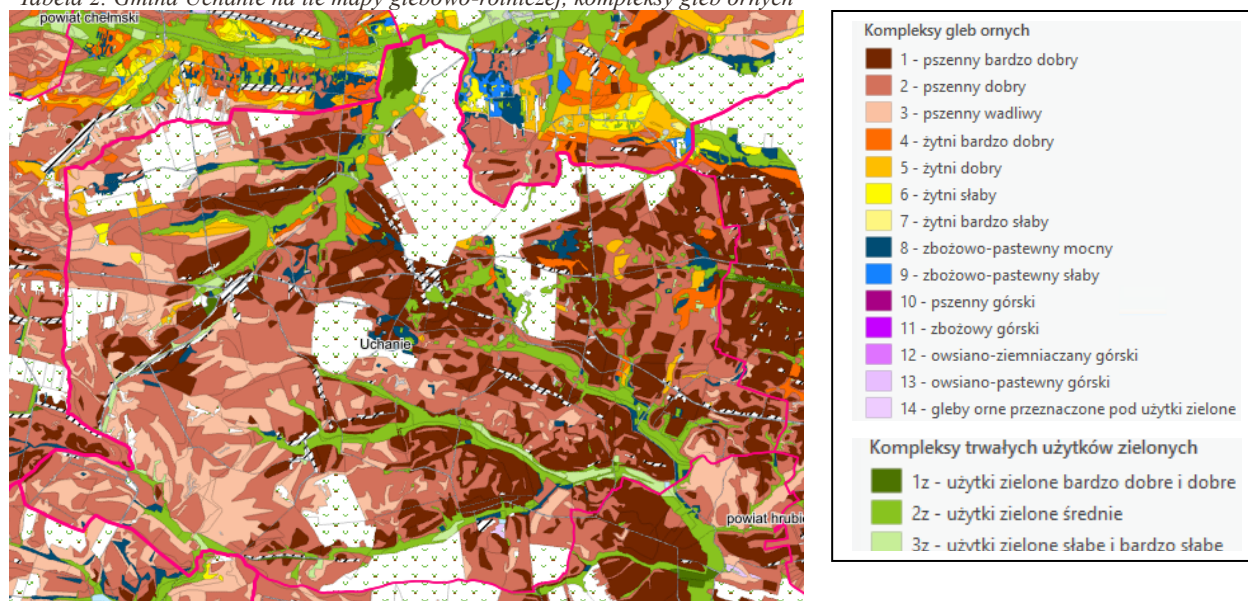
Czarne ziemie wykształciły się zarówno z glin i ilów, jak i utworów piaszkowych w warunkach nadmiernego uwilgotnienia, często przy udziale roślinności łąkowej (Turski i in. 2008). Gleby te odznaczają się dużą zawartością substancji organicznej i poziomami próchnicznymi o dużej miąższości. Należą do gleb okresowo nadmiernie uwilgotnionych, są natomiast zasobne w fosfor i magnez i ubogie w potas.

Działalność człowieka wzmacnia lub osłabia naturalne procesy glebotwórcze. Na terenie Gminy Uchanie czynnik antropogeniczny znacząco wpływał i w dalszym ciągu oddziałuje szczególnie poprzez rolnictwo, rozwój turystyki i rekreacji.

Pod względem glebowo-rolniczym w obrębie gruntów ornych zdecydowanie przeważają gleby w kompleksie pszennym dobrym i pszennym bardzo dobrym. Na kolejnym miejscu znajdują się gleby w kompleksie pszennym wadliwym. Wśród użytków zielonych dominują użytki zielone średnie, płatowo występują użytki zielone bardzo dobre i dobre. Sporadycznie w gminie mieszczą się pozostałe

słabsze kompleksy przydatności rolniczej gleb, a także nieklasyfikowane tereny zabudowane, nieużytki, wody i lasy.

Tabela 2. Gmina Uchanie na tle mapy glebowo-rolniczej, kompleksy gleb ornych

Źródło: mapy.geoportal.gov.pl

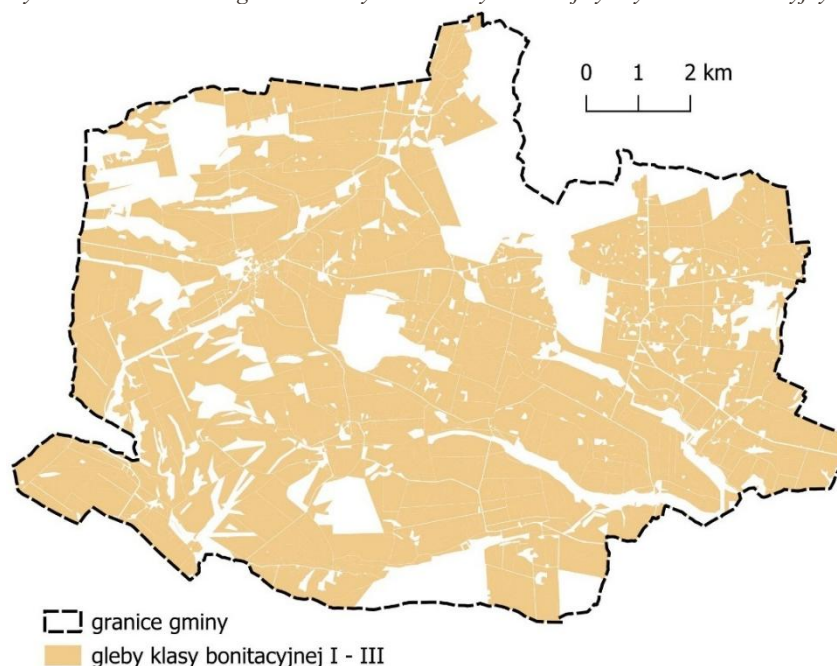
Grunty orne w Gminie Uchanie należą głównie do II i III klasy bonitacyjnej (łącznie 69,62% wszystkich gruntów). Najśłabsze klasy bonitacyjne (V i VI) obejmują jedynie ok. 1,8% wszystkich gruntów. Sumarycznie grunty klas bonitacyjnych I-III zajmują 71% wszystkich zasobów w gminie i są wykorzystywane pod uprawy rolne, jednocześnie podlegają one ochronie na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Dobra jakość gleb decyduje o rolniczym charakterze Gminy Uchanie. Przydatność gruntów pod uprawę przedstawia poniższa tabela oraz mapa.

Tabela 3. Klasy bonitacyjne gleb w Gminie Uchanie

Klasa bonitacyjna	I	II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI	nieklasyfikowane
Pow. [ha]	165,6	2479,34	834,4	4010,87	1075,47	532,41	786,2	136,86	193,12	25,02	1826,71
Udział % w pow. Gminy	1,37	20,55	6,92	33,24	8,91	4,41	6,52	1,13	1,60	0,21	15,14

Źródło: Ewidencja Gruntów i Budynków, 2025

Ryc. 4. Rozmieszczenie gruntów rolnych zaliczanych do najwyższych klas bonitacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków, 2025

Pod względem użytkowania gruntów w Gminie Uchanie dominują powierzchnie zajęte pod użytki rolne, których największy udział stanowią grunty orne - około 67% powierzchni Gminy. Zwarte obszary leśne zajmują około 16% powierzchni Gminy. Udziałem na poziomie 8,25% charakteryzują się łąki, 2,27% powierzchni Gminy zajmują tereny komunikacyjne, a grunty pod wodami zajmują 0,49% powierzchni Gminy. Udział procentowy poszczególnych rodzajów użytku gruntowego w Gminie Uchanie prezentuje tabela poniżej.

Tabela 4. Udział procentowy poszczególnych rodzajów użytku gruntowego w Gminie Uchanie

Grupa	Rodzaj użytku gruntowego		Oznaczenie wg EGIB	Udział % w powierzchni Gminy
Grunty rolne	Użytki rolne	Grunty orne	R	67,20
		Sady	S	0,11
		Łąki trwałe	Ł	8,25
		Pastwiska trwałe	Ps	0,76
		Grunty rolne zabudowane	Br	2,88
		Grunty pod stawami	Wsr	0,03
		Grunty pod rowami	W	0,37
		Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	Lzr	1,77
	nieużytki		N	0,22
Grunty leśne	las		Ls	15,73
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe		B	0,05
	tereny przemysłowe		Ba	0,08
	inne tereny zabudowane		Bi	0,13

	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy		Bp	0,01
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		Bz	0,02
	Tereny komunikacyjne	drogi	dr	2,17
		Tereny kolejowe	Tk	0,04
		Inne tereny komunikacyjne	Ti	0,06
Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		Wp	0,08
	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		Ws	0,01
Tereny różne			Tr	0,03

Źródło: Ewidencja Gruntów i Budynków, 2025

Rolnictwo jest podstawowym sektorem gospodarki w Gminie Uchanie. Na taki stan rzeczy wskazują m.in. struktura użytkowania gruntów, a także liczba gospodarstw. Rozwój rolnictwa na tym obszarze uwarunkowany jest wieloma różnorodnymi czynnikami, zarówno przyrodniczymi, do których zaliczyć można: jakość i żyzność tutejszych gleb, wpływ klimatu, stosunki wodne, ukształtowanie powierzchni, jak i pozaprzyrodniczych m.in.: sposób gospodarowania (nawożenie, mechanizacja rolnictwa), czy też stosunki własnościowe.

Cechą wiodącą rolnictwa w Gminie Uchanie w zakresie funkcjonowania gospodarstw rolnych najczęściej jest ich ukierunkowanie na uprawę roślin o wysokich wymaganiach glebowych. W produkcji roślinnej dominują zboża, stanowiąc lekko ponad 60% zasiewów (GUS BDL). Notuje się tu wysoki w ogólnej powierzchni zasiewów zbóż udział pszenicy (głównie ozimej, udział pszenicy w powierzchni zasiewów wynosi blisko 50%), jęczmienia (głównie jarego), pszenżyto. Dość znaczącą rolę w zasiewach zajmują również jednoroczne rośliny przemysłowe stanowiące niemal 30% w powierzchni zasiewów, rzepak i rzepik (21 %), rośliny strączkowe jadalne (4%) oraz buraki cukrowe (7%). Dobra jakość gleb warunkuje również funkcjonowanie małej ilości gospodarstw zajmujących się produkcją owoców i warzyw.

Zgodnie z danymi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2024 roku w Gminie Uchanie w uprawach dominowały: pszenica, rzepak, burak cukrowy, fasola.

Zgodnie z danymi Spisu Rolnego w 2020 roku w Gminie Uchanie funkcjonowało 399 gospodarstw rolnych (w tym 395 gospodarstw indywidualnych). Około 22% to były gospodarstwa duże, powyżej 15 ha. Większość gospodarstw specjalizuje się w uprawach polowych.

6.5 Klimat i jakość powietrza

Klimat

Według podziału Polski na regiony klimatyczne wg Wosia (1993) Gmina Uchanie leży w obrębie regionu zamojsko-przemyskiego. W porównaniu z innymi sąsiednimi regionami notuje się tutaj najmniejszą liczbę dni z pogodą umiarkowaną ciepłą z dużym zachmurzeniem (około 38) oraz bardzo

małą liczbę dni chłodnych (około 30). Częściej niż w innych regionach pojawiają się dni z pogodą bardzo ciepłą, słoneczną lub z niewielkim zachmurzeniem i opadem. Jest ich średnio w roku około 24. Również nieco częściej w tym regionie notuje się dni z pogodą przymrozkową bardzo chłodną, słoneczną, bez opadu. Podobnie jak Woś (1993), również Zinkiwiczowie (1973) charakteryzują ten obszar jako region z przewagą wpływów kontynentalnych, co ma wyraz w stosunkach termiczno – opadowych (Zinkiwiczowie 1975).

Najczęściej występującymi masami powietrza docierającymi do Gminy Uchanie są: masy powietrza polarno-morskiego (maksimum napływów w ciągu lata) i polarno-kontynentalnego (maksimum napływu z końcem zimy i na początku wiosny). Stanowią one 90% dni w roku, powietrze arktyczne stanowi 7,3 %, zaś powietrze tropikalne 2%. Powietrze polarno-morskie w miesiącach letnich przynosi ochłodzenie, zimą zaś odwilże i opady śniegu. Polarno-kontynentalne powietrze w miesiącach zimowych przynosi mroźną pogodę bez opadów, a w lecie słoneczną i suchą pogodę.

W ciągu roku przeważają wiatry z kierunków SW, W, NW (około 50% wszystkich wiatrów) a najrzadszymi są te z północy i północnego-wschodu (około 15%). Omawiany obszar znajduje się w miejscu występowania jednego z najwyższych współczynników udziału wiatrów wschodnich w Polsce. Średnia prędkość wiatru to ok. 3 m/s. Na obszarach wierzchowinowych notuje się większy udział silniejszych wiatrów, dzięki czemu przewietrzanie jest dużo lepsze. Przekłada się to na przewietrzenie i łatwiejsze usuwanie zanieczyszczeń powietrza (pyły, spaliny, dym).

Stopień zachmurzenia należy do najniższych w kraju – średnioroczne zachmurzenie wynosi ok. 60% (liczba dni pogodnych to 52, a pochmurnych – 138). Kontynentalne masy powietrza wpływają na rozkład opadów w cyklu rocznym, przeważają opady letnie (maksimum przypada na czerwiec-sierpień) nad zimowymi. Najwilgotniejszy miesiącem jest lipiec, najsuchszym natomiast styczeń i luty. Średnie wieloletnie sumy opadów są typowe dla obszarów nadbużańskich. Północna część Gminy Uchanie leży na obszarze średnich rocznych sum opadów poniżej 550 mm. Pozostałe obszary otrzymują od 550 do 575 mm opadu rocznie.

Ważnym elementem klimatu z punktu widzenia rolnictwa, jest długość okresu wegetacyjnego i wielkość opadów w czasie jego trwania. Okres wegetacyjny (IV - X) ze średnią temperaturą dobową powyżej 5°C wynosi przeciętnie 207 dni (w zach. części kraju - 220 dni, w płn. - wsch. - 190 dni). W okresie wegetacyjnym a Gmina Uchanie otrzymuje znacznie poniżej 400 mm opadów.

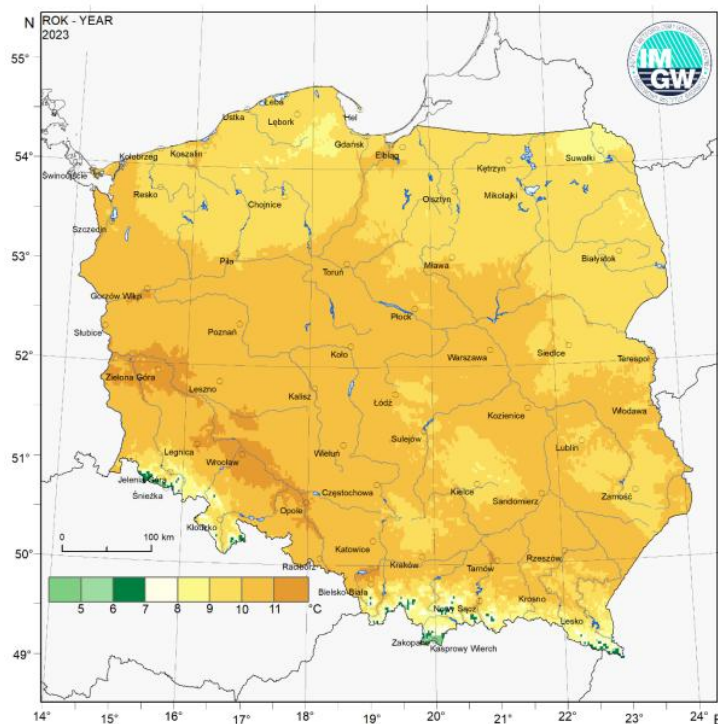
Najzimniejszym miesiącem jest styczeń z temperaturą -4,2°C, natomiast najcieplejszym lipiec (17,7°C). Średnia roczna temperatura powietrza z wielolecia wynosi 7,2°C. W okresie chłodnym, od listopada do marca, średnia wieloletnia temperatura kształtuje się na poziomie – 1,1 °C, zaś w okresie ciepłym, od kwietnia do października, odpowiednio 13, 2 °C. To właśnie duża różnica między średnią temperaturą stycznia i lipca wskazuje na kontynentalizm klimatu, który zmniejsza się w kierunku zachodnim.

Obszary wyżej położone mają temperatury niższe. Zjawisko inwersji termicznej, które zachodzi w dolinach rzecznych, może powodować dłuższe utrzymywanie się tam niższych temperatur i mgieł. Także czas zalegania pokrywy śnieżnej na niżej położonych obszarach jest dłuższy.

Zgodnie z danymi IMGW w Polsce średnia temperatura w roku 2023 była wyższa o 1,4°C od średniej rocznej temperatury z wielolecia 1991-2020 rokiem w ostatnim 30-leciu. Średnia roczna temperatura powietrza w Polsce wyniosła 10,1°C. Była ona o 0,6°C wyższa od temperatury w roku poprzednim i o 1,4°C od średniej rocznej temperatury z wielolecia 1991-2020.

Według danych IMGW średnia roczna temperatura powietrza na terenie Gminy Uchanie w 2023 r. mieściła się w przedziale 10-11°C. Na obszarze Gminy odchylenia średniej rocznej temperatury przewyższały 1,5°C wartości z okresu referencyjnego 1991-2020. W Gminie Uchanie w 2023 roku utrzymywały się rosnące tendencje temperatur (kształtujące się w całej Polsce). Prawie wszystkie miesiące roku były cieplejsze od normy wieloletniej, a wartości ich odchyleń wahały się od -0,7 w maju do 4,7°C w styczniu. Tylko w kwietniu, maju i czerwcu temperatura była nieznacznie niższa od normy. Dane termiczne dla roku 2023 potwierdzają zachodzące od kilku lat w Polsce zmiany termiczne, charakteryzujące się ciepłą zimą, chłodnym początkiem wiosny oraz gorącym latem i wczesną jesienią. Fale gorąca na terenie Gminy (epizody, podczas których temperatury były wyższe niż w 95% przypadków z lat 1991-2020) były liczniejsze i dłuższe niż fale chłodu (podczas których temperatury były niższe niż w 95% przypadków z lat 1991-2020).

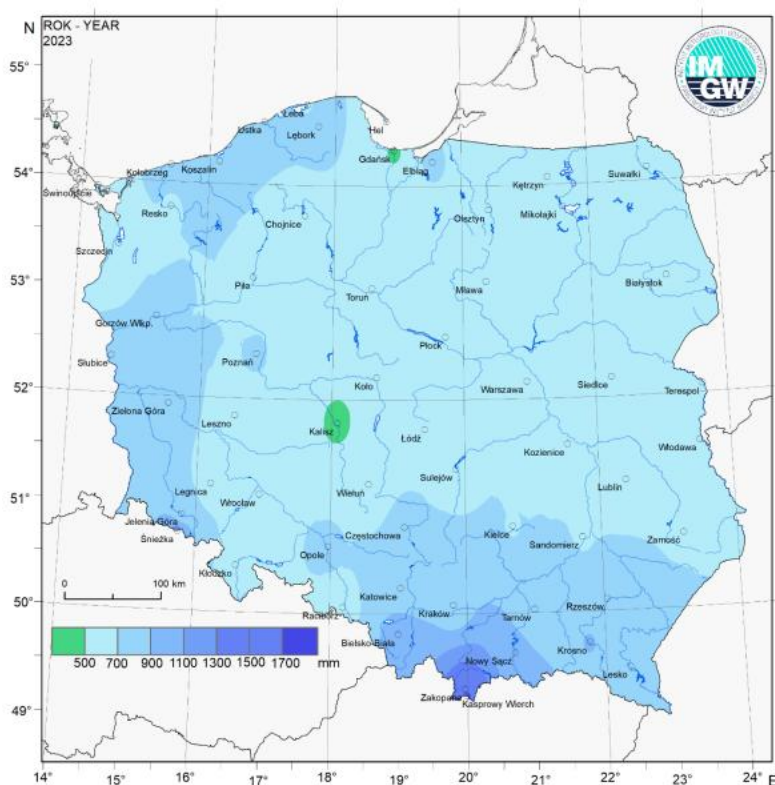
Ryc. 5. Mapa średniej temperatury powietrza w 2023 roku

Źródło: Rocznik Meteorologiczny 2023 Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Pod względem opadowym wg. Rocznika Meteorologicznego 2023, przygotowanego przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, rok 2023 był uznawany za normalny. W roku wystąpiły zarówno okresy skrajnie suche, jak i skrajnie wilgotne, a na wysokie miesięczne i roczne sumy opadów znaczący wpływ miały nawałne deszcze występujące regionalnie. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2023 roku wyniosła 683,9 mm i była o 144,4 mm wyższa niż roku 2022 (stanowiła 109% normy). Na wysokie miesięczne i roczne sumy opadów znaczący wpływ miały nawałne deszcze występujące regionalnie od maja do sierpnia. Zgodnie z danymi położonej najbliższej Gminy stacji synoptycznej mieszczącej się w Zamościu, średnia roczna suma opadów w 2023 rok 689,6 mm i była o ponad 110% wyższa od normy. Według danych pochodzących ze stacji w Zamościu najwyższa suma opadów w roku 2023 przypadała na lipiec i wynosiła 108,3 mm, najniższa zaś we wrześniu i wynosiła 25,2 mm.

Ryc. 6. Roczne sumy opadów atmosferycznych w 2023 roku

Źródło: Rocznik Meteorologiczny 2023 Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

W 2023 roku dni z pokrywą śnieżną notowano na obszarze całego kraju od stycznia do marca oraz w listopadzie i grudniu. Na terenie Gminy Uchanie pokrywa śnieżna utrzymywała się sporadycznie, a jej grubość rzadko przekraczała 10 cm.

Poniżej przedstawiono miesięczne dane stacji meteorologicznej położonej najbliższej Gminy Uchanie - stacji Zamość. Tabele zawierają dane związane z ciśnieniem atmosferycznym, temperaturą powietrza, wilgotnością względną, prędkością wiatru, zachmurzeniem, opadami, temperaturą minimalną przy powierzchni gruntu, usłonecznieniem, zjawiskami pogodowymi oraz procentowym rozkładem

kierunków wiatru (dd) w przedziałach prędkości (na wysokości wiatromierza). W tabelach użyto następujących skrótów:

DATA – dzień wystąpienia wartości ekstremalnej

Pśr – średnia miesięczna wartość ciśnienia atmosferycznego

Pmax – maksymalna wartość ciśnienia atmosferycznego

Pmin – minimalna wartość ciśnienia atmosferycznego

Tśr – średnia miesięczna wartość temperatury powietrza

Tmaxśr – średnia maksymalna wartość temperatury powietrza

Tminśr – średnia minimalna wartość temperatury powietrza

ABS Tmax – absolutna maksymalna wartość temperatury powietrza

ABS Tmin – absolutna minimalna wartość temperatury powietrza

Uśr – średnia miesięczna wartość wilgotności względnej

Umin – minimalna wartość wilgotności względnej

dd – kierunek wiatru

ffśr – średnia miesięczna wartość prędkości wiatru

ffmax – maksymalna wartość prędkości wiatru

Nśr – średnia miesięczna wartość zachmurzenia ogólnego

Rdsuma – suma miesięczna opadów atmosferycznych

Rdmax – maksymalna suma dobową opadów atmosferycznych

Tgminśr – średnia miesięczna wartość temperatury minimalnej przy powierzchni gruntu

ABS Tgmin – absolutna temperatura minimalna przy powierzchni gruntu

Ssuma – suma miesięczna usłonecznienia

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

Tabela 5. Ciśnienie atmosferyczne, temperatura powietrza, wilgotność względna, prędkość wiatru, zachmurzenie, opady - stacja Zamość

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII
Pśr	989,8	994,6	983,9	988,4	994,4	990,1	987,0	988,3	994,2	986,3	980,5	985,6	988,5
Pmax	1011,2	1018,9	1002,0	997,6	1003,0	997,2	996,6	996,6	1002,5	999,2	1000,7	1007,7	1018,9
DATA	24	8	1	9	8	3	8	12	25	6	22	16	8.II
Pmin	962,4	965,8	962,3	971,6	983,6	982,7	973,9	972,1	983,8	961,9	962,4	956,3	956,3
DATA	18	25	11	1	15	30	25	6	22	27	5	22	22.XII
Tśr	2,4	0,5	4,7	7,8	12,4	16,7	19,8	20,7	17,1	11,4	3,8	1,0	9,9
Tmaxśr	4,7	3,1	9,6	12,6	18,3	22,1	26,0	27,2	23,8	16,3	6,9	2,9	14,5
Tminśr	0,9	-2,3	0,5	3,4	6,0	11,2	13,7	15,2	11,5	7,5	1,1	-1,4	5,7
ABS Tmax	13,7	8,6	18,4	20,6	23,8	28,0	33,2	31,8	28,9	23,3	16,0	10,4	33,2
DATA	2	18	23; 24	23	23	22	16	26	13	14	2	26	16.VII
ABS Tmin	-2,4	-12,8	-6,2	-3,6	-1,3	2,3	9,9	8,5	6,1	-2,5	-9,7	-16,6	-16,6
DATA	30	9	1	5	9	4	8	12	16	19	30	5	5.XII
Liczba dni:													
Tmin ≤ 0	14	20	16	6	2	0	0	0	0	4	10	17	89
Tmin ≤ -10	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5
Tmax ≤ -10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tmax ≥ 25	0	0	0	0	0	8	21	25	13	0	0	0	67
Tmax ≥ 30	0	0	0	0	0	0	3	11	0	0	0	0	14
Uśr	87	79	73	76	70	76	71	74	79	81	85	87	78
Umin	63	52	30	29	27	32	33	35	38	45	47	56	27
DATA	15	27	18	23	11	5	19	15	29	31	10	19	11.V
fśr	4,2	5,5	4,8	3,6	3,3	2,9	3,3	2,9	2,4	4,5	4,4	5,6	3,9
fmax	11,0	14,0	12,0	9,0	9,0	8,0	9,0	8,0	8,0	12,0	11,0	12,0	14,0
DATA	5	18	27	14	6	2; 27	2	6; 7; 27	30	7	6; 23	22; 25; 26	18.II
Nśr	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rdsuma	64,4	29,2	44,1	45,7	61,6	81,2	108,3	57,0	25,2	79,1	46,8	47,0	689,6
Rdmax	12,4	8,2	14,3	16,4	43,1	21,3	33,5	13,7	7,0	39,1	8,8	16,2	43,1
DATA	20	24	27	6	17	16	25	29	3	27	17	2	17.V
Liczba dni:													
RD ≥ 0,1	18	13	17	15	9	15	13	11	13	16	17	20	177
RD ≥ 1,0	13	7	8	9	5	11	8	8	5	10	11	10	105
RD ≥ 5,0	4	2	3	3	2	5	6	4	2	3	4	3	41
RD ≥ 10,0	2	0	1	1	1	2	3	3	0	1	0	1	15
RD ≥ 20,0	0	0	0	0	1	2	2	0	0	1	0	0	6

Źródło: Rocznik Meteorologiczny 2023 Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Analiza i obserwacja zróżnicowanego przebiegu pór roku w następujących po sobie latach na terenie całego kraju (duża zmienność temperatury powietrza z roku na rok), zauważalny rosnący systematycznie od połowy XIX wieku trend temperatury (ze znaczącym wzrostem od roku 1989), wzrost liczby występowania zjawisk ekstremalnych (fale upałów, nawalne deszcze i burze, susze, wiatry huraganowe i trąby powietrzne oraz grad,), a także tendencje spadkowe liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych, mogą świadczyć o ocieplaniu się klimatu. Zmiany klimatu mają i będą miały duży (bezpośredni i pośredni) wpływ na wiele sektorów gospodarki i społeczeństwo poprzez oddziaływanie na fizyczne i biologiczne składniki ekosystemów, takie jak: woda, gleba, powietrze i różnorodność biologiczna.

Cechą niekorzystną z punktu widzenia zasobów wodnych Gminy jest stosunkowo mała suma opadów atmosferycznych i liczba dni z opadem, a także duża zmienność sum miesięcznych i rocznych z roku na rok. Wzrost temperatury powietrza na tym obszarze powoduje wzrost parowania, co przy praktycznie niezmiennych się w dłuższym okresie opadach może spowodować częstsze występowanie ujemnego klimatycznego bilansu wodnego, a w konsekwencji zmniejszenie się zasobów wodnych tego terenu. Omówione zmiany zasobów wodnych mogą zachodzić w różnym stopniu i natężeniu w wyróżnionych na tym terenie obszarach odsłoniętych i obszarach pokrytych lasem.

Na terenie Gminy elementami o największym znaczeniu kształtującymi klimat lokalny są przede wszystkim: rzeźba terenu, gęstość i wielkość cieków wodnych, pokrycie terenu (zabudowa, grunty orne, łąki, lasy), rodzaj gruntów i głębokość zalegania wód gruntowych. Dominujący wpływ na klimat lokalny ma liczna ilość cieków wodnych przecinających obszar Gminy Uchanie oraz występowanie terenów podmokłych.

Analizowany teren nie podlega również wpływom tak zwanych miejskich wysp ciepła. Ma to związek ze stosunkowo niewielką powierzchnią zabudowaną, choć miejscami dość znacznie zagęszczoną, brakiem nagromadzenia większych emitorów ciepła w postaci licznych zakładów produkcyjnych oraz sąsiedztwem rozległych terenów rolnych wokół większości miejscowości. Takie zagospodarowanie terenu stwarza możliwość szybkiego przemieszczania się różnych mas powietrza i zwiększa efekt przewietrzania terenu.

Na terenie opracowania można wyróżnić trzy strefy klimatów lokalnych:

- strefa o najkorzystniejszych warunkach klimatu lokalnego, obejmuje obszar wysoczyzny o nisko położonych wodach gruntowych, generalnie obszar ten cechuje się dobrymi warunkami przewietrzania, dobrymi warunkami nasłonecznienia, są to tereny korzystne do stałego przebywania ludzi o korzystnych warunkach bioklimatycznych dla człowieka,
- strefa o średnich warunkach bioklimatycznych, obejmuje holocińskie terasy nadzalewowe, niższe fragmenty stoków oraz równiny erozyjno-denudacyjne, cechujące się gorszymi warunkami wilgotnościowymi niż tereny wysoczyznowe, generalnie tereny te są mniej korzystne do realizacji zabudowy o pogorszonych warunkach bioklimatycznych,
- strefa o niekorzystnych warunkach klimatu lokalnego, obejmuje obszar dna doliny rzecznej i terasów zalewowych rzek, a także tereny podmokłe i obniżenia terenu o wysokim poziomie wód gruntowych, cechujące się gorszymi warunkami wilgotnościowymi, występowaniem zastoisk chłodnego i wilgotnego powietrza, generalnie tereny te są niekorzystne do realizacji zabudowy o wyraźnie pogorszonych warunkach bioklimatycznych.

Należy nadmienić, że rejon położony w bezpośrednim sąsiedztwie większych kompleksów leśnych (także parkowych) charakteryzują się specyficznym mikroklimatem. Obszary leśne charakteryzują się generalnie większą wilgotnością i korzystniejszymi warunkami aerosanitarnymi od otaczających je terenów otwartych.

Warunki klimatu lokalnego podlegają lokalnym modyfikacjom, związanym z antropogeniczną działalnością człowieka lub oddziaływaniem powierzchni biologicznie czynnych. Na obszarze opracowania można wyróżnić strefy modyfikacji lokalnych warunków klimatycznych:

- tereny zwartej zabudowy mieszkalno – usługowej, cechują się dużym udziałem powierzchni sztucznych o wysokiej akumulacji ciepła. Powoduje to naruszenie naturalnego rozkładu i przebiegu natężenia promieniowania słonecznego, temperatury, wilgotności, nawietrzania, zakłóceń przewietrzania, a także pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego (niska emisja, zanieczyszczenia komunikacyjne). Na terenach tych obserwuje się pogorszenie podstawowych parametrów meteorologicznych w stosunku do terenów otaczających, jednak ze względu na niewielką powierzchnię

i wiejską zabudowę na terenie Gminy Uchanie wpływ tego typu zagospodarowania nie jest znacząco odczuwalny,

- tereny kompleksów leśnych, cechujące się moderującym wpływem na warunki mikroklimatyczne – obniżenie temperatury, zwiększeniem wilgotności, zmniejszeniem prędkości wiatru; na terenach z podwyższonym poziomem wód gruntowych charakterystyczne jest dla niego występowanie wilgotnych siedlisk olsowych i łęgowych, niekorzystnych bioklimatycznie dla człowieka.

Pogorszone warunki bioklimatyczne występują także w sąsiedztwie dróg ze względu na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i emisję hałasu oraz w obrębie jednostek osadniczych, gdzie występują problemy z niską emisją, szczególnie w sezonie grzewczym.

Jakość powietrza

Występowanie zanieczyszczeń w powietrzu nie ogranicza się tylko do miejsca ich powstania, a zasięg zależy m.in. od wielkości emisji i wysokości źródła, z którego są emitowane. Źródła zanieczyszczeń powietrza podzielić można na naturalne (pożary lasów, wybuchy wulkanów, erozja skał i gleb, burze piaskowe) oraz na źródła antropogeniczne związane z działalnością człowieka. W zależności od rodzaju źródła emisji zanieczyszczeń powietrza wyróżnia się:

- emisję punktową pochodzącą z energetyki zawodowej, procesów technologicznych i innych jednostek organizacyjnych wprowadzających zanieczyszczenia w sposób zorganizowany,
- emisję powierzchniową z sektora komunalno-bytowego,
- emisję liniową ze źródeł związanych z transportem,
- emisję z rolnictwa, w tym z pól uprawnych i hodowli,
- emisję naturalną pochodzącą od lasów (emisja biogenna),
- emisję niezorganizowaną z kopalń i hałd.

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Całe województwo lubelskie, w tym i Gmina Uchanie, objęte jest monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie.

Powiat hrubieszowski charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu i warunkami klimatycznymi, co ma istotny wpływ na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Powiat, znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Sprzyja to napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, w tym z terenów uprzemysłowionych zachodniej i południowej Polski.

Na terenie Gminy Uchanie nie są prowadzone pomiary zanieczyszczeń powietrza, najbliższe stacja znajdują się w Chełmie i Zamościu. Oceny stanu zanieczyszczenia powietrza w województwie lubelskim dokonuje corocznie Lubelski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na podstawie

wyników pomiarów Państwowego Monitoringu Środowiska. W 2023 roku pomiary wykonane były w 13 stacjach pomiarowych. należących do WIOŚ w Lublinie, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Roztoczańskiego Parku Narodowego. Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu. Ocena jakości powietrza obejmuje 12 substancji: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, ołów Pb w PM₁₀, arsen As w PM₁₀, kadm Cd w PM₁₀, nikiel Ni w PM₁₀, benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

Tabela 6. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, B(a)P i O₃

Zanie- czyszczenie	Normowany poziom	Czas uśre- dniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S ₁ > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S ₁ > 350 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S ₂₄ > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S ₂₄ > 125 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S ₁ > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S ₁ > 200 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	S _a <= 40 µg/m ³	S _a > 40 µg/m ³
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	S _{8max} <= 10 mg/m ³	S _{8max} > 10 mg/m ³
benzen	dopuszczalny	rok	S _a <= 5 µg/m ³	S _a > 5 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S ₂₄ > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S ₂₄ > 50 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	rok	S _a <= 40 µg/m ³	S _a > 40 µg/m ³
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny - faza II*	rok	S _a <= 20 µg/m ³ (klasa A1)	S _a > 20 µg/m ³ (klasa C1)
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny – faza I*	rok	S _a <= 25 µg/m ³	S _a > 25 µg/m ³
ołów	dopuszczalny	rok	S _a <= 0,5 µg/m ³	S _a > 0,5 µg/m ³
arsen	docelowy	rok	S _a <= 6 ng/m ³	S _a > 6 ng/m ³
kadm	docelowy	rok	S _a <= 5 ng/m ³	S _a > 5 ng/m ³
nikiel	docelowy	rok	S _a <= 20 ng/m ³	S _a > 20 ng/m ³
benzo(a)piren	docelowy	rok	S _a <= 1 ng/m ³	S _a > 1 ng/m ³
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S _{8max_d} > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem S _{8max_d} > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli:

S_a – stężenie średnie roczne,

S₁ – stężenie 1-godzinne,

S₂₄ – stężenie średnie dobowe,

S_{8max} – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych koczujących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego,

S_{8max_d} – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania,

ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren – oznaczane w pyłe zawieszonym PM_{10} ,

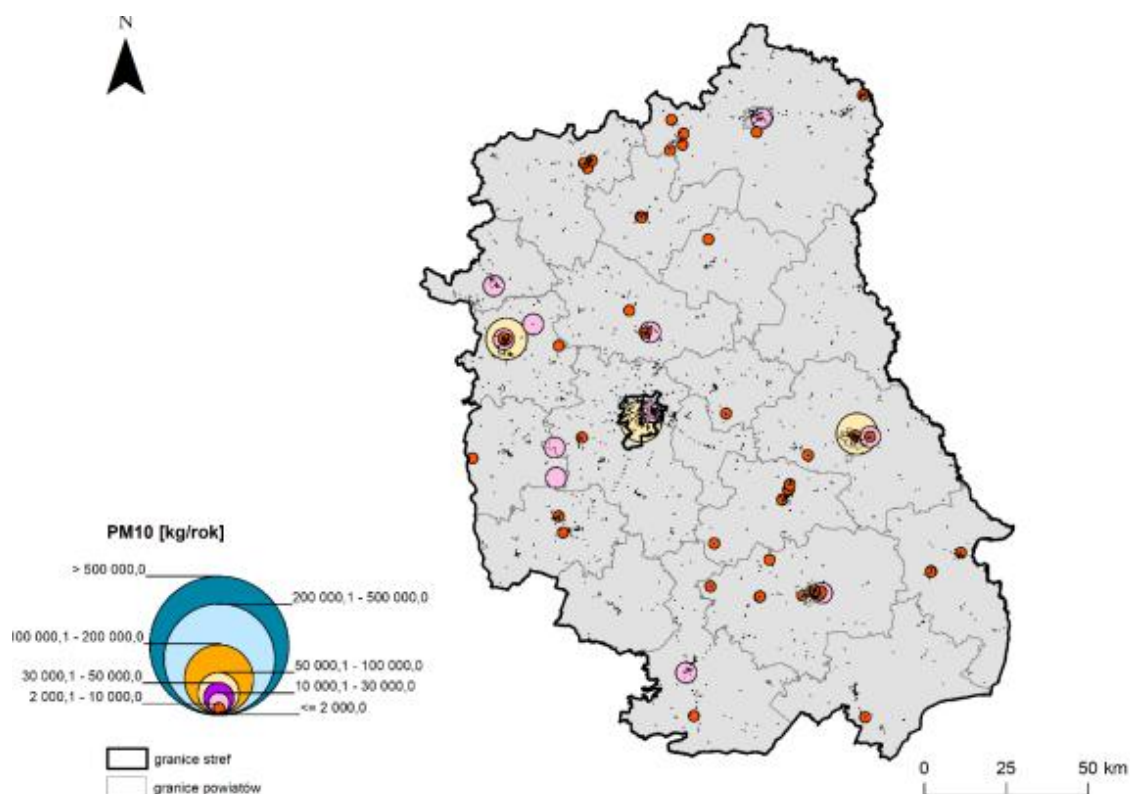
* kryteria klasyfikacji stref dla pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$:

- faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r. (dodatkowa klasyfikacja),

- faza II – obowiązująca w Polsce od dnia 1 stycznia 2020 r.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim Raport wojewódzki za rok 2023

Ryc. 7. Lokalizacja punktowych źródeł emisji PM_{10} na obszarze województwa lubelskiego

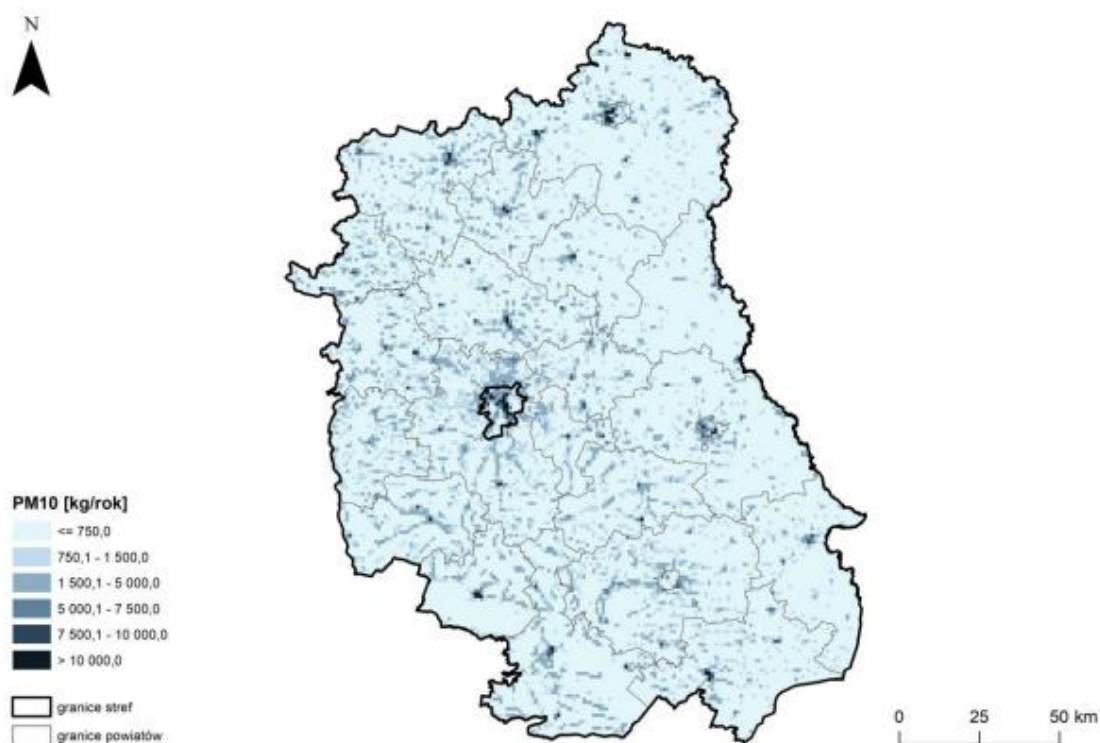

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023, opracowanie GIOŚ,
źródło: KOBIZE / IOŚ-PIB

Gmina Uchanie znajduje się w strefie lubelskiej (PL0602), dla której dokonuje się oceny jakości powietrza. Jednym z wielu czynników mających wpływ na poziom zanieczyszczeń w województwie lubelskim w 2023 r. było oddziaływanie warunków meteorologicznych. Przy niekorzystnych warunkach pogodowych z punktu widzenia zanieczyszczenia powietrza, w okresie jesienno-zimowym, stężenia wybranych substancji w powietrzu: pyłu zawieszonego PM_{10} , pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$ i benzo(a)pirenu były podwyższone. Warunki takie występowały w chłodnej porze roku 2023, tj. w okresie: styczeń-marzec i październik-grudzień. Czynniki mającymi istotny wpływ na stężenia substancji zanieczyszczających powietrze jest: temperatura, prędkość wiatru oraz opady. Warunki termiczne wpływają na wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów spalania paliw na cele grzewcze, z uwagi na długość, oraz intensywność sezonu grzewczego.

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w Gminie Uchanie jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w odniesieniu do tlenków azotu jest to emisja z transportu (emisja liniowa) i innych źródeł, natomiast na wielkość emisji tlenków siarki składa się głównie emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego, nie występują duże zakłady przemysłowe będące emitarami zanieczyszczeń do powietrza.

Ryc. 8. Lokalizacja komunalno-bytowych źródeł emisji pyłu PM₁₀ na obszarze województwa lubelskiego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023, opracowanie GIOŚ,
źródło: KOBiZE / IOŚ-PIB

Na podstawie danych zawartych w raporcie o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2017 roku stan czystości powietrza w Gminie można uznać za dobry. Emisja dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i pyłu mieści się w zakresach najniższych na Lubelszczyźnie. Na obszarze Gminy w 2023 nie wykazano obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Wykazano natomiast obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu. Przekroczony został poziom celu długoterminowego dla O₃, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w województwie lubelskim w 2023 roku (klasa D2) [źródło: GIOŚ].

W 2023 roku stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ nie przekroczyły poziomu docelowego ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Pomimo to, w dalszym ciągu istnieje problem z występowaniem wysokich stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym

PM10 w sezonie grzewczym, co wskazuje, że główną przyczyną podwyższonych stężeń jest „niska” emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków.

Tabela 7. Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w Gminach województwa lubelskiego zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB dla Gminy Uchanie

	min	max	średnia
PM10 średnia roczna [µg/m ³]	14,8	15,8	15,4
PM10 36 maksimum [µg/m ³]	22,9	25,9	24,3
PM2,5 średnia roczna [µg/m ³]	9,5	10,1	9,8
BaP średnia roczna [ng/m ³]	0,2	0,34	0,23

źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB, Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023

Zaopatrzenie mieszkańców Gminy Uchanie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych. W 3 kotłowniach, znajdujących się w obiektach mienia komunalnego Gminy, źródłem ciepła jest olej opałowy. W indywidualnych gospodarstwach domowych jako opał wykorzystywany jest głównie węgiel i drewno. Zgodnie z danymi zawartymi w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) w Gminie Uchanie dominują budynki ogrzewane wyłącznie źródłami ciepła na paliwa stałe (93,12%, dane z marca 2025 roku), w tym większość stanowią budynki ogrzewane źródłem ciepła na paliwa stałe poniżej klasy 5 (85,76%). Kotły pozaklasowe, tzw. kopciuchy, czyli kotły niespełniające żadnych norm emisyjnych, to 68,76%. Budynki, które posiadają zarówno źródło ciepła na paliwa stałe jak i niskoemisyjne stanowią zaledwie 0,4%. Budynki posiadające wyłącznie niskoemisyjne źródło ciepła stanowią 1,69%. Jak widać, w przeważającej większości gospodarstwa domowe na terenie Gminy w wyniku ogrzewania wydzielają duże ilości szkodliwych substancji, takich jak pyły zawieszone PM10, PM2.

Aby wzmocnić działania zmierzające do poprawy stanu jakości powietrza warto uświadamiać społeczeństwo o negatywnym wpływie smogu oraz edukować w kwestii ogrzewania domów i materiałów do tego używanych. Należy wprowadzać proekologiczne sposoby ogrzewania, ocieplać budynki, aby zapobiegać nadmiernej ucieczce ciepła. Istotne są działania zmierzające do zmniejszenia ilości tzw. kopciuchów. Mieszkańcy Gminy Uchanie biorą czynny udział w realizacji programu „Czyste powietrze”. Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie w roku 2024 wynosiła 10 szt. Zawarto i zrealizowano 10 umów (dane UG Uchanie).

Podsumowując do głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza na terenie Gminy można zaliczyć:

- źródła tzw. niskiej emisji, tj.: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej,

- zanieczyszczenia napływające spoza terenu Gminy (głównie z miasta Hrubieszów)
- źródła liniowe – infrastruktura transportowa zlokalizowana na analizowanym obszarze,
- pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu.

Zagrożenie hałasem

Hałas jest czynnikiem w znacznym stopniu wpływającym na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku człowieka. Hałasem nazywamy dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16 kHz, które traktuje się jako zanieczyszczenie energetyczne środowiska i dlatego należy przyjmować takie same ogólne zasady, obowiązki i formy postępowania związanych z hałasem, jak w pozostałych dziedzinach ochrony środowiska. Duże znaczenie dla charakterystyki klimatu akustycznego ma stopień zurbanizowania obszaru. Na obszarach wiejskich, o niskim stopniu urbanizacji, wzajemny wpływ terenów o różnych funkcjach (np. terenów przemysłowych na tereny zabudowy mieszkaniowej) jest często ograniczony w związku z dzielącymi je odległościami. Niewielkie skupiska ludności oraz małe zagęszczenie terenów usługowych i przemysłowych implikuje również małe natężenie ruchu pojazdów, a więc mniejszy zasięg i uciążliwość hałasu komunikacyjnego.

Klimat akustyczny na terenie Gminy Uchanie kształtowany jest przez hałas bytowy, działalność rolniczą oraz ruch pojazdów na drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Miejscowe uciążliwości stwarzane są okresowo również przez obiekty produkcyjno-usługowe zlokalizowane w sąsiedztwie terenów o zabudowie mieszkaniowej. Hałas bytowy i komunikacyjny jest zjawiskiem całorocznym.

Głównym źródłem hałasu drogowego są silnikowe pojazdy kołowe. Oddziaływanie drogi na środowisko akustyczne, związane jest z natężeniem ruchu wszystkich pojazdów oraz z ilością pojazdów ciężkich poruszających się po danej trasie. Hałas spowodowany przez działalność rolniczą prowadzoną przez mieszkańców największą intensywność osiąga w okresie miesięcy wiosennych i letnich kiedy trwają wzmożone prace polowe.

W 2021 roku prowadzone były pomiary hałasu drogowego w województwie lubelskim. W Gminie Uchanie zlokalizowany był 1 punkt pomiarowy: pomiary monitoringowe. W punkcie pomiarowym Teratyn w dzień nie odnotowano przekroczenia poziomu hałasu, natomiast nocą wyniki pomiarów krótkookresowych wykazały przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego o 0,1 dB.

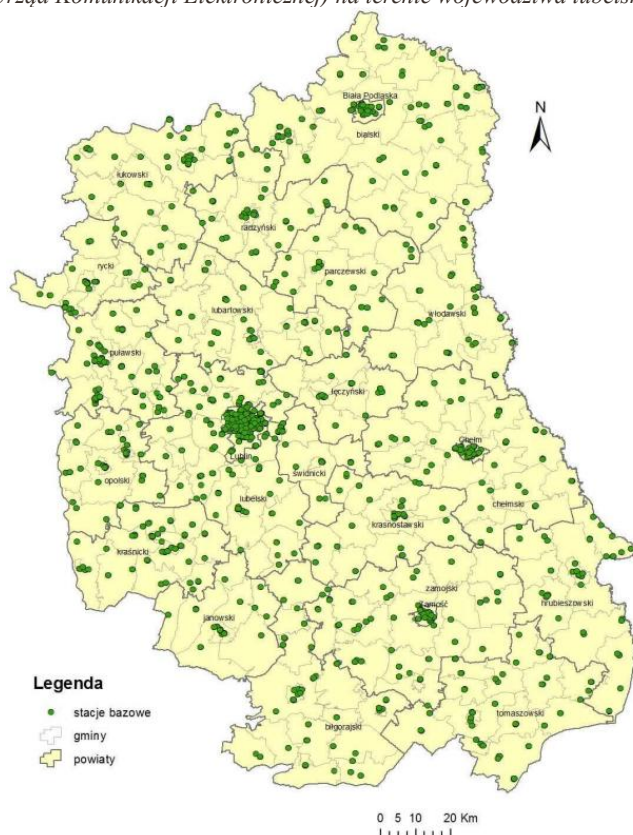
Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

Dla jakości środowiska istotne znaczenia mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci fal radiowych o częstotliwości 0,1– 300 MHz i mikrofali od 300 do 300 000 MHz umieszczone w środowisku naturalnym. Głównymi źródłami sztucznie wytwarzanych pól elektromagnetycznych w środowisku są elektroenergetyczne stacje i linie wysokiego napięcia o częstotliwości 50 Hz oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak: stacje bazowe radiokomunikacji

ruchomej (w tym telefonii komórkowej) i stacje nadające programy radiowe i telewizyjne, których zakres częstotliwości obejmuje pasmo podlegające obowiązkowi monitoringu (3 MHz – 3 000 MHz). Lokalizacja tych urządzeń jest ściśle powiązana z gęstością zaludnienia, stąd w miastach występuje większa liczba stacji radiowych i telewizyjnych, czy stacji bazowych sieci komórkowych.

Źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie opracowania są urządzenia do wytwarzania i przesyłania energii elektrycznej oraz urządzenia radiokomunikacyjne. Przez obszar ten poprowadzone są liczne linie elektroenergetyczne niskiego i średniego napięcia mogące stanowić zagrożenie dla ludności zamieszkującej obszary im towarzyszące.

Ryc. 9. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej (na podstawie pozwoleń radiowych wydawanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej) na terenie województwa lubelskiego.

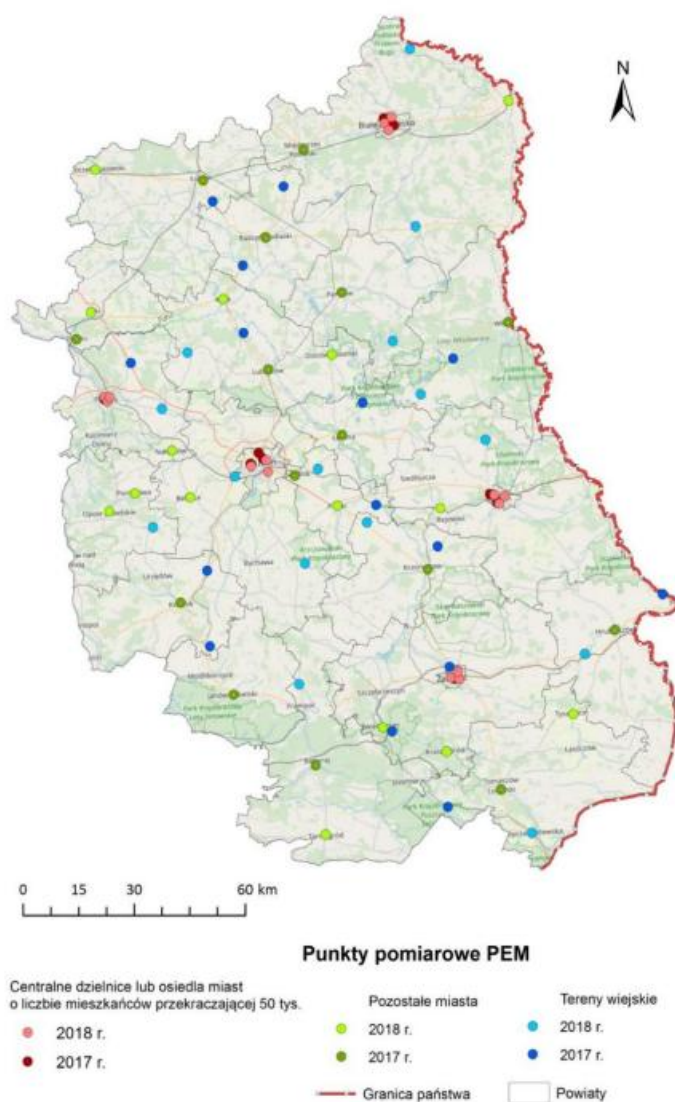
Źródło: Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w roku 2020

W 2017 r. i 2018 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie prowadził pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w oparciu o ww. rozporządzenie Ministra Środowiska, w 45 punktach, po 15 na każdym z trzech kategorii terenów. Badania polegały na pomiarze natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w miejscach dostępnych dla ludności w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3 000 MHz. Zadaniem pomiarów jest określenie istniejących wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego w środowisku i ewentualne określenie obszarów, na których dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych wartości natężeń.

Na obszarze Gminy nie występują linie wysokiego napięcia. Sieci rozdzielcze średniego napięcia pracują na napięciach 15kV i 30kV. Linie SN przebiegające przez Gminę Uchanie zasilane są z dwóch GPZ-ów (rozdzielni):

- GPZ Wojsławice - transformator 30/15kV 4MVA zasilający linie: Wojsławice, Teresin, Wojsławice - Grabowiec i Wojsławice - Bereść,
- GPZ Hrubieszów - transformator nr 1-110/30/15kV 16/10/10MVA, zasilający linię Wojsławice oraz transformator nr 2 110/30/15kV 16/16/10MVA, zasilający linie: Hrubieszów - Wojsławice i Hrubieszów Teresin.

Ryc. 10. Lokalizacja punktów pomiarowych PEM na terenie województwa lubelskiego w latach 2017 – 2018
(źródło danych: PMS)

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w roku 2020

Na terenie Gminy Uchanie nie prowadzono pomiarów, natomiast w 2017 roku prowadzono je w dwóch punktach pomiarowych zlokalizowanych po sąsiedzku: w Hrubieszowie i w miejscowości Janki (Gmina Horodło). Natomiast w 2018 roku w Werbkowicach.

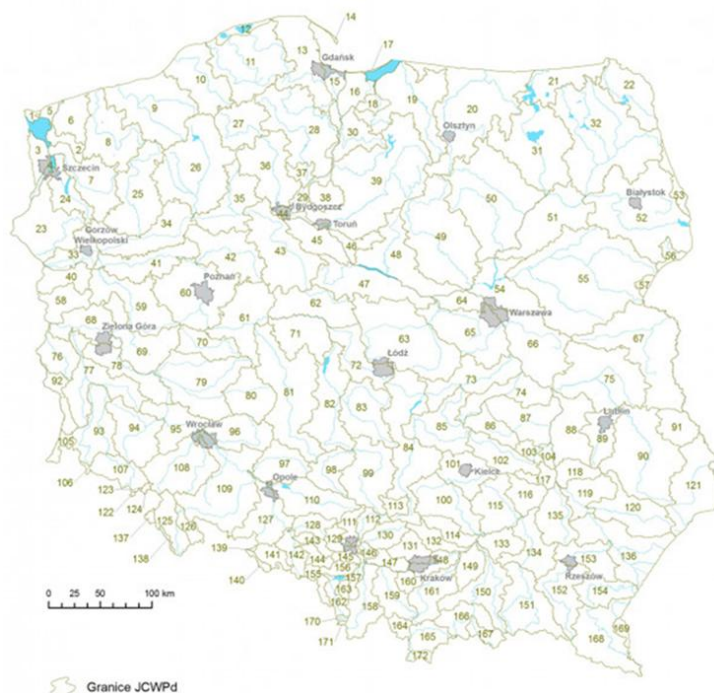
We wszystkich przypadkach analiza wyników badań nie wykazała przekroczeń dopuszczalnej wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wynoszącej 7 V/m, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w Hrubieszowie na ul. 3 Maja (Park Miejski) wynosiła 0,19 V/m, w miejscowości Werbkowice natomiast w miejscowości Janki 0,15 V/m. Poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie Gminy Uchanie są niskie, w związku z tym nie ma potrzeby podejmowania działań naprawczych.

6.6 Wody

Wody podziemne

Zgodnie z założeniami Ramowej Dyrektywy Wodnej w celu umożliwienia oceny osiągnięcia celów środowiskowych, przez które dla wód podziemnych rozumie się osiągnięcie dobrego stanu jakościowego i ilościowego, wydziela się jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Są to jednostki możliwie jednorodne pod względem stanu i warunków obciążenia presją. Gmina Uchanie leży na terenie dwóch JCWPd: 90 i 121. Zachodnie fragmenty Gminy zlokalizowane są w granicach JCWPd 90, pozostała część w granicach JCWPd 121. Wody słodkie zlokalizowane są w obrębie górnej kredy na poziomie od 100 do 120 m p.p.t. w JCWPd 121 i od 100 do 150 m p.p.t. w JCWPd 90. Zasoby wodne wynoszą dla: JCWPd 121 382 988 m³/d i wykorzystywane są tylko w 4,1%, a dla JCWPd 90 675 140 m³/d i wykorzystywane są w 11,8%. Stan ilościowy i chemiczny wód w obu JCWPd oceniany jest na dobry. Presja na stan ilościowy i chemiczny wód JCWPd 121 ma charakter tylko lokalny i ma niewielkie znaczenie. W przypadku JCWPd 90 jest ona większa i związana jest z obecnością kopalni węgla kamiennego *Lubelski Węgiel „Bogdanka” S. A.* w Bogdanie oraz cementowni *Rejowiec S.A.*, która jest na etapie zaprzestania działalności. JCWPd nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Ryc. 11. Podział Polski na JCWPd oraz położenie JCWPd nr 90 i 121

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8913-zadania-psh-jcwpd.html>; Karty informacyjne JCWPd 90, 121

Gmina Uchanie w całości leży w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Niecka lubelska (Chełm–Zamość) nr 407. Nazwa zbiornika wg Kleczkowskiego (1990): GZWP nr 407 Niecka lubelska (Chełm–Zamość), nazwa zbiornika wg rozporządzenia RM z 27 czerwca 2006 r.: GZWP nr 407 Niecka lubelska (Chełm–Zamość), którego powierzchnia jest równa 9 015 km², a jego zasoby dyspozycyjne wynoszą 1 127 m³ na dobę. W tabeli poniżej przedstawiono charakterystykę tego zbiornika.

Tabela 8. Charakterystyka Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Niecka lubelska (Chełm-Zamość) nr 407

GZWP nr 407 – powierzchnia zbiornika i obszaru ochronnego

Powierzchnia	Według Kleczkowskiego (1990a)	Dokumentacja hydrogeologiczna GZWP nr 407 (1996)	Dodatek do dokumentacji GZWP nr 407 (2016)
Zbiornik [km ²]	8800	9015	9051
Proponowany obszar ochronny [km ²]	5680	9015	7458

GZWP nr 407 – wybrane informacje

Lokalizacja zbiornika	Stan aktualny
Województwo	lubelskie, podkarpackie
Powiat	biłgorajski, chełmski, m. Chełm, hrubieszowski, krasnostawski, lubartowski, łęczyński, parczewski, radzyński, świdnicki, tomaszowski, włodawski, zamojski, m. Zamość, lubaczowski
RZGW	Warszawa, Kraków
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	67, 75, 90, 91, 120, 121
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	provincia Wisły: ŚWW – region środkowej Wisły – subregion wyżynny, SSWN – region środkowej Wisły – subregion nizinny, SBN – region Bugu – subregion nizinny, SBW – region Bugu – subregion wyżynny, SZP – region górnej Wisły – subregion zapadliska przedkarpackiego
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Wyżyn Polskich (GZWP w paśmie wyżyn)
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	Wieprza, Narwi, Sanu
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Środkowoeuropejski (31): Nizina Południowopodlaska (318.9); Wyżyny Polskie (34): Wyżyna Lubelska (343.1), Rostocze (343.2); Karpaty i Podkarpacie (51-52): Kotlina Sandomierska (512.4-5); Niż Wschodniobałtycko-Białoruski (84): Polesie Zachodnie (845.1), Polesie Wołyńskie (845.3); Wyżyny Ukrainie (85): Wyżyna Wołyńska (851.1), Kotlina Pobuża (851.2)
Parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych	Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 407 (2016)
Typ zbiornika	porowo-szczelinowy
Stratygrafia	kreda górna
Klasa jakości wody*	I–III
Wodoprzewodność [m ³ /d]	200–500
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m ³ /d × km ²]	127,4
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]	1 099 600
Podatność zbiornika na antropopresję	na przeważającym obszarze bardzo podatny, podatny, lokalnie średnio i mało podatny, w północnej części zbiornika bardzo mało podatny

* Wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.

Źródło: Informator PSH Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, Warszawa 2017r

Wody podziemne GZWP nr 407 są na jego terenie podstawowym i jedynym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Całkowita wielkość poboru wód podziemnych z ujęć zlokalizowanych w granicach zbiornika w 2013 r. wyniosła ok. 26 719 tys. m³/rok, co stanowi ok. 6,7% szacunkowych zasobów dyspozycyjnych. Oznacza to, że możliwości eksploatacyjne obszaru są wykorzystywane w bardzo nieznacznej części.

Obszar GZWP nr 407 jest związany z występowaniem poziomego wodonośnego w utworach górnokredowych. Lokalnie występują również poziomy płytsze związane najczęściej hydraulicznie z poziomem kredowym. Są to poziomy wieku paleogeńskiego, neogeńskiego i czwartorzędowego o nieciągłym rozprzestrzenieniu. Tworzą one tym samym jedno ciągłe zwierciadło wody, którego wysokość położenia nawiązuje do rzeźby terenu. W zależności od charakteru skały wodonośnej występują w szczelinach i porach skał kredowych lub porowe luźnych osadów czwartorzędu.

Zasilanie poziomu głównego następuje przez bezpośrednią infiltrację wód opadowych w miejscach wychodni skał węglanowych i krzemionkowych. W strefach gdzie zbiornik kredowy jest przykryty utworami młodszymi, infiltracja odbywa się przez pakiet stosunkowo dobrze przepuszczalnego nadkładu osadów młodszych (Krajewski 1970). Kredowy zbiornik wód podziemnych jest drenowany w sposób naturalny przez rzeki, oraz ewapotranspirację przebiegającą w dnach dolin rzecznych i na obszarach podmokłych równin oraz sztucznie przez pobór wody z ujęć wód podziemnych.

Ponadto o warunkach występowania wody decydują przepuszczalność hydrauliczna i odsączalność oraz miąższość warstw wodonośnych i izolujących osady kredy i czwartorzędu. Poza warunkami geologicznymi wpływ na wielkości zasobów wodnych ma również rodzaj i wielkość zasilania. Rozpatrywana jest ona w wymiarze zmienności opadów, które zasilają zasoby wód podziemnych oraz ich intensywności. Główny zbiornik wód podziemnych nie jest w naturalny sposób chroniony przed degradującymi czynnikami antropopresji z powodu braku miększej pokrywy osadów słabo przepuszczalnych. Gmina Uchanie znajduje się w Obszarze Wysokiej Ochrony GZWP Nr 407, w którym okres infiltracji zanieczyszczeń antropogenicznych do wód kredowych jest krótszy niż 25 lat. Obszar ochronny wydzielono ze względu na występowanie w jego obrębie terenów podatnych i bardzo podatnych na zanieczyszczenie. Ze względu na duże rozmiary obszaru ochronnego i związane z tym koszty jego ustanowienia, celowym jest zróżnicowanie działań ochronnych w jego granicach w zależności od lokalnych warunków hydrogeologicznych i znaczenia gospodarczego. Oznacza to, że nie mogą być kontynuowane lub podejmowane działania, które stwarzają zagrożenie dla wód podziemnych, a wszystkie podmioty prowadzące działalność gospodarczą generującą ścieki, odpady lub stwarzające nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska w przypadku awarii powinny być poddawane przeglądowi ekologicznemu. Obowiązuje ochrona przed infiltracją zanieczyszczeń antropogenicznych do kredowego poziomu wodonośnego oraz ochrona przed nadmiernym poborem.

Zasadniczy poziom wodonośny na obszarze gminy funkcjonuje w skałach górnej kredy, natomiast w obniżeniach, na równinach zalewowych największych rzek oraz szerokich i płaskich dolinach pierwszy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych. Głębokość do wody wynosi najczęściej od kilku do kilkunastu metrów. Wody czwartorzędowe, gdzie warstwą wodonośną są mułki czwartorzędowe ze względu na niekorzystne wykształcenie, niewielką miąższość i zasięg nie mają znaczenia użytkowego. Wody podziemne w utworach kredowych występują już w sposób ciągły na całym obszarze Gminy.

- Kredowy poziom wodonośny

Jest fragmentem zasobnego w wodę głównego zbiornika wód podziemnych Niecka Lubelska- Chełm-Zamość, należącego do głównych zbiorników wód podziemnych GZWP w Polsce - nr 407. Zasoby wody piętra kredowego występują w skałach o dużej porowatości (margle, opoki, gezy). Mała wielkość porów utrudnia swobodny ruch wód. Wody przemieszczają się głównie szczelinami skalnymi,

powstałymi w wyniku spękań tektonicznych oraz spękań wietrzeniowych, ułatwiających infiltrację wód, w wyniku czego maleje naturalna odporność zbiornika na zanieczyszczenia. Wody szczelinowe wypełniają szczeliny i kawerny skalne na głębokościach przeważnie większych niż 10 m. Głębokość występowania zwierciadła wody - 30-50 m. Na zboczach i obniżeniach dolinnych zwierciadło wody występuje na głębokości od kilku do kilkunastu metrów, jego powierzchnia układa się na ogół zgodnie z zasadniczymi rysami morfologii terenu. Roczne amplitudy wahań poziomu wód szczelinowych są stosunkowo niewielkie i wynoszą 0,5-2,0 m. Miąższość wodonośnej serii kredowej jest zróżnicowana - od kilku do kilkunastu metrów. Głębokość serii wodonośnej wynosi 100-150 m. Najwydatniejszą i najczęściej ujmowaną strefą jest przedział od 20 do 90 m, średnia głębokość ujęć - 70 m. Zasoby dyspozycyjne wód kredowych w gminie wynoszą 100-200 m³/d/km². Wody kredowe są słabo zmineralizowane, typu węglanowo- wapniowego, niekiedy węglanowo-wapniowo-magnezowego. W naturalnym składzie chemicznym w wodach znajduje się po kilka mg/l chloru i siarczanów oraz śladowe ilości magnezu. Jakość wód podziemnych na ogół odpowiada pod względem właściwości fizyko-chemicznych i bakteriologicznych wodom przeznaczonym na cele komunalne.

- Czwartorzędowe piętro wodonośne

Jest ono związane z występowaniem czwartorzędowych osadów aluwialnych i fluwioglacjalnych, przede wszystkim piasków, żwirów, utworów pylastych i pyłów piaszczystych. Zlokalizowane są w obniżeniach, głównie w strefach dolin rzecznych. Miąższość serii osadów sięga do 60 m, średnia grubość warstwy wodonośnej - kilka do kilkunastu metrów. Są wyraźne powiązania wód czwartorzędowych z wodami kredowymi, także z powierzchniowymi, gdyż zasilane są przez boczny dopływ wody z piętra kredowego oraz przez infiltrację opadów atmosferycznych. Wydajności jednostkowe poszczególnych ujęć wynoszą 0,5-20 m³/h/1 m, z dużymi wahaniami stanu wód.

Zmineralizowanie wód podziemnych jest małe i wynosi:

- 300-600 mg/l - dla wód kredowych,
- 100-200 mg/l - dla czwartorzędowych.

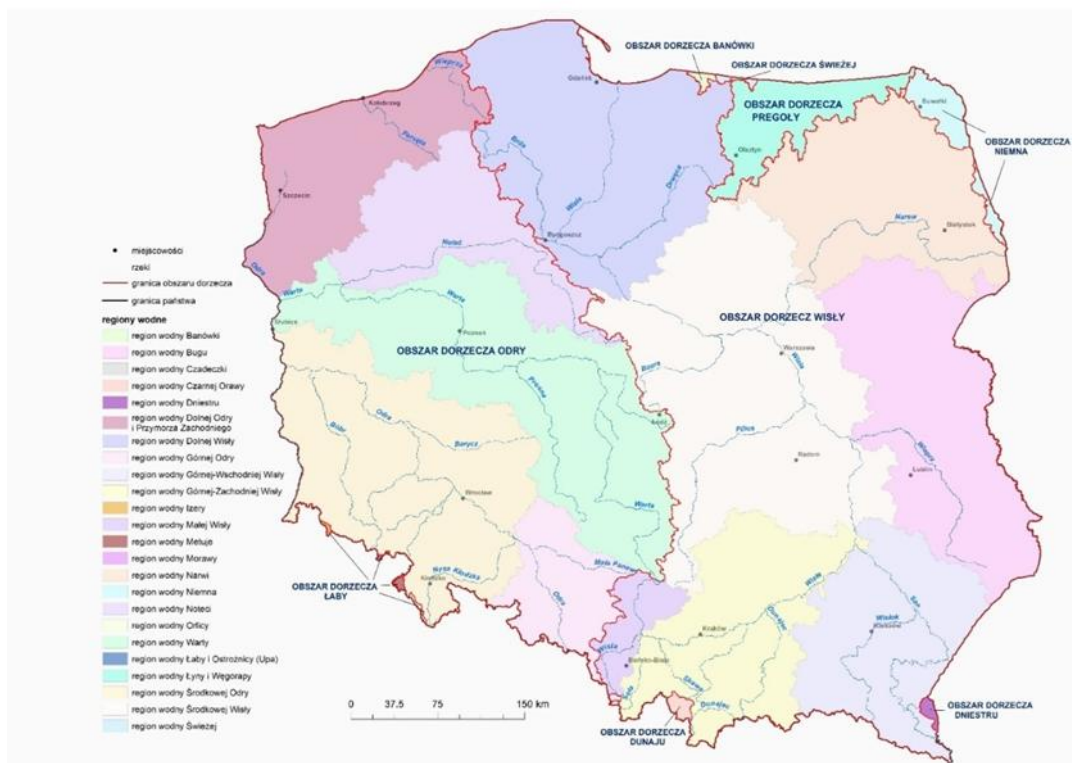
Jakość wód czwartorzędowych jest niższa od jakości wód piętra kredowego, gdyż zawierają one często podwyższone zawartości żelaza i manganu oraz innych składników, m.in. związków azotowych, wykazują także skażenia bakteryjne.

Wody powierzchniowe

Zgodnie z podziałem na regiony wodne w Polsce, Gmina Uchanie w całości należy do regionu wodnego Bugu. Obszar Gminy leży w dorzeczu Wisły, w zlewni Wieprza i Bugu (znacząco większy obszar Gminy). W zachodniej części Gminy przebiega dział wodny II stopnia. Granica wododziału przebiega pasmem wzgórz od miejscowości Gliniska, Rozkoszówkę, Feliksów i Uchanie Kolonia. Na zachód od tego działu niewielki obszar Gminy poprzez dorzecza Wojsławki i Wolicy należy do zlewni Wieprza.

Pozostała, zdecydowanie większa część Gminy należy do zlewni Bugu. Wody powierzchniowe z tego obszaru należą do dorzecza Wełnianki i Huczwy.

Ryc. 12. Mapa regionów wodnych w Polsce

Źródło: <https://www.kzgw.gov.pl/index.php/pl/materialy-informacyjne/wstepna-ocena-ryzyka-powodziowego>

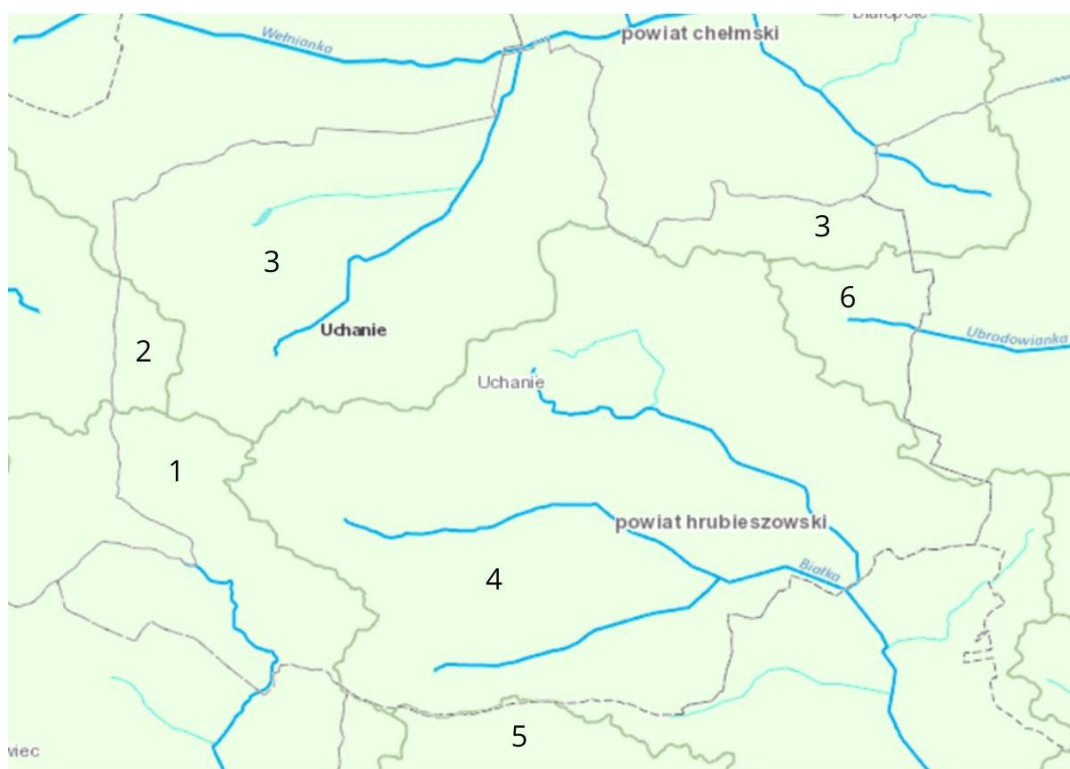
Sieć hydrograficzną Gminy można uznać za dobrze rozwiniętą. Przez teren Gminy przepływają rzeki: Białka, Ubrodowianka, Uchańka, Kalinówka, oraz mniejsze strumienie. Uchańka bierze swoje początki w miejscowości Uchanie i wpada do Wełnianki (już za granicą Gminy). Uchańka zasilana jest Dopływem spod Kolonii Uchanie. Białka natomiast bierze początek w rejonie Drohiczan, płynąc następnie w kierunku wschodnim by połączyć się z Bugiem w rejonie Hrubieszowa. Zasilana jest wodami Dopływu spod Glinisk oraz Dopływu spod Jarosławca-Bondysza. Ubrodowianka bierze swoje początki we wschodniej części Gminy pod miejscowością Teratyn – Kolonia i płynie na wschód kończąc swój bieg w wodach Bugu. Kalinówka swoje źródła ma w miejscowości Białowoda, płynie na południe. Swój bieg kończy jako dopływ rzeki Wolica. Wymienione rzeki na terenie Gminy mają swoje górne, źródłowe odcinki, dlatego charakteryzują się niewielkimi rozmiarami i przepływami. Wszystkie ciekі wodne prowadzą bardzo małe ilości wody również z powodu wodochłonności podłoża. Mimo wszystko rzeki płyną w dość szerokich, dobrze ukształtowanych dolinach. Większość dolin jest zmeliorowana. Na terenie Gminy nie występują większe zbiorniki wodne. W dolinach rzek znajdują się niewielkie, najwyżej kilkuhektarowe oczka wodne. Są one zwykle pozostałością po eksploatacji torfów, piasków bądź zabiegów melioracyjnych. Pełnią one ważne funkcje retencyjne.

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

W obszarze Gminy zlokalizowane są źródła, z reguły w dolinach rzecznych, wzdłuż zboczy. Zasilane są wodami naporowymi z przyległych obszarów wierzchwinowych. Zlokalizowane są m.in. w miejscowościach Gliniska, Rozkoszówka, Uchanie, Putnowice Górne.

Zgodnie z nowym podziałem kraju na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) Gmina Uchanie znajduje się na terenie 7 jednolitych części wód (JCWP). Poniżej znajduje się zestawienie JCWP objętych granicami Gminy Uchanie wraz z oceną stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).

Ryc. 13. Rozmieszczenie JCWP na terenie Gminy Uchanie

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPGW (opracowanie własne)

Tabela 9. Charakterystyka JCWP na terenie Gminy Uchanie

Numer na rycinie	Numer JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu (ogólna)
1	PLRW200006243299	Wolica	umiarkowany	brak danych	zły stan wód
2	PLRW20000624349	Wojsławka	umiarkowany	poniżej dobrego	zły stan wód
3	PLRW200009267143165	Wełnianka do Dopływu spod Kułakowic	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
4	PLRW20000626714289	Białka	umiarkowany	brak danych	zły stan wód

5	PLRW20000626714269	Henrykówka	umiarkowany	brak danych	zły stan wód
6	PLRW2000232663149	Ubrodowianka	umiarkowany	dobry	zły stan wód

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPGW

W ramach wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej, której najważniejszym przesłaniem jest ochrona zasobów wodnych, na obszarze kraju wprowadzono planowanie gospodarowaniem wodami na obszarze dorzeczy. Dla dorzecza Wisły został opracowany „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (M.P. nr 49 z 2011, poz. 549). W planie tym określono cele środowiskowe, które stanowią wartości graniczne, odpowiadające dobremu stanowi wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Gminy Uchanie nie występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią.

Zagrożenie powodzią

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Gminy Uchanie nie występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od Q 10% (wysokie prawdopodobieństwo powodzi) do Q 1% (średnie prawdopodobieństwo powodzi).

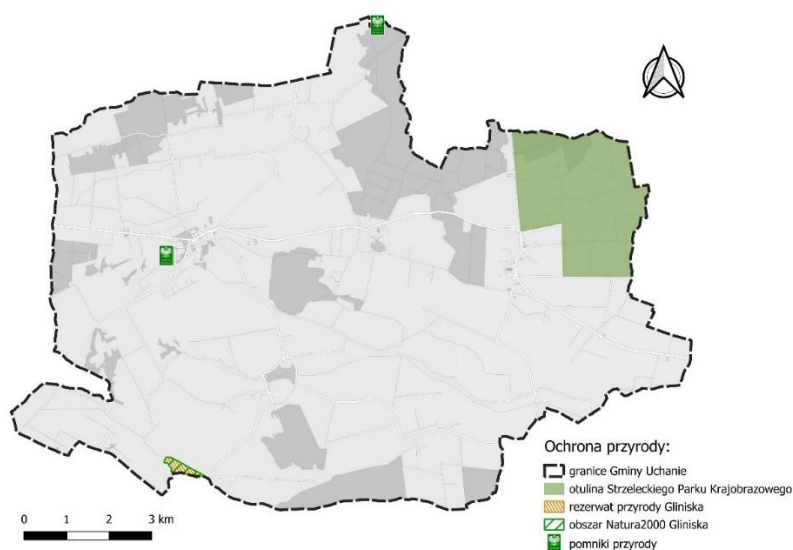
6.7 Ochrona przyrody

Obszary prawnie chronione nie zajmują dużej powierzchni Gminy, wg danych GUS BDL stanowią zaledwie 34 ha (0,3% powierzchni Gminy) – wartość bez terenu otuliny oraz Natura 2000.

Na terenie Gminy znajdują się:

- fragment otuliny Strzeleckiego Parku Krajobrazowego,
- rezerwat przyrody Gliniska,
- Obszar Natura 2000 Gliniska,
- 2 pomniki przyrody.

Ryc. 14. Obszary chronione w Gminie Uchanie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków, 2025

Strzelecki Park Krajobrazowy – utworzony w 1983 roku, powierzchnia Parku wynosi 120,26 km², natomiast jego otulina liczy 114,86 km. Park chroni zwarty kompleks Lasów Strzeleckich, obszar Parku. Obszar jest słabo urzeźbiony i ma charakter równinny. Rzeźba terenu kształtowana była przez procesy akumulacji, głównie typu jeziornego, lodowcowego i rzeczno-lodowcowego. Dlatego w krajobrazie tego terenu występują głównie równiny akumulacyjne w niewielkim stopniu przeobrażone przez denudację, rozcięte płytkimi i często niewyraźnymi dolinami rzecznyymi.

Rezerwat przyrody Gliniska – Rezerwat przyrody „Gliniska”, o powierzchni 34,00 ha, został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 października 1982 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M. P. Nr 25, poz. 234)., obiekt o powierzchni 34 ha. Celem ochrony jest zachowanie stanowiska susła perełkowanego. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną. Obszar rezerwatu znajduje się w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Gliniska PLH060006.

Głównym zagrożeniem w rezerwacie jest zaniechanie kośno-pastwiskowego użytkowania terenu prowadzące do zarastania terenu roślinnością zielną, podrostem drzew i krzewów, co powoduje pogorszenie warunków siedliskowych dla susłów perełkowanych będących przedmiotem ochrony rezerwatu. Jednym z podstawowych warunków, jakie musi spełniać siedlisko susła perełkowanego, gatunku dla którego bardzo ważne jest szerokie pole obserwacji, jest poza odpowiednim składem gatunkowym murawy, systematyczne utrzymywanie jej na niskim poziomie.

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

Tabela 10. Identyfikacja oraz ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków

Lp.	Identyfikacja oraz ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
1.	Sukcesja roślinności zielnej oraz drzew i krzewów, prowadząca do pogarszania się warunków siedliskowych, właściwych dla kolonii zwartych susłów perełkowanych.	Utrzymanie użytkowania kośno-pastwiskowego siedliska na obszarze rezerwatu.
2.	Nadmierny wzrost liczebności lokalnej populacji lisów zagrażający kolonii zwartej susła perełkowanego.	Redukcja liczebności lokalnej populacji lisów.

Źródło: Zarządzenie nr 1/2023 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 8 marca 2023 w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Gliniska”

W związku z ww. zagrożeniami, dla zachowania walorów przyrodniczych rezerwatu, niezbędne jest prowadzenie czynnej ochrony polegającej na wypasie i koszeniu murawy. W sąsiedztwie rezerwatu stwierdzono nadmierny wzrost liczebności lokalnej populacji lisów. Drapieżniki te zagrażają populacjom susła perełkowanego, szczególnie tym niewielkim i w związku z tym należy wykonać odstrzał lisów na terenie rezerwatu. Zaplanowane zabiegi ochronne wpisują się w zadania i cele ochronne obszaru Natura 2000 Gliniska.

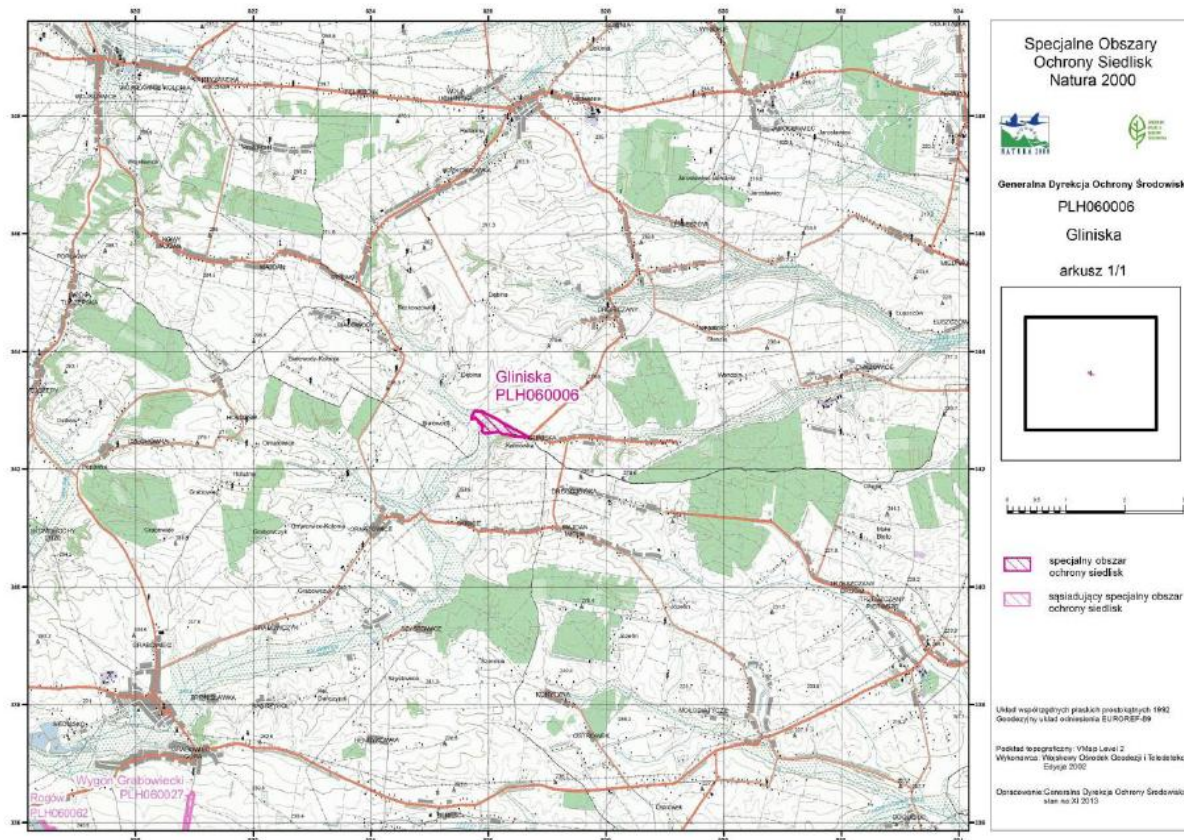
Tabela 11. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów oraz gatunków zwierząt

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Wypas krów lub innych kopytnych zwierząt gospodarskich (owce, konie, kozy) na wybranych powierzchniach w obrębie rezerwatu w terminie od około 15 maja do około 31 sierpnia, w zależności od zasobności murawy pastwiskowej.	do 10 ha	Gmina: Uchanie obręb: Gliniska działka o nr ewid.: 1 (część wschodnia, środkowa i południowo zachodnia)
	W zależności od intensywności prowadzonego wypasu dwu lub trzykrotne koszenie lub dokaszanie roślinności zielnej w okresie od 1 maja do 15 października, ze zgrabieniem, zebraniem i wywiezieniem skoszonej biomasy poza obręb rezerwatu.	do 8 ha w zależności od powierzchni prowadzonego wypasu	Gmina: Uchanie obręb: Gliniska działka o nr ewid.: 1 (część wschodnia, północna i środkowa)
2.	Odstrzał lisów w lokalnej populacji.	do 20 szt.	Teren rezerwatu.
3.	Wykonanie monitoringu kolonii susła perełkowanego	cała powierzchnia rezerwatu	Teren rezerwatu

Źródło: Zarządzenie nr 1/2023 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 8 marca 2023 w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Gliniska”

Obszar Natura 2000 Gliniska PLH060006 SOO (Obszary Specjalnej Ochrony Siedlisk) powołanego Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Gliniska PLH060006 (Dz.U.2017.591). Obszar został utworzony w celu ochrony kolonii susła perełkowanego, która w latach 1993-1994 wyginęła. W ramach realizowanego programu ochrony gatunku zaplanowano jego restytucję na tym terenie. W 2020 r. susły zasiedlały teren w zachodniej części wierzchołiny wzgórza. W ramach monitoringu przeprowadzonego w 2023 roku potwierdzono występowanie 13 susłów perełkowanych. Ponadto jest to jedno z nielicznych miejsc w Polsce stwierdzenia tchórza stepowego, jednak obecnie stanowisko jest niepotwierdzone. Bogata jest tu fauna kserotermofilnych owadów.

Ryc. 15. Mapa obszaru Natura 2000 Gliniska

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 maja 2014 r.

Teren rezerwatu położony jest na wale ziemnym o stromych zboczach o kierunku przebiegu E-W. W górnej części wyniesienia występują gleby brunatne o znacznej miąższości, natomiast u jego podnóża zalega rędzina kredowa. Od strony południowej rezerwat graniczy częściowo z polami ornymi, suchą łąką a następnie na znacznej długości z łąką podmokłą. Od zachodu przylegają do rezerwatu podmokłe łąki ze źródłiskiem i wąskim ciekim wodnym. Od północy rezerwat graniczy z polami uprawnymi,

poprzecinanymi skarpami i uskokami. Dominującymi zbiorowiskami na terenie obszaru są: zb. *Agrostis capillaris*, *Deshampsia caespitosa*-*Nardus stricta*, zb. *Brachypodium pinnatum* i zb. *Festuca rubra*.

Dla obszaru Natura 2000 Gliniska przyjęty jest plan zadań ochronnych.

Pomniki przyrody:

- Drzewo - Dąb szypułkowy - *Quercus robur*, pozostałość zbiorowego pomnika przyrody (grupy 5 szt. dębów), rośnie przy drodze polnej prowadzącej przez pola uprawne i użytki zielone, łączącej wieś Busieniec i Putnowice Górne. rośnie w odl. ok. 150 m od mostu na rzece Wełnianka.

Tabela 12. Opis pomnika przyrody

Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Obwód [cm]	Pierśnica [cm]
Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	19	443	141

Źródło: opracowanie własne na podstawie CRFOP

- Pomnik wieloobiektowy, 3 drzewa - Lipy drobnolistne - *Tilia cordata* w parku podworskim nad fosą.

Tabela 13. Twory przyrody w pomniku

Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Obwód [cm]	Pierśnica [cm]
Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	11	324	103
Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	12	368	117
Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	11	336	107

Źródło: opracowanie własne na podstawie CRFOP

Obszar Gminy Uchanie znajduje się w sieci powiązań przyrodniczych i ekologicznych. Korytarze ekologiczne stanowią rodzaj łącznika pomiędzy wyspami środowiskowymi, umożliwiającego swobodne przemieszczanie fauny i flory. Na terenie kraju korytarze ekologiczne nie podlegają ochronie prawnej, ale większość z nich chroniona jest w ramach kompleksów leśnych i obszarów chronionych. Przez północną część Gminy przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, tzw. korytarz wschodni. Łączy on lasy wzdłuż wschodniej granicy kraju, rozpoczyna się na Polesiu, biegnie wzdłuż Bugu do Strzeleckiego Parku Krajobrazowego, a następnie do Chełmskiego Parku Krajobrazowego, Poleskiego Parku Narodowego, Lasów Sobiborskich, Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu i Lasów Mielnickich, gdzie dołącza do Korytarza Północno-Centralnego.

Południowa część Gminy zlokalizowana jest w obrębie obszaru węzłowego o znaczeniu krajowym sieci ECONET (22K - Zamojski). Sieć ECONET ma zapewnić ciągłość przyrodniczych więzi, ochronę gatunków i siedlisk, oraz zachowanie bioróżnorodności w regionie. Obszar węzłowy 22K ze względu na dominujący sposób użytkowania ziemi jest obszarem rolniczym. Jest to obszar o małej lesistości.

Struktura przyrodnicza obszaru Gminy Uchanie warunkuje istnienie lokalnych korytarzy ekologicznych i sięgaczy ekologicznych, w szczególności wzdłuż cieków wodnych Uchańka, Kalinówka, Białka, Dopływ spod Glinisk, Dopływ spod Jarosławca-Bondysza i ich dopływów oraz towarzyszących im terenów trwałych użytków zielonych. W skład systemu przyrodniczego gminy wchodzi również zbiorniki wodne. Kompleksy leśne pełnią funkcje ekologiczne – trasy migracyjne, miejsce bytowania, tereny żerowiskowestanowią miejsce bytowania zwierząt chronionych rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

6.8 Zabytki i dobra materialne

Gmina Uchanie charakteryzuje się dużym zasobem wartości kulturowych, a o jej wysokich walorach zabytkowych świadczy szereg obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego:

- A/1319 – Białowody, dworek drewniany i park dworski,
- A/1005 – Bokinia (Władzin) dworek, wraz z pozostałościami parku i sadu owocowego,
- A/1448 - Dąbrowa, park dworski i trzy budynki gospodarcze,
- A/561 – Jarosławiec, dawny spichlerz,
- A/562 – Jarosławiec, dawny zajazd,
- A/560 – Jarosławiec, budynek leśnictwa z elementami pierwotnego wystroju,
- A/11 – Teratyn, kościół pw. św. Stanisława BM,
- A/1480 – Uchanie, park krajobrazowy oraz zamczysko średniowieczne,
- A/64 – Uchanie, - kościół paraf. rzymskokat. pw. Wniebowzięcia NMP z wyposażeniem wnętrza w zabytki ruchome, otaczający drzewostan, dzwonnica, wzgórze (na którym kościół wzniesiony),
- A/1594 – Uchanie, budynek dawnej apteki, wraz z otoczeniem,

oraz do wykazu zabytków wpisanych do rejestru "C" zabytków archeologicznych województwa lubelskiego:

- C/90 – Jarosławiec, cmentarzysko kurhanowe (stanowisko archeologiczne nr 33/213/85-92),
- C/151 – Putnowice Górne, cmentarzysko kurhanowe,
- C/93 - Trzuszczany (obręb 132) i Chyżowice (obręb 52), cmentarzysko kurhanowe na stanowiskach archeologicznych nr 1 w Trzuszczanach (27 kopców) i nr 1 w Chyżowicach (1 kopiec),
- C/73 – Uchanie, zamczysko.

Ponadto w wojewódzkiej ewidencji zabytków wymieniono jeszcze szereg zabytków:

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

Tabela 14. Wykaz zabytków nieruchomych w wojewódzkiej ewidencji zabytków (poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego)

Miejscowość	Obiekt
Białowody	Spichlerz dworski w zespole dworsko-parkowym
Chyżowice	Stodoła, Wozownia, dwór i park dworski
Chyżowice	Kapliczka
Chyżowice	Dawny cmentarz parafialny prawosławny
Drohiczany	Kapliczka domkowa św. Jana Nepomucena
Jarosławiec	Spichlerz
Jarosławiec	Stodoła
Jarosławiec	Cmentarz prawosławny
Mojśławice	Kapliczka św. Jan Nepomucen i św. Antoni
Odletajka	Kapliczka
Odletajka	Leśniczówka
Putnowice Górne	Kaflarnia (zajazd)
Staszic	Kapliczka
Teratyn	Cmentarz prawosławny
Teratyn	Szkoła podstawowa, obecnie dom mieszkalny
Teratyn	Cmentarz rzymskokatolicki
Teratyn	Cmentarz prawosławny
Uchanie	Cmentarz przykościelny, d. grzebalny
Uchanie	Zajazd, obecnie sklepy
Uchanie	Kapliczka domkowa św. Jana Nepomucena
Uchanie	Przedszkole państwowe, d. szkoła
Uchanie	Stodoła
Uchanie	Cmentarz parafialny
Uchanie	Cmentarz żydowski
Uchanie	Park podworski
Wysokie	Kaplica

Źródło: Wojewódzka ewidencja zabytków

Ponadto w Gminnej Ewidencji Zabytków wpisano:

- Jarosławiec - Cmentarz grzebalny grekokatolicki (nieczynny) (powstał w 1819 r.),
- Jarosławiec – pomnik Stanisława Staszica
- Jarosławiec – budynek leśnictwa z elementami pierwotnego wystroju

Obiekty zabytkowe na terenie Gminy reprezentowane są głównie przez zabytki architektury m.in. przez zespoły pałacowe, budownictwo sakralne, plebanie, zabudowę mieszkalną i usługową, ale również cmentarze, pomniki, kapliczki. Według Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków największe nagromadzenie cennych obiektów znajduje się w miejscowościach: Teratyn, Uchanie, Jarosławiec. Perłą architektury jest tu renesansowy kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, rozbudowany w XVII w. na zrębnie XV wiecznych murów (zabytek klasy „O”). We wnętrzu świątyni zachwycają bogate dekoracje stiukowe i renesansowe nagrobki.

W wykazie zabytków nieruchomych (stanowisk archeologicznych) w Gminnej Ewidencji Zabytków znajdują się:

Tabela 15. Wykaz zabytków nieruchomych (stanowisk archeologicznych) w Gminnej Ewidencji Zabytków

Miejscowość	Obiekt
Aurelin Wola Uchańska	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-92
Putnowice Górne, Odletajka, Jarosławiec	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-92
Odletajka, Teratyn	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-93
Teratyn, Mojsławice Kol. Łuszczów	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-93
Mojsławice	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-93
Miedniki, Teratyn Jarosławiec	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-92
Lemieszów, Łuszczów	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-92
Kol. Marysin Kol. Teratyn	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-93
Staszic	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-92
Kol. Mojsławice Kol. Łuszczów Miedniki	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-93
Jarosławiec, Aurelin	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-92
Gliniska, Jarosławiec	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-92
Feliksów, Wola Uchańska	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-91
Drohiczany, Staszic, Chyżowice, Lemieszów, Miedniki, Teratyn	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-92
Drohiczany, Gliniska	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-92
Gliniska, Białowody, Rozkoszówka, Pielaki, Dębina, Białowody Kol., Drohiczany	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-91
Drohiczany, Chyżowice	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 85-92
Wysokie, Bokinia	Stanowiska archeologiczne obszar AZP 84-92

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

7. Analiza i ocena problemów ochrony środowiska obszaru Gminy Uchanie istotnych z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji planu ogólnego zostały zidentyfikowane, przeanalizowane i wymienione poniżej w tabeli.

Specyfika Gminy Uchanie, obejmująca występowanie obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, niewielkich powierzchniowo obszarów leśnych, terenów podmokłych, a także planowaną strukturę zagospodarowania przestrzeni sprawia, że obszar ten jest miejscem konfliktu relacji człowiek – środowisko naturalne. Wymienione problemy poddano stopniowaniu w oparciu o ich oddziaływanie na obszar Gminy Uchanie.

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

PROBLEM	ODDZIAŁYWANIE			OPIS PROBLEMU
	ZNACZĄCE	POTENCJALNE	MARGINALNE	
Rozlewanie się zabudowy/prowadzenie działalności gospodarczej (w tym rozwój turystyki) na terenach cennych przyrodniczo lub w ich sąsiedztwie	x			<p>Źródłem zagrożeń środowiska jest działalność człowieka. Czynniki antropogeniczne odgrywa tutaj znaczną rolę. Gmina Uchanie ma głównie charakter rolniczy, w związku z czym duże znaczenie odgrywa rolnictwo. Stąd też presja na środowisko przyrodnicze występuje głównie w obrębie miejsc przeznaczonych dla potrzeb rolnictwa. Ważną rolę odgrywają tutaj obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, związane z intensyfikacją rolnictwa. Presja na środowisko występuje także w zasięgu miejsc przeznaczonych pod rekreację, a także zabudowań, w pobliżu ciągów komunikacyjnych, czy terenów przeznaczonych pod przemysł. W Gminie Uchanie istnieją ścieżki piesze, rowerowe czy szlaki, i m.in. wzdłuż nich istnieje zagrożenie dla środowiska. Kierunki gospodarki leśnej prowadzonej przez służby leśne obejmują zagospodarowanie, pielęgnację, ochronę, użytkowanie i odnawianie lasów – co nie zawsze wpływa korzystnie na obszary cenne przyrodniczo i gatunki i siedliska tam występujące. W celu ochrony przyrody przed zagrożeniami tworzone są obszary prawnej ochrony przyrody, które aktualnie stanowią 0,3% powierzchni Gminy.</p>
Zmiany klimatu, w tym wzrost występowania zjawisk o charakterze ekstremalnym	x			<p>Obecnie obserwowane kierunki zmian klimatu wskazują na wzrost znaczenia zjawisk o charakterze ekstremalnym, m.in. nawalnych opadów, długich okresów bezopadowych, susz. Mają one bezpośredni wpływ na funkcjonowanie ekosystemów, w tym również na obszarach chronionych Gminy Uchanie. Szczególnie istotne są tu okresy bezdeszczowe, których następstwem są susze, powodujące pogarszanie się stanu ekosystemów zależnych od wód. Również występujące opady nawalne mogą negatywnie oddziaływać na ekosystemy, np. zmywane z powierzchni zanieczyszczenia trafiają bezpośrednio do wód pogarszając ich jakość i oddziałując na florę i faunę. Jednocześnie opady nawalne nasilają procesy erozji. Negatywnym oddziaływaniem charakteryzują się również fale upałów. Zmiany średnich temperatur wpływają na rozmieszczenie i liczebność wielu gatunków roślin i zwierząt, które już obecnie znajdują się pod presją związaną z utratą siedlisk</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

		i zanieczyszczeniem środowiska. Wzrost temperatur wpływa również na cykl życia gatunków zwierząt i roślin oraz na ich kondycję. To może się przyczynić do zwiększenia się liczby szkodników i gatunków inwazyjnych.
Zanieczyszczenia powietrza, w tym niska emisja	x	<p>Problem zanieczyszczenia powietrza związany jest w dużej mierze z wykorzystywaniem węgla, jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła oraz spalaniem paliw o dużej zawartości siarki i mało korzystnych parametrach grzewczych, a także spalaniem odpadów. Największe zagrożenie dla stanu jakości powietrza występuje w sezonie zimowym, podczas okresu grzewczego. Udział emisji niskiej w ogólnej ilości emitowanych do powietrza zanieczyszczeń jest trudny do zbilansowania ze względu na rozproszenie źródeł emisji.</p> <p>Do znaczących źródeł zanieczyszczenia należy zaliczyć również zanieczyszczenia związane z transportem samochodowym.</p> <p>Duże znaczenie dla jakości powietrza atmosferycznego mają działania podejmowane m.in. przez indywidualnych mieszkańców prowadzące do zmiany ogrzewania z węglowego na gazowe lub olejowe oraz działania edukacyjne prowadzone przez samorząd lokalny. Pozytywnie wpłynąć mogą wszelkie działania m.in. samorządu lokalnego oraz przez indywidualnych mieszkańców zmierzające do poprawy efektywności energetycznej budynków.</p>
Zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi	x	<p>Poważne awarie stanowią powszechne niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzi, jak i dla całego środowiska przyrodniczego. Zagrożenie, spowodowane gwałtownymi zdarzeniami, jakimi są poważne awarie, może wywołać znaczne zniszczenie wszystkich elementów środowiska lub pogorszenie jego stanu. Ochrona przed skutkami wystąpienia poważnej awarii powinna być w głównej mierze oparta na zapobieganiu zaistnienia tego typu zdarzeń oraz, w przypadku wystąpienia awarii, na szybkim ograniczeniu jej skutków. W tym celu na zakłady przemysłowe nakłada się obowiązek postępowania tak, aby przeciwdziałać występowaniu jakichkolwiek awarii i sytuacji stwarzających zagrożenia.</p>
Zakwaszenie i zanieczyszczenie gleb, obniżenie ich	x	<p>Zanieczyszczenie gleb i zmiany powierzchni terenu wiążą się z działalnością człowieka. Wpływ na jakość gleb na terenie Gminy Uchanie ma głównie rolnictwo (używane są środki ochrony roślin, nieodpowiednia agrokultura może negatywnie oddziaływać na jakość gleb). Gleby antropogeniczne występujące na terenach gęsto</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

<p>przydatności rolniczej oraz naturalna erozja</p>		<p>zabudowanych (centra miejscowości) – charakteryzują się skróconym profilem glebowym, w którym mogą występować domieszki materiałów obcych m.in. budowlanych. Również gleby wokół dróg przebiegających przez teren Gminy są bardziej narażone na zanieczyszczenia.</p> <p>Tereny podatne na erozję cechują się znacznie zachwianą równowagą biologiczną, prowadzącą do negatywnych i najczęściej trwałych zmian warunków ekologicznych i techniczno-organizacyjnych.</p> <p>Zagrożenie silną erozją dotyczy obszarów o dużym kącie nachylenia zboczy i podłoża lessowego.</p> <p>Nadmierne zakwaszenie gleb stanowi poważny czynnik ich degradacji. Przyczynia się również do ograniczania możliwości plonowania większości gatunków roślin uprawnych, a nierzadko szkodzi wegetacji. Wiele roślin na glebach nadmiernie kwaśnych daje nie tylko niższe plony, ale i ich jakość jest gorsza, np. mała zawartość fosforu, wapnia oraz magnezu. Zakwaszeniu gleb sprzyjają także czynniki antropogeniczne, związane z różnorodną działalnością człowieka. Do tych czynników zaliczymy: zanieczyszczenia atmosfery (SO₂, CO₂, NO_x), składowanie i stosowanie kwaśnych oraz kwasotwórczych odpadów, stosowanie nawozów fizjologicznie kwaśnych, malejący udział nawożenia organicznego, niewłaściwe następstwo roślin, niedostateczne wapnowanie użytków rolnych.</p>
<p>Niedostateczny poziom zorganizowanego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych jak również odprowadzanie ścieków bezpośrednio do gleby przez rozsączanie lub nieszczelne szamba.</p>	<p style="text-align: center;">x</p>	<p>Na zanieczyszczenie wód i gleb wpływa sposób zagospodarowania i użytkowania terenu związany z gospodarką wodno-kanalizacyjną (stopień skanalizowania, miejsca zrzutu ścieków, składowiska odpadów itp.). Problem stanowią także nieodpowiednio utrzymane studnie oraz brak obowiązku likwidacji studni nieeksploatowanych.</p> <p>Na obszarze Gminy Uchanie długość czynnej sieci kanalizacyjnej, w 2023 r. wynosiła zaledwie 12,5 km. W 2023 roku liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 286 szt. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej w 2023 roku wynosiła 77,6 km, natomiast liczba przyłączy sieci wodociągowej, prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 1 099 szt. Od 2013 roku liczba przyłączy do budynków wzrosła o 65 szt. Równocześnie od 2013 roku, ze względu</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

		demograficznych (stały spadek liczby ludności), w Gminie systematycznie spada liczba korzystających zarówno z sieci kanalizacyjnej jak i wodociągowej. Około 65% mieszkańców Gminy korzysta z sieci wodociągowej.
Zagrożenie hałasem	x	Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Klimat akustyczny na terenie Gminy Uchanie kształtowany jest przez hałas bytowy, działalność rolniczą oraz ruch pojazdów na drogach wojewódzkich. Miejscowe uciążliwości stwarzane są okresowo również przez obiekty produkcyjno-usługowe zlokalizowane w sąsiedztwie terenów o zabudowie mieszkaniowej.
Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym	x	Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Jedynymi większymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy są napowietrzne linie elektroenergetyczne niskiego i średniego napięcia oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Na terenie Gminy nie wykazano przekroczeń dopuszczalnej wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego.
Brak wystarczających środków finansowych na prowadzenie działań w zakresie poprawy jakości powietrza i wód	x	Brak środków finansowych w budżecie samorządu lokalnego jak i właścicieli gospodarstw domowych ma wpływ na stan środowiska naturalnego. Niewystarczające inwestycje w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej i gospodarki odpadami negatywnie wpływają na stan wód i gleb Gminy Uchanie. Również brak inwestycji w zakresie centralnych systemów grzewczych i wymiany indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne wpływa na pogorszenie stanu jakości powietrza i wprowadzenie do środowiska niebezpiecznych substancji.

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

Problemy dotyczące obszarów podlegających ochronie	x	<p>Do istotnych problemów cennych przyrodniczo obszarów chronionych na terenie Gminy Uchanie, i, w tym obszarów Natura 2000 zaliczymy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ eutrofizację wód powierzchniowych wskutek przesączania się biogenów z pól uprawnych, co prowadzi do degradacji siedlisk oraz występujące coraz częściej okresy suszy powodujące wysychanie torfowisk; ✓ presję ze strony rolnictwa oraz terenów zurbanizowanych; ✓ presję turystyczną na najcenniejsze obszary o wysokich walorach przyrodniczych; ✓ małe zdolności retencyjne, co prowadzi do przesuszania gruntów oraz narażenia na zwiększoną erozję gleb; ✓ nieuregulowaną gospodarkę kanalizacyjną prowadzącą do wzrostu zanieczyszczeń w wodach i glebie; ✓ rosnące zanieczyszczenie powietrza ze źródeł komunalnych, transportowych i przemysłowych; ✓ niską świadomość ekologiczną mieszkańców.
Zagrożenie powodziowe	x	<p>Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Gminy Uchanie nie występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od Q 10% (wysokie prawdopodobieństwo powodzi) do Q 1% (średnie prawdopodobieństwo powodzi).</p>
Zagrożenie wód powierzchniowych	x	<p>Wszystkie zlewnie JCWP na obszarze gminy stanowią obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Zgodnie z <i>Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i> (2022) we wszystkich</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

		6 jednolitych części wód powierzchniowych na obszarze gminy, stan ogólny określany był jako zły, natomiast stan ekologiczny w jednej był oceniony jako słaby, a w pozostałych pięciu umiarkowany.
--	--	---

Opracowywany dokument odnosi się do obszaru położonego w jednostce administracyjnej miejscowo zurbanizowanej (urbanizacja przestrzenna terenów wiejskich), gdzie dokonano już przekształcenia środowiska. Znaczne niezagospodarowane na chwilę obecną tereny zielone i rolne, w tym lasy oraz tereny łąk przebiegające wzdłuż głównych cieków wodnych plan zakłada zachować. Dla jednostek osadniczych – gdzie plan zakłada strefy związane z zabudową i zainwestowaniem, najistotniejsze jest ograniczenie zanieczyszczeń przenikających do gleby oraz powietrza jak również zapewnienie maksymalnej możliwej różnorodności biologicznej. Projekt planu dla terenu Gminy wprowadza wymogi i ograniczenia, które zachowują harmonię terenów z otoczeniem oraz nawiązują do obecnie obowiązujących przepisów i standardów ochrony środowiska

8. Potencjalne oddziaływania transgraniczne

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko. Zapisy projektu planu ogólnego nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji zapisów projektu planu nie będzie mieć zasięgu transgranicznego. Ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru Gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Gminy Uchanie na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania mpzp jak również podczas wydawania pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L.01. 197. 30) państwa członkowskie Unii Europejskiej (a zatem również Polska) zobowiązane są do prowadzenia monitoringu znaczącego wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów. Dyrektywa zaznacza, iż celem monitoringu jest między innymi możliwość określenia na wczesnym etapie nieprzewidzianego niepożądanego wpływu oraz podjęcia odpowiedniego działania naprawczego. Zgodnie z art. 10 ust. 2 w celu przestrzegania ust. 1 można wykorzystywać, stosownie do potrzeb, istniejące systemy monitoringu. Stąd monitoring skutków realizacji postanowień planu ogólnego w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać na analizie i ocenie poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub też w ramach innych monitoringów prowadzonych przez organy administracji publicznej gminy, powiat oraz podmioty gospodarcze, o ile dotyczą one obszaru gminy.

System Państwowego Monitoringu Środowiska odzwierciedla środowiskowe efekty wszystkich działań podejmowanych w regionie. W sytuacjach pogorszenia stanu jakiegoś elementu środowiska

(wskazanego nie tylko w oficjalnych materiałach, ale również na podstawie zgłoszeń mieszkańców Gminy lub turystów) proponuje się weryfikację, czy nie wynika to z niewłaściwej realizacji postanowień planu oraz ewentualne podjęcie działań naprawczych.

Dodatkowo w zakresie indywidualnych rozwiązań dotyczących gospodarki ściekowej na terenie Gminy wskazuje się na uwzględnienie przeprowadzania okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym częstotliwości ich opróżniania, a w przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków – przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych.

Ze względu na umożliwienie zapisami projektu planu ogólnego częściowej ekspansji zabudowy na terenach rolniczych, należy przestrzegać wytycznych zapisanych ww. projekcie, ilości terenu biologicznie czynnego oraz przestrzegać linii zabudowy od lasu, dla inwestycji sąsiadujących z obszarami chronionymi i innymi terenami leśnymi.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów planu ogólnego. Sporządzający plan może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców Gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy.

10. Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego. Plan ogólny ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, zatem jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gminy będą posiadały większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do końca czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Brak planu ogólnego na terenie gminy uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji WZ, która nie będzie mogła

być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych.

Brak realizacji ustaleń planu – nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy, może przyczynić się jedynie do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju.

11. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późniejszymi zmianami) w planie ogólnym gminy Uchanie określono strefy planistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich:

- profil funkcjonalny stref planistycznych;
- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy;
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późniejszymi zmianami) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej strefy – zamknięty katalog rodzajów przeznaczeń terenów, które mogą występować w danej strefie. Z przytoczonych powyżej przepisów jasno wynika, iż w planie ogólnym nie można ustalić ani też zabronić planowanych do realizacji przedsięwzięć, które zaliczane są do grupy zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Przeznaczenie terenów pod planowane strefy planistyczne będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, w tym może powodować uciążliwości rozumiane jako przekroczenie standardów jakości środowiska, w tym ponadnormatywne zjawiska fizyczne i chemiczne lub stany utrudniające życie albo dokuczliwe dla otaczającego terenu, a zwłaszcza hałas, wibracje, zakłócenia elektryczne i promieniowanie, zanieczyszczenie wody, gleby i powietrza (w tym uciążliwe zapachy) ograniczone w

oparciu o przepisy odrębne. Są to wszelkie zjawiska wpływające ujemnie (negatywnie) na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi. Ten dyskomfort, niedogodności czy dysfunkcje środowiska są najczęściej wynikiem przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska. Przeznaczenie terenów pod planowane funkcje może nieznacznie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska. Jednak pomimo bezpośredniego i stałego charakteru niektórych oddziaływań przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technicznych i prowadzeniu stałego, rzetelnego monitoringu poinwestycyjnego przekroczenie standardów jakości środowiska określonych prawem jest mało prawdopodobne.

Skutki możliwych oddziaływań zagospodarowania terenu w poszczególnych obszarach opracowania będą zależały od stopnia realizacji ustaleń projektu planu oraz przepisów z zakresu ochrony środowiska, jak również od przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju, ład przestrzennego, wrażliwości terenów sąsiadujących, a także od kumulacji oddziaływań. Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą wpływ ustaleń projektu planu na komponenty środowiska.

Tabela 16. Legenda do oceny wpływu ustaleń projektu planu ogólnego

Skala oceny		Charakter oddziaływania	
0	nie zidentyfikowano żadnego oddziaływania	B	bezpośrednie
+	może wystąpić pozytywne oddziaływanie	P	pośrednie
-	może wystąpić negatywne oddziaływanie	W	wtórne
		Sk	skumulowane
		K	krótkoterminowe
		Ś	średnioterminowe
		D	długoterminowe
		St	stałe
		C	chwilowe

Prognoza oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie

Ustalenia projektu planu ogólnego	Wpływ na elementy środowiska											
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki
SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	0	- B D St	+ B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	0	0
SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	0	- B D St	+ B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	0	+ P D St
SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową	0	- B D St	+ B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	0	+ P D St
SU – strefy usługowe	0	- B D St	+ B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	0	0
SP – strefy gospodarcze	0	- B D St	+ B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	0	0
SR – strefy produkcji rolniczej	0	- B D St	+ B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B C St	- B D St	- B D St	0	+ P D St
SI – strefy infrastrukturalne	0	- B D St	+ B D St	- B D St	- P D St	- P D St	- B D St	- B D St	- B D St	- B D St	0	0
SN – strefy zieleni i rekreacji	0	0 P D St	+ B D St	0 P D St	+ P D St	+ P D St	+ B D St	- B D C	+ B D St	+ P D St	0	+ P D St
SC – strefy cmentarzy	0	0	+ B D St	+ P D St	+ P D St	- P D St	+ B D St	- B D C	+ B D St	+ P D St	0	+ B D St
SG – strefa górnictwa	0	- B D St	+ B D St	- P D St	- P D St	- B D St	- B D C	- B D St	- B D St	- P D St	0	0
SO – strefy otwarte	0	+ B D St	+ B D St	+ B D St	+ B D St	+ B D St	+ B D St	+ B D St	+ B D St	+ B D St	0	+ P D St
SK – strefy komunikacji	0	- P D St	+ P D St	- P D St	- P D St	- P D St	- P D St	- B D St	- P D St	- P D St	0	0

11.1 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody oraz różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta

Na terenie Gminy znajduje się fragment sieci Natura 2000 Obszary Specjalnej Ochrony Siedlisk Gliniska. Występują tu także obszary prawnie chronione: fragment otuliny Strzeleckiego Parku Krajobrazowego, rezerwat przyrody Gliniska, 2 pomniki przyrody.

Plan ogólny zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w Gminie (w tym zachowanie korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym i terenów objętych ochroną przyrody). Ochrona środowiska na obszarze objętym opracowaniem opiera się na ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenie przeznaczonym pod zabudowę oraz wyznaczeniu na obszarze w chwili obecnej niezagospodarowanym, zielonym – strefy otwartej, dla której profil podstawowy to: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji i teren infrastruktury technicznej.

Proponowane funkcje terenów, zgodnie z ustaleniami projektu planu ogólnego, nie powinny negatywnie oddziaływać na formy ochrony przyrody w tym na obszary Natura 2000 – jednocześnie w pełni respektując obostrzenia prawne ustanowione dla poszczególnych form ochrony przyrody.

Na terenie rezerwatu przyrody występującego w obszarze opracowania plan ogólny wyznacza wyłącznie strefę otwartą bez możliwości lokalizacji stref dodatkowych, czyli zachowuje niezmiennie istniejącą formę ochrony. Jednocześnie dla rezerwatu nie ustanowiono planu ochronnego w przepisach odrębnych. Na terenie rezerwatu wyznaczono strefę 4ISO przeznaczoną pod teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej. W tej strefie nie wyznaczono funkcji dodatkowych. Takie przeznaczenie gwarantuje brak realizacji inwestycji zagrażających przedmiotowi ochrony rezerwatu.

Na obszarze Natura 2000 Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Gliniska obowiązuje plan zadań ochronnych przyjęty zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Gliniska PLH060006 (Dz.U.2014 poz. 1942). W dokumencie wymienione zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony, m.in.: brak lub zbyt mała intensywność wypasu, zaniechanie lub niewystarczająca ilość koszeń, brak nawożenia, presja drapieżników szczególnie lisów oraz depresja genetyczna kolonii wywołana izolacją stanowiska.

Fundamentalną zasadą obowiązującą dla tego obszaru jest niepodejmowanie działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na gatunki i siedliska, dla których ochrony obszar Natura 2000 został wyznaczony. Plan ogólny w sposób zrównoważony respektuje te zasady.

Na terenach objętych ochroną przyrody w tym obszarach Natura 2000 nie wyznacza się terenów elektrowni słonecznych, biogazowni czy elektrowni wiatrowych. Plan nie zakłada również lokalizacji nowych terenów stref gospodarczych w obszarach chronionych, uwzględnia jedynie stan istniejący.

Realizacja zapisów planu wpłynie na florę i faunę obszarów analizowanych poprzez potencjalne zwiększenie udziału zabudowy (w nowo wyznaczanych strefach zabudowy). Należy jednak zauważyć, że planowana zabudowa uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju, gdyż zachowuje część terenów biologicznie czynnych. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny Gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne. Zachowanie jako strefy otwartej korytarza ekologicznego oraz kompleksów leśnych na terenie Gminy powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych.

Ze względu na niewielkie powiększenie terenów zainwestowanych w stosunku do stanu istniejącego, nastąpi niewielkie zajmowanie terenów otwartych pod funkcje budowlane, wiążące się z lokalnym ubytkiem powierzchni biologicznie czynnej i przekształceniami powierzchni ziemi. Zabudowa będzie miała punktowy wpływ na otaczającą ją przestrzeń. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny Gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne. Zachowanie jako strefy otwartej korytarza ekologicznego oraz kompleksów leśnych na terenie Gminy powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie siedlisk, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, a rozbudowa będzie po wprowadzeniu planu ogólnego przebiegać w sposób bardziej kontrolowany, wzdłuż istniejących już zabudowań.

Dla fauny jak i dla flory największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. Projekt planu ogólnego nie skutkuje przeznaczeniem gruntów leśnych Skarbu Państwa pod inną strefę niż strefa otwarta. Pozostałe tereny objęte strefami, gdzie dopuszczone są tereny inwestycyjne, obejmują zazwyczaj tereny rolnicze, ich likwidacja nie przyczyni się więc do utraty cennych siedlisk. Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę. Mimo utraty istniejących siedlisk nie prognozuje się istotnych negatywnych strat

dla bioróżnorodności, gdyż Plan ogólny w znacznym stopniu wprowadza tereny w miejscach istniejących obiektów, jedynie w niewielkim stopniu dając możliwość ich rozszerzenia.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zielenią urządzone (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmieniają swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy a nie do jej rozpraszania.

Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580) dla gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, obowiązuje szereg zakazów i nakazów, które w przypadku zaobserwowania tych gatunków muszą być bezwzględnie przestrzegane. Część projektowanych stref planistycznych – są funkcjami mogącymi generować pewne uciążliwości dla tych gatunków, dlatego należy, szczególnie w czasie ewentualnej budowy, przestrzegać okresów lęgowych oraz stosować rozwiązania technologiczne ograniczające hałas.

W terenach otwartych profil dodatkowy dopuszcza również teren elektrowni słonecznej (73SO), teren biogazowni (5SR, 44SO). O tym czy w tych terenach będą lokalizowane i ewentualnie jakie urządzenia i obiekty związane z energetyką odnawialną będą decydować decyzje wydawane na podstawie planu miejscowego zgodnego z zapisami planu ogólnego z uwzględnieniem charakteru przedsięwzięcia oraz lokalnych uwarunkowań. Decyzja należy do inwestorów i oni w zależności od rodzaju działalności podejmą konkretne kroki w celu wprowadzenia w planie miejscowym danego rodzaju OZE. Inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko mogą być lokalizowane pod warunkiem, że planowane przedsięwzięcie nie będzie sprzeczne z ustaleniami przyjętymi dla danej strefy lub formy ochrony prawnej lub planistycznej na danym obszarze oraz nie będzie powodować uciążliwości w terenach zabudowy mieszkaniowej oraz środowisku przyrodniczym. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska (w przypadku jeśli zostaną wprowadzane przedsięwzięcia mogące oddziaływać na środowisko) należy przedstawić na etapie Raportu oddziaływania na środowisko, w którym będą uwzględnione konkretne rodzaje inwestycji, ewentualne oddziaływania i wpływ na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną. Należy je zagospodarowywać z poszanowaniem podstawowych zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, a w szczególności ochrony krajobrazu oraz ochrony środowiska. Należy brać pod uwagę fakt,

iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania, jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska. Powyższe zapisy mają na celu ochronę zdrowia i życia ludzi. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały.

W wyniku realizacji farm fotowoltaicznych w przypadku strefy SO, w której projekt planu ogólnego dopuszcza w profilu dodatkowym realizację elektrowni słonecznej na terenach dotychczas niezagospodarowanych mogą pojawić się panele fotowoltaiczne. W strefie SO i SR w której projekt planu ogólnego dopuszcza w profilu dodatkowym realizację biogazowni również może pojawić się infrastruktura. Lokalizacja nie stoi w sprzeczności z obowiązującymi na terenie obszaru Natura 2000 zakazami. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska (w przypadku jeśli zostaną wprowadzane przedsięwzięcia mogące oddziaływać na środowisko) należy przedstawić na etapie Raportu oddziaływania na środowisko, w którym będą uwzględnione konkretne rodzaje inwestycji, ewentualne oddziaływania i wpływ na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną. Na etapie sporządzenia planu ogólnego nie są znane rozwiązania techniczne i parametry urządzeń, które mogą być istotne przy prowadzeniu oceny. Plan wyznacza jedynie ramy dla realizacji przyszłych zamierzeń.

Niewielka wysokość konstrukcji fotowoltaicznych eliminuje zagrożenie powstania barier widokowych, czy dominant zaburzających lokalny krajobraz. Ogniwa fotowoltaiczne są konstrukcjami stosunkowo niskimi, niemniej jednak ze względu na ich stosunkowo gęste ustawianie oraz znaczną powierzchnię przez nie zajmowaną, będą oddziaływać na walory krajobrazowe terenu opracowania. Posadowione panele będą związane z podłożem gruntowym, a obszar wokół paneli będzie poddany naturalnej sukcesji lub obsiany mieszkanką roślin trawiastych i/lub nektarodajnych. Jedynym ruchem dynamicznym będą prace serwisowe i konserwacyjne prowadzone w ramach wystąpienia konieczności. Prace te jednak będą sporadyczne i krótkookresowe. W momencie realizacji inwestycji należy wziąć pod uwagę możliwe do wykorzystania działania minimalizujące, m.in. pomalowanie ogrodzenia oraz stacji transformatorowej w kolorach dobrze wkomponowujących się w otoczenie (odcienie szarości i zieleni); zastosowanie paneli fotowoltaicznych wyposażonych w powłokę antyrefleksyjną celem wyeliminowania nieprzyjemnego (oślepiającego) odbijania światła słonecznego; rezygnację z oświetlenia obiektu celem wyeliminowania w porze nocnej zanieczyszczenia światłem, ogrodzenie obiektu siatką o dużych oczkach umożliwiającą i pozostawienie wolnej przestrzeni pomiędzy podłożem, a ogrodzeniem umożliwiającą migrację drobnej fauny, eliminację techniczną złudzenia tafli wody (usadowienie paneli, kolor paneli, zapewnienie albedo mniejszego niż albedo tafli wody), itp. Jeżeli rodzaj i charakter przedsięwzięcia oraz dojrzałość planowanej technologii będą przemyślane i odpowiednio dobrane, nie przewiduje się istotnego negatywnego oddziaływania na zwierzęta (bezkręgowce, płazy i gady, ptaki i ssaki) przy uwzględnieniu działań zapobiegawczych.

Jak podkreślono wyżej Plan ogólny nie wskazuje konkretnych miejsc i warunków lokalizacji farm fotowoltaicznych, a jedynie dopuszcza strefy, w których hipotetycznie można będzie się starać o lokalizację inwestycji. Po decyzji inwestora o tym czy w tych terenach będą lokalizowane i ewentualnie jakie urządzenia i obiekty związane z energetyką odnawialną będą decydować decyzje wydawane na podstawie Planu ogólnego z uwzględnieniem charakteru przedsięwzięcia oraz lokalnych uwarunkowań. Wtedy będzie również przygotowywany raport oddziaływania na środowisko.

Energia elektryczna pozyskiwana ze źródeł odnawialnych powszechnie uznawana jest za energię ekologicznie czystą, gdyż jej wytwarzanie nie pociąga za sobą konieczności spalania paliw kopalnych. W efekcie ograniczy wielkość produkcji energii z elektrowni konwencjonalnych przynosząc efekt ekologiczny w postaci uniknięcia emisji do atmosfery zanieczyszczeń.

Oddziaływania związane z etapem budowy urządzeń i obiektów związanych z energetyką odnawialną będą miały charakter bezpośredni, ale jedynie chwilowy lub krótkoterminowy i lokalny. Uciążliwości związane z transportem samochodowym, takie jak: zanieczyszczenie powietrza spalinami i zwiększenie zapylenia, hałas oraz zagrożenia wypadkowe będą ograniczone przestrzennie (okolice dróg, place budowy) i czasowo (okres budowy). Oddziaływania na etapie budowy będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, chwilowy.

11.2 Oddziaływanie na wody, GZWP oraz wpływ na istniejące ujęcia wód

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Przy rozbudowie sieci kanalizacji i zachowaniu szczelności zbiorników na nieczystości ciekłe nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych jak i powierzchniowych.

Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, wynikających z ustaleń planu ogólnego. Zabudowa większej liczby terenów może przyczynić się w zakresie wód powierzchniowych do zagrożenia ich zanieczyszczeniami na terenach o nieuregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości zmiany kierunku spływu

wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych oraz z terenów zabudowanych i utwardzonych. Wobec czego przy wzroście powierzchni zabudowy na terenie Gminy należy w sposób równomierny rozwijać sieć wodociągową oraz sieci kanalizacji ściekowej i deszczowej. Ponadto projektowane przeznaczenie strefowe określone w planie ogólnym i ograniczenie rozprzestrzeniania się niekontrolowanej zabudowy powinno przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, jednak poprzez wyznaczenie odpowiednich stref – adekwatnych do istniejących uwarunkowań hydrograficznych w sposób racjonalny powinny chronić zarówno powierzchniowy jak i podziemny zasób wodny.

W Gminie Uchanie nie wyznaczono stref ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych. Ujęcia wody objęte są strefą ochrony bezpośredniej ujęć. Strefy te uwzględnione zostały podczas opracowywania projektu planu ogólnego. Na terenie strefy ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody oraz należy zapewnić:

- odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostawać się do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarowanie terenu zielenią,
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywania osób nie zatrudnionych stale przy urządzeniach służących do poboru wody,
- szczelne odprowadzenie poza granicę strefy ochronnej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody.

Oddziaływania na wody charakteryzowane są jako zarówno bezpośrednie jak i pośrednie, o różnym rozmieszczeniu czasowym, ale zawsze lokalnej skali.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Ośłony Kraju, na terenie Gminy Uchanie nie występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od Q 10% (wysokie prawdopodobieństwo powodzi) do Q 1% (średnie prawdopodobieństwo powodzi).

Gmina Uchanie w całości leży w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Niecka Lubelska (Chełm-Zamość) nr 407, w obrębie jednolitych części wód podziemnych nr 90 i 121, w obrębie jednolitych części wód powierzchniowych PLRW200006243299 – Wolica, PLRW20000624349 – Wojsławka, PLRW200009267143165 - Wełnianka do Dopływu spod Kułakowic, PLRW20000626714289 – Białka, PLRW20000626714269 – Henrykówka, PLRW2000232663149 – Ubrodowianka.

Nie przewiduje się:

- pogorszenia stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego albo zagrożenia nieosiągnięciem dobrego stanu bądź potencjału ekologicznego dla wód powierzchniowych,
- pogorszenia stanu ilościowego i chemicznego albo zagrożenia nieosiągnięciem dobrego stanu ilościowego i chemicznego dla wód podziemnych.

Wyznaczone w planie ogólnym strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ) oraz strefy produkcji rolnej (SR) umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w zakresie przetwórstwa zbóż, produkcji kasz i owoców, a także rozwój produkcji rolnej w innych branżach np. hodowli zwierząt gospodarskich. Ze względu na położenie Gminy w obrębie głównego zbiornika wód podziemnych nr 407 Niecka Lubelska (Chełm - Zamość) w przypadku prowadzonej produkcji zwierzęcej należy zadbać o odpowiednie lokalizowanie płyt obornikowych i zbiorników na odprowadzenie płynnych odchodów zwierzęcych z gospodarstw rolnych. Wody podziemne (w tym Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 407) są narażone na zanieczyszczenia z uwagi na fakt, że jest to obszar słabo izolowanych poziomów wodonośnych od powierzchni terenu. Istnieje zatem zagrożenie obniżenia jakości tych wód, na skutek przenikania nawozów naturalnych (gnojówka, gnojowica i obornik) lub środków ochrony roślin w terenach rolniczych do wód podziemnych i powierzchniowych dlatego też nie można wykluczyć niekontrolowanego przedostania się do gruntu tych zanieczyszczeń antropogenicznych. Niewłaściwy sposób przechowywania obornika i okres, w którym stosowanie nawozów nie jest wskazane wpływa negatywnie na warunki środowiskowe np. zanieczyszczenie wód gruntowych i gleby związkami azotu i fosforu oraz przenawożenie powierzchni gleby. W związku z czym obszar ten uznaje się jako priorytetowy w wypracowaniu szczególnych rozwiązań technologicznych, w pełni zabezpieczających wody podziemne i powierzchniowe przed przedostaniem się tych zanieczyszczeń.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) chów lub hodowla zwierząt, w zależności od ilości dużych jednostek przeliczeniowych (DJP)¹, może stanowić przedsięwzięcie zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które powinno mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOS, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko).

¹ Duża jednostka przeliczeniowa (DJP) to umowna jednostka zwierząt hodowlanych w gospodarstwie. Jeden DJP (1 DJP) odpowiada jednej krowie o masie pięćset kilogramów lub innym zwierzętom, z wyłączeniem ryb, o łącznej masie pięćset kilogramów.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących przenikaniem nawozów naturalnych (gnojówka, gnojowica i obornik) lub środków ochrony roślin w terenach rolniczych do wód podziemnych i powierzchniowych, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W odniesieniu do obiektów hodowlanych, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonych stref SZ i SR, to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości dokładnej lokalizacji, rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

11.3 Oddziaływanie na krajobraz, w tym krajobraz kulturowy

Definicja krajobrazu do polskich przepisów prawnych wprowadzona została ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, w której krajobraz zdefiniowano jako postrzeganą przez ludzi przestrzeń, zawierającą elementy przyrodnicze lub wytwory cywilizacji, ukształtowane w wyniku działania czynników naturalnych lub działalności człowieka.

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Odpowiedzią na wymagania Konwencji Krajobrazowej jest polska ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu.

Zgodnie z zapisami projektu Audytu Krajobrazowego Województwa Lubelskiego na terenie Gminy Uchanie w miejscowości Uchanie wyznaczono krajobraz priorytetowy 06-343.18-81 - 9a. Miejscowości z zachowanym układem historycznym ze względu na unikatowość i ważność. „Określony, w ramach procedury sporządzania audytu krajobrazowego, proces kwalifikacji krajobrazów do grupy priorytetowych wiąże się z warunkiem spełnia co najmniej jednego z poniższych kryteriów, tj.:

1. Unikatość występowania – co oznacza, że krajobraz jest bardzo rzadko spotykany, cechują go niepowtarzalne i dobrze zachowane cechy analityczne świadczące o jego indywidualności, odrębności i wyjątkowości lub przynależy on do podtypu krajobrazu reprezentowanego przez nie więcej niż 10 krajobrazów w województwie:

- krajobrazy, których liczba w danym podtypie jest od 11 do 19 w województwie metodycznie nie mogą uzyskać statusu unikatowości – wartość cechy zawsze wyniesie ponad 5% i jednocześnie jest ich ponad 10.

2. Reprezentatywność – co oznacza, że krajobraz stanowi modelowy, klasyczny przykład danego podtypu krajobrazu:

- w przypadku krajobrazu o przewadze wartości przyrodniczych (grupa A) oznacza bardzo wysoką naturalność i zgodność ekosystemu z jego uwarunkowaniami abiotycznymi,
- w przypadku krajobrazów o przewadze wartości kulturowych (grupy B i C) oznacza występowanie w ich przestrzeni zestawu cech charakterystycznych, zachowanych w stanie co najmniej dobrym (typowym dla danej epoki historyczno-stylistycznej lub cywilizacyjno-kulturowej) oraz zachowanie czystości formy rozumianej jako fizjonomicznie nieprzekształcony sposób użytkowania.

3. Dotychczasowa ochrona prawna – co oznacza, że w obrębie krajobrazu występuje park narodowy, rezerwat przyrody, obszar z listy światowego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego UNESCO, pomnik historii lub park kulturowy, a jego udział w ogólnej powierzchni krajobrazu przekracza 50%.

4. Ważność krajobrazu – co oznacza, że krajobraz otrzymał wysoką wartość we wszystkich kategoriach oceny cech analitycznych (przyrodniczych (A) i kulturowych (B) i syntetycznych (C), w granicach krajobrazu znajdują się elementy ekspozycji takie jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe istotne dla sąsiedniego krajobrazu priorytetowego lub wysoka wartość krajobrazu wynika z dodatkowych analiz, o których mowa w załączniku nr 5 Rozporządzenia.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Analizując możliwy zakres ustaleń planu ogólnego należy uznać, iż projekt planu ogólnego Gminy Uchanie uwzględnia rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania, ochrony obszarów i obiektów prawnie chronionych zawarte w projekcie Audytu Krajobrazowego Województwa Lubelskiego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Głównie dotyczy to nieużytków oraz gruntów rolnych, których część zostanie przekształcona pod tereny zabudowy. Na lokalny krajobraz wpływać będzie realizacja nowej zabudowy na obszarach otwartych – dotychczas niezabudowanych. Wyznaczenie stref otwartych (SO) pozwoli na częściowe utrzymanie walorów krajobrazowych i ograniczenie zmian w zasięgu obszarów o walorach przyrodniczych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych Gminy, w tym m.in. występowanie obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie Gminy grunty rolne i leśne.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz (w tym punkty widokowe, przedpola ekspozycji i osi widokowych) wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny Gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

Przekształcenia krajobrazu nie będą szczególnie zauważalne z uwagi na wprowadzenia nowych obiektów kubaturowych na terenach już zainwestowanych. Niemniej jednak ze względu na charakter planowanej zabudowy mogą to być elementy dysharmonijne, wyróżniające się w terenie, szczególnie, na obszarach w sąsiedztwie, których nie ma terenów o podobnym przeznaczeniu. W celu stworzenia i zachowania ładu przestrzennego w planie ogólnym wprowadzono zasady i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu. W otoczeniu terenów objętych ewentualną nową zabudową widoczna jest postępująca urbanizacja, nie przewiduje się więc wystąpienia oddziaływań o charakterze znaczącym na lokalny krajobraz.

Jednocześnie wzięto pod uwagę konieczność dbałości o zróżnicowaną strukturę krajobrazów otwartych użytkowanych rolniczo. Nie wyznaczono obszarów uzupełnienia zabudowy w krajobrazie otwartym użytkowanym rolniczo. Zgodnie z komunikatem 05/2024 Komitetu Problemowego ds. Kryzysu Klimatycznego przy Prezydium PAN z dnia 10.07.2024 r. dbałość o zróżnicowaną strukturę krajobrazów otwartych użytkowanych rolniczo jest jednym z istotnych działań umożliwiających efektywne powiązanie planowania przestrzennego z wyzwaniami dotyczącymi klimatu.

W wyniku ewentualnej realizacji farm fotowoltaicznych w przypadku strefy otwartej SO, w której projekt planu ogólnego dopuszcza w profilu dodatkowym realizację elektrowni słonecznej krajobraz ulegnie przekształceniu. Na terenach dotychczas niezagospodarowanych mogą pojawić się panele fotowoltaiczne. Niewielka wysokość konstrukcji fotowoltaicznych eliminuje zagrożenie powstaniem barier widokowych, czy dominant zaburzających lokalny krajobraz. Ogniwa fotowoltaiczne są konstrukcjami stosunkowo niskimi, niemniej jednak ze względu na ich stosunkowo gęste ustawianie oraz znaczną powierzchnię przez nie zajmowaną, będą oddziaływać na walory krajobrazowe terenu opracowania. Ze względu na kształt paneli słonecznych oraz instalację tego typu urządzeń w krajobrazie, farma solarna odznaczać się będzie jako jednorodna powierzchnia o metaliczno-szarym kolorze, stanowiącym znaczący horyzontalny element krajobrazowy. Posadowione panele będą związane z podłożem gruntowym, a obszar wokół paneli będzie poddany naturalnej sukcesji lub obsiany

mieszkanką roślin trawiastych i/lub nektarodajnych. Jedynym ruchem dynamicznym będą prace serwisowe i konserwacyjne prowadzone w ramach wystąpienia konieczności. Prace te jednak będą sporadyczne i krótkookresowe. Będą one znikome i niezauważalne w krajobrazie. W momencie realizacji inwestycji należy wziąć pod uwagę możliwe do wykorzystania działania minimalizujące, m.in. pomalowanie ogrodzenia oraz stacji transformatorowej w kolorach dobrze wkomponowujących się w otoczenie (odcienie szarości i zieleni); zastosowanie paneli fotowoltaicznych wyposażonych w powłokę antyrefleksyjną celem wyeliminowania nieprzyjemnego (oślepiającego) odbijania światła słonecznego; rezygnację z oświetlenia obiektu celem wyeliminowania w porze nocnej zanieczyszczenia światłem, itp. Ingerencja w walory krajobrazowe w związku z realizacją tego typu przedsięwzięć będzie miała zasięg lokalny.

Oceniając wpływ elektrowni fotowoltaicznych na krajobraz, pamiętać należy, że alternatywą dla energii odnawialnej jest energia z konwencjonalnych źródeł, których wpływ na krajobraz jest nieporównywalnie większy.

Realizacja planu ogólnego w strefie otwartej w zakresie elektrowni słonecznych skutkuje przede wszystkim oddziaływaniem negatywnym o charakterze stałym i lokalnym. Niemniej jednak szczegółowe rozpoznanie oddziaływania na krajobraz, z uwzględnieniem rangi i charakteru walorów krajobrazowych w przypadku potencjalnych inwestycji realizowanych na tych terenach, będzie elementem oceny prowadzonej w ramach uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji i ich lokalizacji, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W odniesieniu do elektrowni słonecznych, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonej strefy SO, to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać i dokładnie przeanalizować wszystkich możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości dokładnej lokalizacji, rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko mogą być lokalizowane pod warunkiem, że planowane przedsięwzięcie nie będzie sprzeczne z ustaleniami przyjętymi dla danej strefy lub formy ochrony prawnej lub planistycznej na danym obszarze oraz nie będzie powodować uciążliwości w terenach zabudowy mieszkaniowej oraz środowiska przyrodniczego. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska (w przypadku jeśli zostaną wprowadzane przedsięwzięcia mogące oddziaływać na środowisko) należy przedstawić na etapie Raportu oddziaływania na środowisko, w którym będą uwzględnione konkretne rodzaje inwestycji, ewentualne oddziaływania. Należy je zagospodarowywać z poszanowaniem podstawowych zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, a w szczególności ochrony

krajobrazu oraz ochrony środowiska. Należy brać pod uwagę fakt, iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania, jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska.

11.4 Oddziaływanie na gleby, powierzchnię ziemi i zasoby naturalne

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiąże się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowlanych i odpadów budowlanych. Ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinno w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

Na terenie Gminy zlokalizowane jest udokumentowane złożo „Putnowice (Kaflarnia)”. Niewielkie złoża surowców ilastych przydatne są do produkcji ceramiki budowlanej. Mają niewielkie znaczenie gospodarcze. Złożo nie jest użytkowane, nie notuje się wydobywania. W planie ogólnym obszar ten został przydzielony do strefy górnictwa. Nie przewiduje się eksploatacji złoża i związanych z tym przekształceń powierzchni ziemi i gleb.

Na terenie Gminy użytki rolne w klasie od I do III stanowią niemal 71% powierzchni całej gminy. Plan ogólny w większości wyznacza dla tych terenów strefę otwartą lub wielofunkcyjną z zabudową zagrodową w przypadku istniejących zabudowań. Ponadto rozszerzając granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniono użytki rolne klas I – III i obszary te wyznaczono wyłącznie w odległości nie większej niż 50 m:

1. od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia,
2. od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagającego ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

11.5 Oddziaływanie na powietrze i klimat, w tym klimat akustyczny

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło, jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Zasoby mieszkaniowe Gminy Uchanie nie są zgazyfikowane. W indywidualnych gospodarstwach domowych jako opał wykorzystywany jest głównie węgiel i drewno. Zgodnie z danymi zawartymi w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) w Gminie Uchanie dominują budynki ogrzewane wyłącznie źródłami ciepła na paliwa stałe (93,12%, dane z marca 2025 roku), w tym większość stanowią budynki ogrzewane źródłem ciepła na paliwa stałe poniżej klasy 5 (85,76%). Kotły pozaklasowe, tzw. kopciuchy, czyli kotły niespełniające żadnych norm emisyjnych, to 68,76%. Budynki, które posiadają zarówno źródło ciepła na paliwa stałe jak i niskoemisyjne stanowią zaledwie 0,4%. Budynki posiadające wyłącznie niskoemisyjne źródło ciepła stanowią 1,69%. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia.

Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii (teren elektrowni słonecznej (73SO), teren biogazowni (5SR, 44SO)) w profilach funkcjonalnych strefy planistycznej SO i SR. Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

W terenach otwartych oraz strefie produkcji rolniczej w których profil dodatkowy dopuszcza teren elektrowni słonecznej, teren biogazowni, realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii przyczyni

się do ograniczania emisji zanieczyszczeń w wyniku spalania paliw konwencjonalnych. Rozwój terenów energetyki odnawialnej z wykorzystaniem OZE będzie miał korzystny wpływ na powietrze i klimat i wpisuje się w cele ochrony środowiska zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Najważniejsze znaczenie z perspektywy komponentów środowiska atmosferycznego ma realizacja pod kątem przeciwdziałania zmianie klimatu, która stanowi kluczowy element realizacji założeń europejskiego i krajowego planu na rzecz energii i klimatu. Ma na celu przede wszystkim ograniczenie emisji gazów cieplarnianych związanych ze spalaniem paliw kopalnych. Energia elektryczna pozyskiwana z energii słońca powszechnie uznawana jest za energię ekologicznie czystą, gdyż jej wytwarzanie nie pociąga za sobą konieczności spalania paliw kopalnych. O tym czy w tych terenach będą lokalizowane i ewentualnie jakie urządzenia i obiekty związane z energetyką odnawialną będą decydować decyzje wydawane na podstawie Planu ogólnego z uwzględnieniem charakteru przedsięwzięcia oraz lokalnych uwarunkowań. Decyzja należy do inwestorów i oni w zależności od rodzaju działalności podejmą konkretne kroki w celu wprowadzenia w planie miejscowym danego rodzaju OZE. Inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko mogą być lokalizowane pod warunkiem, że planowane przedsięwzięcie nie będzie sprzeczne z ustaleniami przyjętymi dla danej strefy lub formy ochrony prawnej lub planistycznej na danym obszarze oraz nie będzie powodować uciążliwości w terenach zabudowy mieszkaniowej oraz środowisku przyrodniczym. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska (w przypadku jeśli zostaną wprowadzane przedsięwzięcia mogące oddziaływać na środowisko) należy przedstawić na etapie Raportu oddziaływania na środowisko, w którym będą uwzględnione konkretne rodzaje inwestycji, ewentualne oddziaływania i wpływ na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną. Należy je zagospodarowywać z poszanowaniem podstawowych zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, a w szczególności ochrony krajobrazu oraz ochrony środowiska. Należy brać pod uwagę fakt, iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania, jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska. Powyższe zapisy mają na celu ochronę zdrowia i życia ludzi. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały.

Wyznaczone w planie ogólnym strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ) oraz strefy produkcji rolnej (SR) umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w zakresie przetwórstwa zbóż, produkcji kasz i owoców, a także rozwój produkcji rolnej w innych branżach np. hodowli zwierząt gospodarskich. W strefie 44SO i 5SR dopuszcza się także lokalizację biogazowni. W przypadku realizacji w strefach SZ i SR obiektów hodowlanych, takich jak chlewnie, czy kurniki, lub w strefie 36SO i 44SO biogazowni, istnieje możliwość wystąpienia emisji substancji złośliwych mogących powodować uciążliwości odorowe dla najbliższego otoczenia. Źródłem powstawania odorantów w budynkach inwentarskich są zwierzęta, ich odchody, pasza oraz praca

urządzeń i procesy technologiczne. Oddziaływanie obiektu uzależnione jest od jego wielkości, rodzaju zwierząt, sposobu odżywiania, systemu utrzymania (ściółkowy, bezściółkowy), częstotliwości usuwania odchodów, miejsca składowania odchodów, czyszczenia stanowisk, sposobu wentylacji budynków, parametrów meteorologicznych, czy właściwości odchodów. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. z 2023 r., poz. 297) budowle rolnicze uciążliwe dla otoczenia, w szczególności z uwagi na zapylenie, zapachy lub wydzielanie się substancji toksycznych, powinny być odizolowane od przyległych terenów pasem zieleni złożonym z roślinności średnio- i wysokopiennej. W ww. rozporządzeniu wskazuje się także minimalne odległości budowli rolniczych m.in. od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na działkach sąsiednich. W przypadku biogazowni źródłami emisji substancji złoonych mogą być m.in. pojazdy dostarczające substrat, zbiorniki i silosy, w których przechowywane są substraty, komory fermentacyjne, zbiorniki na masę pofermentacyjną, zbiorniki na przefermentowaną biomasę, czy niewłaściwe odsiarczanie biogazu, przy czym poprawna eksploatacja biogazowni nie powinna stwarzać żadnych uciążliwości poza terenem zakładu, na którym jest zlokalizowana, w tym także na otwartym terenie zakładu. W celu ograniczenia wpływu biogazowni na stan środowiska ważna jest prawidłowa realizacja prac budowlanych i montażowych. Niewłaściwe wykonanie połączeń instalacji, a także wszelkiego rodzaju nieszczelności na etapie eksploatacji mogą być źródłem rozszczelnienia instalacji, a tym samym emisji substancji złoonych do środowiska.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) chów lub hodowla zwierząt, w zależności od ilości dużych jednostek przeliczeniowych (DJP)², podobnie jak biogazownia, może stanowić przedsięwzięcie zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które powinno mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOS, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W karcie lub raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się typ, wielkość i zasięg emisji do powietrza, w tym także emisji substancji złoonych, mogących powodować uciążliwości odorowe, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących emisją substancji złoonych ani narażeniem ludzi na uciążliwości odorowe, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych,

² Duża jednostka przeliczeniowa (DJP) to umowna jednostka zwierząt hodowlanych w gospodarstwie. Jeden DJP (1 DJP) odpowiada jednej krowie o masie pięćset kilogramów lub innym zwierzętom, z wyłączeniem ryb, o łącznej masie pięćset kilogramów.

w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W odniesieniu do obiektów hodowlanych, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonych stref SZ i SR oraz biogazowni mogących powstać w strefie 36SO i 44 SO, to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości dokładnej lokalizacji, rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenie, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, w szczególności zadrzewionych, przyczynia się do przekształcenia warunków topoklimatycznych. Ze względu na uszczelnienie części powierzchni terenu obecnie biologicznie czynnego zmniejszy się powierzchnia parowania. W okresie prowadzenia prac budowlanych nastąpi wzrost zapylenia, szczególnie w suche dni. Temperatura może ulec nieznacznemu wzrostowi w miejscach intensywniejszej zabudowy (emisja ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża). Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.

Poziom hałasu na danym terenie w dużej mierze zależy od rodzaju emitora, jego odległości od omawianego terenu oraz stopnia jego urbanizacji. Ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego, a co najwyżej na poziomie tego hałasu oraz zmniejszeniu hałasu, co najmniej do poziomu dopuszczalnego, gdy został on przekroczony. Działania te mają na celu zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, szczególnie biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy funkcjonalne, nie powinny wpłynąć znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Wyznaczone w planie strefy gospodarcze pokrywają się z istniejącą lokalizacją zakładów produkcyjnych, uwzględniając jednocześnie ich możliwy obszarowy rozwój. Usytuowanie stref gospodarczych na terenie Gminy nie powinno mieć negatywnego oddziaływania na klimat akustyczny. Należy dążyć do ograniczeń natężenia hałasu związanych z komunikacją poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ewentualnie poprzez lokalizację ekranów akustycznych oraz stosowanie „cichych nawierzchni” drogowych lub jeszcze innych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych niwelujących to negatywne oddziaływanie.

Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu planu ogólnego powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać wyłącznie do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

11.6 Oddziaływanie na zdrowie człowieka

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego Gminy Uchanie, który dotyczy strefowania obszaru Gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie. Projekt planu ogólnego będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu planu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Plan ogólny ograniczy również niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy w tym mieszanie funkcji uciążliwej z mieszkaniową. Warunki i jakość życia mieszkańców w sąsiedztwie terenów nowopowstającej zabudowy nie ulegnie pogorszeniu. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały. Realizacja zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącymi im usługami, infrastrukturą techniczną i drogową służyć zaspokojeniu potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.

Zapisy projektu planu odnoszące się do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców. Poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej przełoży się na zmniejszenie uciążliwości dla ludzi i środowiska oraz zwiększy komfort życia. Realizacja infrastruktury komunikacyjnej w nowych standardach może przyczynić się do zmniejszenia hałasu i emisji zanieczyszczeń. Korzystne dla ludzi będzie również pozostawienie dużych obszarów w strefie otwartej. Profilem podstawowym jest tutaj: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej. Tereny wód powierzchniowych i lasów będą korzystnie wpływać na mikroklimat i krajobraz co będzie z korzyścią dla ludzi. Pozostawienie terenów łąk i pól w dotychczasowym użytkowaniu również jest korzystne dla środowiska i ludzi.

W terenach otwartych i strefie produkcji rolniczej profil dodatkowy dopuszcza również teren elektrowni słonecznej (73SO), teren biogazowni (44SO, 5SR). Energia elektryczna pozyskiwana ze źródeł odnawialnych powszechnie uznawana jest za energię ekologicznie czystą, gdyż jej wytwarzanie nie

pociąga za sobą konieczności spalania paliw kopalnych. W efekcie ograniczy wielkość produkcji energii z elektrowni konwencjonalnych przynosząc efekt ekologiczny w postaci uniknięcia emisji do atmosfery zanieczyszczeń. O tym czy w tych terenach będą lokalizowane i ewentualnie jakie urządzenia i obiekty związane z energetyką odnawialną będą decydować plany miejscowe i decyzje wydawane na podstawie Planu ogólnego z uwzględnieniem charakteru przedsięwzięcia oraz lokalnych uwarunkowań. Ostateczna decyzja należy do inwestorów i oni w zależności od rodzaju działalności podejmą konkretne kroki w celu wprowadzenia w planie miejscowym danego rodzaju OZE. Inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko mogą być lokalizowane pod warunkiem, że planowane przedsięwzięcie nie będzie sprzeczne z ustaleniami przyjętymi dla danej strefy lub formy ochrony prawnej lub planistycznej na danym obszarze oraz nie będzie powodować uciążliwości w terenach zabudowy mieszkaniowej oraz środowiska przyrodniczego. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska (w przypadku jeśli zostaną wprowadzane przedsięwzięcia mogące oddziaływać na środowisko) należy przedstawić na etapie Raportu oddziaływania na środowisko, w którym będą uwzględnione konkretne rodzaje inwestycji, ewentualne oddziaływania i wpływ na zdrowie okolicznych mieszkańców ze względu na emitowany hałas i emisję zanieczyszczeń powietrza. Należy je zagospodarowywać z poszanowaniem podstawowych zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, a w szczególności ochrony krajobrazu oraz ochrony środowiska. Należy brać pod uwagę fakt, iż żadna inwestycja nie może być oddana do użytkowania, jeśli nie spełnia standardów jakości środowiska. Powyższe zapisy mają na celu ochronę zdrowia i życia ludzi. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały. Oddziaływania związane z etapem budowy urządzeń i obiektów związanych z energetyką odnawialną będą miały charakter bezpośredni, ale jedynie chwilowy lub krótkoterminowy i lokalny.

Ogniwa fotowoltaiczne pozostają neutralne dla ludzi – nie emitują szkodliwego promieniowania, zanieczyszczeń powietrza, ani hałasu. Działają cicho, bez wydzielania odpadów. Poza lokalnym oddziaływaniem krajobrazowym nie będą miały wpływu na warunki życia ludzi. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, neutralny.

Działanie biogazowni nie ma negatywnego wpływu na środowisko, prowadzone w pobliżu uprawy oraz hodowle zwierząt. Nie ma również negatywnego wpływu na zdrowie człowieka. Funkcjonowanie biogazowni nie powoduje zanieczyszczenia wód, powietrza czy gleby. Instalacje nie emitują do atmosfery szkodliwych pyłów i gazów. Poza lokalnym oddziaływaniem krajobrazowym nie będą miały wpływu na warunki życia ludzi. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, neutralny.

Profil dodatkowy dopuszcza realizację inwestycji związanych z elektrownią słoneczną w strefie 73SO z racji faktu, iż fotowoltaika jest jednym z najbezpieczniejszych rozwiązań służących wytwarzaniu

energii elektrycznej z OZE, biorąc pod uwagę brak generowania uciążliwych oddziaływań, lokalizację przedsięwzięcia na terenach rolnych, w oddaleniu od zabudowy – nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu na zdrowie i życie ludzi. Badania przeprowadzone dla farm fotowoltaicznych wskazują, że natężenia pól elektrycznych i magnetycznych o niskiej częstotliwości są niższe niż wartości graniczne określone w normach i nie stanowią negatywnego oddziaływania. Pola elektromagnetyczne o wysokiej częstotliwości są również mniejsze niż limity norm środowiskowych. Na obecnym etapie nie przewiduje się ponadnormatywnego oddziaływania. Niemniej jednak w przypadku elektrowni słonecznych konieczne jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, która stanowi oddzielną procedurę. Na etapie jej uzyskiwania dokonana zostanie szczegółowa ocena oddziaływania na środowisko potencjalnie możliwych do realizacji na tych terenach inwestycji, a co za tym idzie zostanie również oceniona możliwość oddziaływania na ludzi.

Działanie biogazowni nie ma negatywnego wpływu na środowisko, prowadzone w pobliżu uprawy oraz hodowle zwierząt. Nie ma również negatywnego wpływu na zdrowie człowieka. Funkcjonowanie biogazowni nie powoduje zanieczyszczenia wód, powietrza czy gleby. Instalacje nie emitują do atmosfery szkodliwych pyłów i gazów. Poza lokalnym oddziaływaniem krajobrazowym nie będą miały wpływu na warunki życia ludzi. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, neutralny.

Stałym, pozytywnym pośrednim oddziaływaniem ustaleń Planu będzie natomiast dostępność do przestrzeni o lepszym standardzie zagospodarowania.

11.7 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania (wyłącznie poprzez ustalenia wskaźników zabudowy i wyznaczania odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych).

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono z uwzględnieniem występujących na terenie Gminy obszarów i obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych. Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Oceniając dobro materialne, jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich, stwierdzić należy jednoznacznie, że ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi Gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

Realizacja nowej zabudowy w sąsiedztwie obiektów zabytkowych w oparciu o ustalone wskaźniki i parametry nie wpłynie negatywnie na kompozycję przestrzenną w otoczeniu zabytków oraz pozwoli na utrzymanie walorów krajobrazowych i widokowych. Nie przewiduje się znaczącego, negatywnego wpływu ustaleń na zabytki. Oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy, stały, neutralny.

12. Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale 10 *Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko* wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- Uwzględnienie lokalizacji przedmiotów ochronny obszarów Natura 2000 oraz działań ochronnych wyznaczonych w ustanowionych planach zadań ochronnych.
- Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.
- Objęcie strefą górnictwa udokumentowanych złóż kopalin.
- Wyznaczenie dla poszczególnych stref maksymalnej wysokości zabudowy, nadziemnej intensywności zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy, nawiązując do istniejącego krajobrazu gminy.

Zapisy projektu planu ogólnego zapewniają ograniczenie ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących i projektowanych funkcji. Planowany rozwój terenów zabudowanych

uwzględnia rozwój infrastruktury technicznej, która pozwoli na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych, a zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiska przyrodniczego są wystarczająco restrykcyjne, aby niwelować wszelkie negatywne skutki wprowadzanej zabudowy. Dodatkowo dopuszczenie w planie ogólnym realizacji wielkopowierzchniowych instalacji OZE (elektrowni słonecznych oraz biogazowni) na części stref pozwoli na redukcję emisji zanieczyszczeń do środowiska związanych ze spalaniem nieodnawialnych źródeł energii.

Ustalenia Planu zakładają ochronę lokalnych interesów publicznych poprzez unormowanie i podporządkowanie działań inwestycyjnych wymogom zachowania ładu przestrzennego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Plan nie narusza rygorów ochrony ładu przestrzennego, urbanistyki, krajobrazu i ochrony przyrody.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszary Natura 2000 zawarta w rozdziale 10.1 wykazała, że wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego wzięto pod uwagę lokalizację siedlisk i stanowisk chronionych gatunków ptaków, siedlisk przyrodniczych oraz działań ochronnych. Oceniono, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obszarów Natura 2000, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Niemniej jednak realizacja jakiegokolwiek inwestycji w granicach obszarów Natura 2000 musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112).

13. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowany w projekcie planu ogólnego układ strefowy Gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze pod względem społecznym,

ekonomicznym oraz ekologicznym. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz Gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

14. Analiza i wpływ ustaleń strategii na zmiany klimatyczne oraz różnorodność biologiczną z uwzględnieniem celów i kierunków adaptacji do zmian klimatu, o których jest mowa w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 został przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu zmian klimatu, niosących ze sobą pewne ryzyka, ale również z myślą o wykorzystaniu możliwego pozytywnego wpływu działań adaptacyjnych na stan środowiska i wzrost gospodarczy.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego Gminy Uchanie, który dotyczy strefowania obszaru Gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło, jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. W terenach otwartych i strefie produkcji rolniczej profil dodatkowy dopuszcza teren elektrowni słonecznej i teren biogazowni, których realizacja przyczyni się do ograniczania emisji zanieczyszczeń w wyniku spalania paliw konwencjonalnych. Rozwój terenów energetyki odnawialnej z wykorzystaniem OZE będzie miał korzystny wpływ na powietrze i klimat i wpisuje się w cele ochrony środowiska zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Najważniejsze znaczenie z perspektywy komponentów środowiska atmosferycznego ma realizacja pod kątem przeciwdziałania zmianie klimatu, która stanowi kluczowy element realizacji założeń europejskiego i krajowego planu na rzecz energii i klimatu. Ma na celu przede wszystkim ograniczenie emisji gazów cieplarnianych związanych ze spalaniem paliw kopalnych.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych strefy planistycznej SO i SR dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii (teren elektrowni słonecznej, teren biogazowni).

Ponadto za istotne z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu należy uznać przewagę strefy otwartej (SO). Wyznaczone strefy, w których dopuszczono tereny inwestycyjne zostały ograniczone do obszarów

istniejącej zabudowy. Ochrona różnorodności biologicznej w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego. W planie ogólnym wyznaczone zostały również minimalne wartości udziału powierzchni biologicznie czynnej. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze Gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych oraz wpłynie na zachowanie bioróżnorodności. Plan ogólny nie wprowadza stref dopuszczających nową zabudowę na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią czy na obszarach prawnie chronionych.

W oparciu o powyższą analizę można stwierdzić, iż przewidywane zmiany warunków klimatycznych i środowiskowych nie będą miały wpływu na realizację projektowanego dokumentu. Projekt planu ogólnego Gminy Uchanie wpisuje się w cele ochrony środowiska zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

15. Wnioski

- Plan ogólny zakłada wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową – jako stref wiodących wyznaczonych na podstawie istniejących uwarunkowań, tj. kontynuacji istniejącego zainwestowania oraz realnego zapotrzebowania z dążeniem do uzyskania wyższych standardów zamieszkania, a także zapewnienia wyższego poziomu usług dla jego mieszkańców z zachowaniem obecnego charakteru gminy.
- Plan ogólny Gminy Uchanie uwzględnia aspekty ochrony środowiska oraz ideę zrównoważonego rozwoju i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska. W planie ogólnym, przy wyznaczaniu stref wzięto pod uwagę przebieg istniejących obszarowych form ochrony przyrody.
- Plan ogólny Gminy Uchanie jest zgodny ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym, lokalnym i gminnym.
- Przyjęte w planie rozwiązania mają na celu zapobieganie negatywnym przyrodniczo oddziaływaniom na środowisko, a także zapobiegają powstawaniu konfliktów i zagrożeń. Projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.
- Omawiany dokument zachowuje istniejące grunty leśne oraz grunty rolne (grunty chronione klasy I-III).

- Plan ogólny wyznacza dodatkowo obszary uzupełnienia zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych – na terenie których możliwe będzie wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.
- Zapisy planu nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane.
- Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska skutków realizacji ustaleń planu ogólnego nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

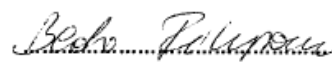
Załącznik 1

Oświadczenie kierującego zespołem autorów prognozy

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2024 poz. 1112) oświadczam, że będąc kierującym zespołem autorów Prognozy oddziaływania na środowisko wpływu ustaleń planu ogólnego Gminy Uchanie, posiadam wiedzę w tym zakresie, wg art. 74a ust. 2 pkt. 2.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Lublin, 18.05.2026

Beata Filipowicz